Colonel dr. ION SUCEAVĂ
DE PARTEA LEGII

EDITURA MILITARĂ, BUCUREŞTI, 1988
Redactor: căpitan VALENTIN IONITA

Coperta: VICTOR JERCA
Tehnoredactor: D. ANDREI
Bun de tipar: *20.02.1988*. *Apărut*: 1988.
Coli de tipar: *4, 25*. *B10687*.
Tiparul executat sub comanda nr. 501
la I.P. „Filaret”, str. Fabrica de chibrituri nr. 9 – 11, Bucureşti.
Republica Socialistă România

După cum îşi va da seama cititorul de la primele rânduri parcurse, povestirile, din culegerea pe care o publicăm în şirul altor lucrări ce se integrează exigenţelor cultivării trăsăturilor înaintate, se inspiră nemijlocit din ceea ce numim, cu o expresie generică, experienţă de viaţă. Ele redau realităţi cu care autorul a venit în contact direct, pe care le-a investigat în multilateralitatea aspectelor şi implicaţiilor, le-a păstrat în caietul de însemnări şi, îndeosebi, în memorie, a reflectat asupră-le şi a considerat că prin semnificaţiile lor merită a fi aşternute pe hârtie spre a fi cunoscute. De aceea, personajele care populează paginile ce urmează – între ele, cel mai adesea, ostaşi, unii în ipostaza exemplarităţii, alţii străbătând calea, nu o dată anevoioasă, spre aceasta – ne sunt familiare; le-am întâlnit şi noi, sub alte nume şi în alte împrejurări, desigur; au, deci, acea autenticitate care le conferă viabilitate şi credibilitate în spaţiul prozelor ce le descriu mişcările lăuntrice, gesturile, atitudinile, opţiunile şi demersurile, cum autenticitate se degajă din înseşi situaţiile evocate.

De altfel, această autenticitate a profilurilor şi circumstanţelor schiţate ne suscită de la bun început interesul şi participarea. Autorul nu vrea să facă literatură cu orice preţ – ceea ce duce, de obicei, la literaturizare –, ci doreşte să-şi împărtăşească impresii profunde, decantate cu trecerea timpului, aşezate în gânduri şi sentimente în care ne recunoaştem propriile noastre convingeri şi trăiri sufleteşti. De aceea, devenind şi noi martori ai episoadelor, adoptăm o anumită poziţie. Fireşte, ne sunt apropiaţi cei care, în serviciu ordonat sau în afara

lui, ne configurează, prin conduita şi acţiunile lor, integritatea, curajul, demnitatea, dârzenia, vigilenţa, spiritul de solidaritate umană, onestitatea, relevarea adevărului prin înfruntarea oricăror consecinţe, civismul, puse, toate, în slujba idealurilor nobile înscrise pe steagul epocii noastre; ne sunt, de asemenea, apropiaţi, cei care, un moment atraşi de o tentaţie joasă, sau sub impulsul unui simţământ oarecare, o prietenie rău înţeleasă, bunăoară, sau pur şi simplu din pricina unei confuzii dintre bine şi rău, au ezitări, sunt chiar pe punctul de a se abate de la norme şi reguli statuate, de a-şi nega însuşi felul lor de a fi, dar care, frământaţi de procese interioare, ce le intuim a fi dramatice, îşi redobândesc statura celor ce nu se abat de la drumul cinstei şi onoarei. Şi, totodată, reprobăm pe cei ce comit delicte, săvârşesc fapte antisociale, coboară în zonele subumanului.

Aici, aşadar se află finalitatea a ceea ce şi-a propus autorul să ne comunice: anume, că sunt comandamente mai presus de orice, comandamente ce ne-au fost transmise de strămoşi din generaţie în generaţie şi, în continuitatea lor, pe o treaptă superioară, comandamente ale prezentului, atât de plin de patosul edificării civilizaţiei socialiste şi comuniste, al făuririi unui om nou, cărora trebuie fiecare să-i răspundem cu ce avem mai bun. Sunt comandamentele echităţii şi dreptăţii, ale omeniei, onestităţii, legalităţii. Într-un fel sau altul, în oricare din povestirile cuprinse în acest volum, se învederează, explicit sau implicit, ideea de lege. Lege *ca act juridic, lege ca precept moral, lege ca jurământ de credinţă faţă de ţară şi popor, lege ca întruchipare a conştiinţei cetăţeneşti, patriotice şi revoluţionare.* Dura lex, sed lex – *ziceau romanii.* Lege aspră, dar lege. *Sau, cum sună, la1 fel de pătrunzător, o vorbă românească:* unde-i lege, nu-i tocmeală. *Autorul nu neagă aceste aforisme. Dimpotrivă, aduce argumente în sprijinul lor. Dar le lărgeşte sensurile. Pentru că* legea, *legea republicii noastre, oricare ar fi domeniul în care operează, repetăm, lege ca act juridic, ca precept moral, ca jurământ de credinţă faţă de ţară şi*

popor, ca întruchipare a conştiinţei cetăţeneşti, patriotice şi revoluţionare, este expresia unor necesităţi imperioase, ce îmbină interesele generale cu cele ale fiecărui membru al societăţii, a voinţei milioanelor de oameni ai României socialiste de a-şi apăra şi consolida valorile mai presus de orice – naţionale, politice, etice, materiale şi spirituale. Ea, legea, *defineşte un cadru propice deopotrivă dezvoltării patriei şi înălţării ei pe trepte de măreţie, în libertate şi independenţă şi împlinirii personalităţii umane. Ea,* legea, *nu este apăsătoare şi chinuitoare, nu ne dă complexul de frustrare, cum se petrec lucrurile în orânduirile bazate pe exploatare şi asuprire. Ea,* legea, *stimulează ce este frumos în oameni tocmai prin aceea că serveşte valorilor supreme ale lor, ca naţiune şi ca indivizi. Ea,* legea, *este severă numai cu cei care, dintr-un motiv sau altul, se pun în afara ei. Ariunci îşi manifestă forţa coercitivă. Tocmai pentru că este astfel, adică nu deasupra oamenilor, ci emanând de la ei şi pentru ei, legea* îşi *are devotaţii săi împlinitori nu numai în organele investite cu obligaţia şi autoritatea de a o impune, ci în toţi cetăţenii de bine. Sunt realmente impresionante naraţiunile în care eroii lor, soldaţi, gradaţi, ofiţeri, se angajează în aventuri temerare înfruntând primejdii grave, pentru ca legea noastră, legea care cere ca fiecare să primească ce i se cuvine după dreptate şi echitate, să triumfe. La fel de emoţionante sunt prozele ce recompun scenariul adevărat al confruntărilor cu ele însele ale unor personaje pentru ca la instanţa propriei lor judecăţi să se înfăţişeze cu fruntea sus. Şi tot atât de răscolitoare sunt acele consemnări în care cumsecădenia, omenia, înţelegerea durerilor, suferinţelor, dorurilor semenilor sunt pe cât de discret afirmate, cum este în firea neamului nostru, pe atât de puternice.*

Suntem., deci, îndrituiţi să propunerii spre lectură acest volum, care se adresează militarilor în termen, cadrelor, tineretului în general, precum şi unui public larg, cu încredinţarea că dincolo de atractivitatea genului în sine, volumul, subscriindu-se operei educative, le oferă şi temele unor reflecţii mature asupra condiţiei, locului şi

comportării omului societăţii noastre.

EDITURA MILITARĂ

DE PARTEA LEGII

Ce înseamnă telefonul în viaţa unui lucrător de miliţie, mai ales atunci când acesta sună acasă, târziu, în noapte, după ora 22? Mai întotdeauna, la aceste ore, afli lucruri neplăcute: că s-a comis un furt, că cineva a fost ucis, că o persoană nu-i de găsit etc. Bineînţeles că, din momentul în care începi să-l auzi sunând, te uiţi unde ţi-ai pus haina, te gândeşti cum să te îmbraci mai repede…

Întâmplarea pe care vreau să v-o povestesc s-a petrecut cu câţiva ani în urmă. Ea mi-a rămas întipărită în memorie din mai multe motive.

Telefonul a sunat la ora două. M-am trezit, am ascultat vpGea agitată a ofiţerului de serviciu, care îmi relata că la marginea oraşului s-a produs un accident mortal de circulaţie, că autorul a părăsit locul faptei şi că nu sunt urme.

Am ajuns acolo, am început de îndată să căutăm urme, indicii. Pete de sânge, fire de păr, urme de frână. Şi câteva obiecte. Am întrebat cine este victima şi mi s-a spus că-i vorba despre o muncitoare de la Cooperativa „înfrăţirea”. Era de mână cu copilul, tocmai traversau pe locul de trecere pentru pietoni, când au fost acroşaţi de-o maşină.

M-am dus la spital. Pe medicul de gardă l-am găsit trist, aproape cu lacrimi în ochi. Lângă el, un băieţaş de vreo cinci ani, care ţipa întruna:

— Vreau la mama, vreau la mama…

Doctorul îl mângâia, îi pusese în faţă o ciocolată, dar nu se putea înţelege nimeni cu el. N-am mai avut nevoie de explicaţii. Mi-am dat seama de marea dramă care a avut loc pe asfalt. Am discutat cu doctorul, mi-a spus că a dus cadavrul la morgă. De fapt, venise prea târziu. L-am rugat să aibă grijă de copil, să-l oprească acolo.

Am plecat, în noapte, cu amărăciune în suflet şi cu ambiţia de a-l găsi pe cel care a comis o faptă atât de gravă.

Între timp, am aflat că băieţelul nu are tată. Cu doi ani în urmă, acesta murise din cauza unei peritonite. Venise prea târziu la operaţie.

Într-adevăr, în munca noastră întâlneşti multe cazuri, unele am putea spune clasice, care îşi au firul lor normal, dar foarte multe îţi pun probleme dintre cele mai delicate. Ca această situaţie, cu un copil cu care nu ştii ce fă faci, care a rămas fără părinţi.

M-am străduit să dau de un fir prin care să ajung la stabilirea adevărului.

Concluzia, după modul cum s-au petrecut lucrurile, după lovitură, după locul unde a fost aruncată victima şi multe alte treburi din acestea, de tehnică profesională, era următoarea: accidentul a fost provocat de un camion. Ne-au apucat zorile stând de vorbă cu oamenii, bătând pe la porţi, măsurând, făcând cercetări, verificări pe la garaje, prin comunele vecine. Fără să ajungem însă la vreun rezultat.

Dimineaţă stăteam la fereastră şi mă gândeam încotro să o luăm, ce să facem, ce măsuri să mai intre prindem Pentru a afla adevărul, întrucât zvonul făcu e înconjurul oraşului. Pe stradă, oamenii ne priveau curioşi. V-aţi întrebat vreodată ce sentiment trăim noi, lucrătorii de miliţie, atunci când avem un caz deosebit ce-l cunosc cetăţenii şi încă nu l-am rezolvat? Vă spun eu. Parcă ne simţim datori. Parcă avem ceva de care nu ne-am achitat în faţa oamenilor. Este un sentiment foarte apăsător. Un sentiment la care nu putem răspunde decât cu dorinţa de a clarifica, de a aduce liniştea în casele oamenilor. Ca ei să te stimeze, să ştie că-i aperi de tot ce-i rău.

În final, am ajuns la concluzia că este vorba de o basculantă care a trecut în direcţia comunei Crânguri în jurul orei 1,00 – 1, 30. Verificările se făceau încet, metodic, am făcut apel şi la localităţile vecine, la colegii din jur, sperând să ajungem la un rezultat.

În jurul orei 7, ofiţerul de serviciu m-a anunţat că un cetăţean vrea să vorbească cu mine neapărat, are să-mi aducă ceva la cunoştinţă. M-am întrebat cine o fi acest om

care, cu noaptea în cap, ajunge la miliţie. M-am gândit că poate i s-a furat ceva, are ceva de reclamat şi l-am primit.

A intrat în birou un tânăr, cu părul răvăşit, nedormit şi el, obosit, m-am gândit că poate a fost la vreun chef, că i s-a întâmplat ceva; l-am invitat să ia loc şi, amândoi obosiţi, unul în faţa celuilalt, aşteptam să văd ce spune.

Mare mi-a fost mirarea când a scos o legitimaţie şi mi-a arătat-o, spunând că este locotenent într-o unitate militară din oraşul apropiat şi că vrea să-mi dea o relaţie în legătură cu accidentul care s-a comis în noaptea respectivă. Am tresărit şi, vă rog să mă credeţi, toată oboseala mi-a dispărut ca prin farmec.

— Tovarăşe maior, azi-noapte veneam de la Bucureşti şi aici, la intrarea în localitate, în faţa mea mergea cu viteză mare o basculantă care avea un far defect. La intrare, undeva, nu ştiu dacă v-a reclamat cazul cineva, a lovit o femeie. Eu am văzut-o pe trotuar, nu m-am oprit şi am mers mai departe, pentru că tot timpul până la Piteşti mi-a blocat drumul, nu mi-a dat voie să-l depăşesc. Aşa că m-am ţinut după el. A mers undeva, pe calea Bascov, la nişte depozite, sincer să fiu mi-a fost şi frică, nu am reuşit să-i iau nici numărul pentru că era foarte deteriorat şi nu se înţelegea, dar am văzut unde a parcat maşina. M-am oprit în stradă, apoi, după plecarea şoferului, am citit şi numărul. Acesta este. Nu ştiu dacă v-am ajutat cu aceasta prea mult.

În asemenea împrejurări nu prea ştii cum să procedezi: să-i mulţumeşti, să-i spui că şi-a făcut datoria… M-am sculat de pe scaun şi l-am sărutat pe obraz pe acest inimos şi minunat tânăr. În faţa câte unei cafele, i-am explicat exact cum stau lucrurile şi el m-a rugat să mergem la spital. Voia să vadă copilul. L-am dus. Micul Cezărică dormea liniştit într-o rezervă, înconjurat de atenţia asistentelor care ne-au povestit că acum a adormit, să nu cumva să-l deranjăm, că este foarte obosit.

Am plecat la miliţie, ne-am urcat într-o maşină, ne-am deplasat în municipiul Piteşti, nu a fost greu să găsim depozitul pe care locotenentul îl văzuse noaptea, am găsit

maşina. Ne-am interesat unde este şoferul; nu venise încă la serviciu în ziua respectivă, ne-am apucat să examinăm autovehiculul şi am găsit urme pe el, buşitură în partea dreaptă, nişte urme textile, aşa cum spunem noi, din hainele victimei. Bineînţeles, lucrurile erau clare.

Am căutat de îndată autorul, dar nu l-am găsit, în jurul orei 13 şi-a făcut şi el apariţia. Foarte degajat. După o discuţie foarte scurtă şi-a dat seama despre ce este vorba. Ne-am deplasat spre Găeşti, unde au urmat reconstituirea, formalităţile – toate câte se fac în asemenea cazuri.

Ne-am ocupat după aceasta de formele respective şi l-am internat pe micuţul Cezar într-un cămin de copii; statul nostru ocroteşte şi apără minorii care se află în asemenea situaţii.

M-am gândit mult timp la întâmplare. Nu puteam uita ţipetele copilului din camera de gardă, nu-l puteam uita pe medic, pe care, oricât ar fi fost de obişnuit să audă cum se vaită bolnavii, îl podidiseră lacrimile. De fapt nici nu era vorba de un bolnav, ci era vorba de un copil care îşi căuta mama. Nu-l puteam uita pe tânărul ofiţer care făcuse o demnă faptă cetăţenească şi, adesea, când aveam de rezolvat accidente de acest gen, îmi aduceam aminte cu plăcere de el…

Au trecut anii, şi răsfoind prin carnetul de însemnări, am întâlnit între filele lui îngălbenite de vreme şi acest caz. Mi-am propus atunci să-l caut pe Cezărică. Voiam să vorbesc cu el, să văd cum mai arată, îmi doream să dispară din memoria mea imaginea aceea a copilului speriat, disperat, care îşi pierduse mama.

L-am găsit la respectiva instituţie de ocrotire socială. Directoarea m-a primit binevoitoare. Nu mi-a fost greu să-mi dau seama pe ce mâini bune încăpuse copilul. În birou intrau fel de fel de prichindei, care mai de clare cu câte o dorinţă.

— Aşa este mereu la noi. Copiii vin aici pentru că, de fapt, noi suntem acum părinţii lor.

A apărut şi Cezărică. Era un băiat frumuşel, curăţel, în clasa a VIII-a, cu o privire senină, deschisă, curajoasă.

Nu i-am mai spus cine sunt şi de ce am venit, mă înţelesesem cu directoarea să găsească ea un motiv. Nu doream să răscolesc rana din sufletul său…

Înainte de a pleca, directoarea mi-a spus ceva care totuşi mi-a răscolit, trecutul:

— Cezărică a avut o perioadă foarte grea la venirea aici, dar de mulţi ani, de vreo şase-şapte, tovarăşul Stănculescu îl vizitează aproape cu regularitate de două ori pe lună, vacanţele şi le petrece la el şi a devenit alt copil, este fruntaş la învăţătură, curajos, vrea să se facă ofiţer, ţine cu orice preţ.

— Dar cine este tovarăşul Stănculescu?

— Este un ofiţer. Lucrează la unitatea militară de aici. de la noi. Spune că a cunoscut cândva, în viaţă, părinţii copilului. Vedeţi, noi mai avem părinţi care vin pe aici şi au grijă de câte un copil de-al nostru, îl ia acasă, unii îi înfiază. Tovarăşul Stănculescu are doi copii acasă, dar îl iubeşte mult şi pe Cezărică.

Am plecat de la casa de copii cu o mare mulţumire în suflet şi, vă daţi seama, am vrut să mă întâlnesc cu un alt prieten bun, cel care mă ajutase în rezolvarea cazului morţii mamei lui Cezar.

M-am întâlnit cu maiorul Stănculescu în biroul său, ne-am strâns mâna ca nişte vechi cunoştinţe şi prieteni şi ne-am depănat amintirile.

— Ştiţi, m-aţi dus în seara aceea la spital şi mi-a rămas întipărită în minte figura speriată a copilului. L-am căutat, l-am găsit, este aici, în apropiere. Mergem pe la el, îi mai ducem câte ceva, l-am luat în vacanţe la noi. Se înţelege bine cu puştii mei, aproape că a devenit de-al familiei. Vreau să-l ajut să intre la liceul militar. Îi place foarte mult să devină ofiţer…

Ne-am despărţit şi, îndreptându-mă spre poarta cazărmii, mă gândeam la acei oameni minunaţi, care, în împrejurări grele, dramatice, limită, merg pe calea corectă a respectării legilor fără să ezite…

Când a plecat în armată Vasile Tănase, tatăl său, Gheorghe Tănase – şef de brigadă la cooperativa agricolă

de producţie – i-a spus:

— Vasile, să nu mă faci de râs pe acolo, să faci vreo prostie, că vin la tine şi-ai încurcat-o, să ştii! Neam de neamul meu nu a făcut ceva rău în armată, toţi au fost oameni cuminţi, disciplinaţi, iar când au revenit în sat s-au apucat serios de muncă şi au făcut treburi bune. Vezi la mine cât muncesc şi ce fac pentru tine! Ai înţeles?

— Lasă, tată, nu-ţi face griji, a fost răspunsul fiului.

Vasile Tănase s-a acomodat repede cu viaţa militară, s-a împrietenit cu tovarăşii din grupă şi de pluton şi în scurt timp comandanţii aveau numai cuvinte de laudă la adresa lui, despre modul disciplinat cum se încadra în program, cum îşi făcea datoria de militar, cum se pregătea pentru a deveni un adevărat apărător al patriei noastre, în cel mai deplin sens al cuvântului.

A venit vremea jurământului. Gheorghe Tănase, înconjurat de rudele sale, asista mândru la eveniment şi îl arăta pe fiul său:

— Vedeţi, parcă tot el este cel mai chipeş de-acolo, dintre toţi băieţii ăştia.

— Neamul lui Tănase, ce să-i faci, ăştia suntem noi – înalţi şi frumoşi.

După depunerea jurământului, au fost împreună în oraş, s-au plimbat, au băut câte-o bere la un restaurant, după care Gheorghe Tănase îl conduse la unitate pe fiul său şi îi spuse:

— Ai grijă, Vasile, ştii ce am vorbit noi amândoi!

După o vreme, datorită comportării bune pe care o avea în cazarmă, Vasile a început să obţină învoiri şi îşi petrecea timpul liber în oraşul unde era situată unitatea, văzând câte un film, mergând la câte o cofetărie, ce mai, ca un adevărat militar disciplinat.

Într-una din zile, s-a întâlnit pe strada principală a urbei cu Nicu Ploieşteanu, băiatul lui Vasile Ploieşteanu, cu care copilărise, dar care era mai mare decât Vasile cu vreo trei ani şi acum lucra într-o uzină. Nu era căsătorit şi lumea îl cunoştea de petrecăreţ. Acesta l-a invitat pe Vasile Tănase la o bere, au stat de vorbă şi şi-au mai povestit câte

ceva de prin satul lor natal; Ploieşteanu aducea veşti noi despre ce mai este pe acolo, ce se mai întâmplă pe la C.A.P., care dintre fete s-au măritat, care nu… şi altele, aşa cum îşi povestesc doi tineri.

Desigur că, de câteva ori, Nicu Ploieşteanu a insistat pe lângă Vasile ca acesta să rămână în restaurant până mai târziu, însă militarul l-a refuzat, pentru că, de fapt, acest lucru nici nu era în firea lui – să bea sau să zăbovească prin cârciumi.

Într-una din duminici, când era ziua de naştere a unui coleg din grupă, un ardelean mai tăcut, dar băiat cuminte şi bun prieten cu Vasile, s-au hotărât patru militari să meargă la restaurantul din centrul oraşului, unde să-l sărbătorească pe colegul lor.

Bineînţeles că fiecare dintre ei s-a îngrijit de câte un cadou, aşa cum se obişnuieşte de ziua cuiva.

Restaurantul era elegant, muzica bună, lumea aleasă; cei patru militari îl tachinau pe sărbătorit – care era mai molcom, ca de altfel toţi ardelenii, dar un om bun şi cu suflet mare, ce le trecea cu vederea glumele nevinovate, povestindu-le de-ale lor, ale ardelenilor, lucruri interesante din satul lui şi, bineînţeles, nu lipsea eternul subiect – fetele pe care le lăsaseră acasă, aşteptând acum cu înfrigurare scrisori de la ele.

La un moment dat, Vasile s-a ridicat de la masă şi, îndreptându-se spre toaletă, s-a întâlnit cu Nicu Ploieşteanu, care l-a abordat:

— Ce faci aici, Vasile?

— Ce să fac? Sunt cu nişte prieteni; este ziua unuia dintre ei.

— Hai, vino-ncoace, sunt la masă cu nişte băieţi de gaşcă de la uzină de la mine; bem un pahar cu vin. Nu vrei să vii?

— Nu vin, Nicule, că nu pot să las băieţii. Tu eşti cu prietenii tăi… lasă, altă dată, când ne vom mai întâlni.

— Bine, Vasile, treaba ta dacă nu vrei să vii. Salut.

— Salut, Nicule.

Pe militari îi servea la masă o ospătară, o fată

frumoasă – Silvia, o fire veselă, o zvârlugă de fată pe care o iubeau toţi consumatorii localului pentru că ştia să-şi servească clienţii cu promptitudine, să răspundă politicos şi pentru că, mai ales, cu tinerii se înţelegea foarte bine.

Stând la masă, Vasile a văzut că Nicu Ploieşteanu a cam luat-o razna şi era cam ameţit, observând chiar când acesta a încercat să facă un gest obraznic, la care Silvia, drept răspuns, l-a lovit peste mână. În jurul orei de închidere, la masa la care se afla Nicu s-a iscat un scandal, aşa că au intervenit şi alţi consumatori pentru a-i potoli pe petrecăreţi.

Cei patru militari au plătit consumaţia, *i*-au ridicat şi au plecat. S-au oprit în parcul din faţa restaurantului şi au mai stat puţin de vorbă, apoi s-au îndreptat spre unitate pentru că nu mai era mult şi expira timpul de învoire.

Scandalul petrecăreţilor a continuat însă şi a fost reluat şi în afara restaurantului, iar la un moment dat, militarii, întorcându-şi capetele, au văzut un individ care fugea prin parc. N-au dat nicio importanţă acestui fapt, văzându-şi de-ale lor.

A doua zi, mare le-a fost surpriza când au fost chemaţi în biroul comandantului de un căpitan de la miliţia din localitate, care i-a întrebat ce cunosc despre împrejurările în care s-a produs scandalul în restaurant. Ei au fost mai întâi miraţi, după care au răspuns:

— Tovarăşe căpitan, dar noi nu am avut niciun amestec în acest scandal. Ne-am plătit consumaţia, ne-am ridicat de la masă şi am plecat…

— Cunosc, dar voi nu ştiţi, ce s-a întâmplat după aceea. Afară, acolo unde s-au bătut, o persoană necunoscută a lovit un tânăr de 23 de ani cu un cuţit drept în inimă şi acesta a murit. Acum facem cercetări ca să aflăm cine a comis acest omor în împrejurări stupide şi fără niciun rost. De aceea v-am chemat, băieţi, să ne ajutaţi în această problemă.

— Dar noi nu am văzut nimic.

Încet-încet, militarii au derulat povestea şi i-au spus căpitanului de miliţie că îşi reamintesc într-adevăr că au

văzut un individ care a fugit spre parc, dar nu îşi amintesc cine este, nu îl cunosc, pentru că şi aşa ei sunt străini prin părţile acelea de ţară şi nu cunoşteau persoanele decât…

— Pe cine aţi cunoscut în local?

— N-am cunoscut pe nimeni.

— A venit cineva la masa voastră, aţi vorbit cu ei?

— Nu, răspunseră tinerii.

— Precis? insistă căpitanul de miliţie.

— Precis, veni răspunsul ostaşilor.

Un gând dureros a pătruns atunci în mintea lui Vasile Tănase. El văzuse că cel ce fugise din parc este consăteanul său, Nieu Ploieşteanu, mai văzuse din colţul în care au stat şi faptul că de la masa acestuia începuse scandalul. S-a gândit. s-a frământat în ziua aceea, apoi în noaptea ce i-a urmat. Ce să facă? Eh, până la urmă va da miliţia de capătul problemei, ce să mă bag eu în treaba asta?!

A trecut timpul, Vasile Tănase şi-a văzut mai departe de îndatoririle sale de militar, însă după vreo două luni căpitanul de miliţie a venit din nou la unitatea militară şi a mai discutat încă odată cu cei patru militari şi cu Vasile.

— Măi, Vasile, dar tu ai văzut pe cineva cunoscut în local, în afară de Silvia, pe care o ştiaţi fiindcă vă mai duceaţi pe acolo? Ia adu-ţi tu aminte!

— Nu am văzut, tovarăşe căpitan, răspunse soldatul.

— Nu ai văzut cine a provocat scandalul? întrebă iar căpitanul.

— Nu am văzut, dar de ce mă întrebaţi pe mine?

— Pentru că, băiete, aici se rupe firul… Voi sunteţi cei care aţi ieşit atunci din local şi nişte tineri de la altă masă, pe care noi încă n-am reuşit să-i găsim, deoarece în restaurant nu-i cunoştea nimeni. A fost un tânăr care s-a purtat obraznic cu ospătară, dar nu ştim cine este şi din datele pe care le deţinem reiese că el este cel care a fugit spre parc, atunci când s-a terminat scandalul. Ia gândeşte-te, poate îţi mai aduci aminte de încă ceva… şi cu aceasta discuţia lor s-a încheiat.

Rămas singur cu comandantul, acesta i-a explicat lui

Tănase:

— Grea misiune au şi băieţii ăştia din miliţie. Vezi, un criminal a săvârşit un omor în condiţii destul de banale, la prima vedere, dar acum ei îl caută şi-l vor găsi, însă este greu, foarte greu. Uite, vezi, ai fost la restaurant, au fost şi colegii tăi acolo, n-aţi avut nicio legătură cu ce anume se întâmplă în jurul vostru, dar totuşi bine ar fi fost să fie o fărâmă de Indiciu să se poată lega de el... Dacă eraţi mai atenţi... cine ştie...

A plecat Tănase Vasile spre dormitor, îngândurat. Se frământa, iar în imagine îi apărea copilăria lui. Îi apăreau râul unde, împreună cu 'Nicu, se juca, se scălda şi prindea peşte, apoi uliţa mare a satului unde jucau ei fotbal făcând mare gălăgie; vedea livada cu cireşi al cărei gard îl săreau şi mâncau cireşe pe săturate de la lelea Marioara, care uneori se mai supăra pe ei şi îi afurisea; revedea anii de şcoală... Dar, revedea acum o altă imagine, a acelui tânăr de 23 de ani care intervenise să o apere pe Silvia. Şi se gândea acum cu tristeţe soldatul Tănase Vasile că acest băiat

a murit fără să aibă vreo vină în afară de aceea că nu a permis unui individ lipsit de educaţie şi aflat sub influenţa băuturilor consumate, să jignească tânăra fată cu gestul lui lipsit de bun simţ, de respect.

Învăţase în armată Vasile, învăţase ce înseamnă respectarea legii; de fapt, armata reluase problemele pe care bătrânul Gheorghe Tănase le abordase de mult şi îl învăţase să fie cinstit şi drept.

În inima lui se dădea acum o luptă între fapta aceasta mai mult decât murdară, cu care viaţa îl pusese faţă în faţă, şi prietenia din copilărie cu Nicu Ploieşteanu; era un moment dificil pentru tânăr, în care trebuia să ia o hotărâre. Era o hotărâre importantă a vieţii lui, grea. Puse în cântar ambele împrejurări: omorul pe de o parte, copilăria şi amintirile ei pe de altă parte. Sigur că a alege pe una dintre ele era foarte greu.

A doua zi, soldatul Vasile Tănase s-a prezentat la

comandantul unităţii şi i-a raportat situaţia în care se afla.

— Tovarăşe maior, la masă eu l-am văzut pe un consătean de-al meu, pe Nicu Ploieşteanu. L-am văzut când a făcut gestul acela urât la adresa fetei care ne servea, am văzut că de fapt şi atunci când a început scandalul ei era eroul principal şi, să vă spun drept, l-am văzut şi când a fugit prin parc. Nu ştiu de ce şi nu ştiu dacă el a comis această faptă, dar am înţeles că nu se cunoaşte cine a săvârşit omorul acela… Atât am avut de spus. Vă rog să mă iertaţi. A urmat un moment de tăcere, după care soldatul a reluat: Mi-a fost foarte greu să vă relatez aceasta, dar mă leagă copilăria mea petrecută cu Nicu, mă leagă satul, cu oamenii lui, şi aş vrea şi v-aş ruga nici să nu se ştie aceste lucruri. Îmi este greu să mă întâlnesc cu Ploieşteanu şi cu familia lui, dar dacă el a făcut o asemenea faptă, oricât aş ţine la el, nici eu nu-l pot ierta.

— Noi trebuie să ne iubim, oamenii între noi, spuse comandantul. Bine, Vasile, să ştii că ai făcut o faptă frumoasă. Este adevărat, ţi-e greu, dar dacă stăm să judecăm, era prietenul tău, însă noi, militarii, nu putem avea astfel de prieteni. E prea scump cuvântul prieten pentru a-l atribui unui asemenea om.

Ce a urmat apoi este lesne de înţeles. S-a procedat la identificarea celui în cauză, cercetările ce au urmat au lămurit toate aspectele, a fost chiar găsit cuţitul cu care a fost înjunghiat tânărul. La anchetă Nicu Ploieşteanu prea multe lucruri nu a avut ce spune – a fost sub influenţa alcoolului şi dintr-o ceartă măruntă, fără niciun fel de motiv, o îmbrânceală, a scos cuţitul şi l-a ucis pe cel cu care a avut altercaţia, lovindu-l drept în inimă. A urmat procesul, condamnarea lui la ani grei de detenţie.

M-am dus peste câţiva ani în satul lui Vasile Tănase. L-am întâlnit pe Gheorghe Tănase – tatăl lui, tot inimos, plin de voie bună, frământat de problemele cooperativei agricole. L-am întrebat ce-i face băiatul.

— Bine, ce. să facă, răspunse tatăl, munceşte alături de noi, mai are puţin şi va deveni şi el brigadier. A făcut

nişte cursuri, preciză mândru bătrânul, e un băiat cuminte.

— Dar, ia spune-mi, Gheorghe Tănase, l-am întrebat eu. cu familia lui Ploieşteanu care sunt relaţiile?

— Tată, vorbi sfătos Gheorghe Tănase, să ştii că eu le-am spus ce a făcut Nicu. S-a supărat tată-său că l-a făcut de râs, dar relaţiile sunt bune, că nici în neamul lui Ploieşteanu nimeni n-a făcut asemenea fapte urâte. Ce să-i faci, şi-a făcut-o cu mâna lui şi acum o trage el singur. Am vorbit şi cu Vasile al meu. Mi-a spus că s-a dus la Nicu la penitenciar şi a vorbit cu el. I-a spus şi lui ce s-a întâmplat şi că se căieşte şi regretă ceea ce a făcut şi că nu este supărat pe Vasile al meu. De fapt, merită să-şi primească pedeapsa, că nu trebuia să facă el aşa ceva. Este drept că nu a vrut să-l omoare, dar deh, băutura... cred că s-o cuminţi acum, este tânăr, poate şi trebuie să-şi refacă şi viaţa. Cum vă spuneam: a avut o clipă de rătăcire care a însemnat moartea unui om... dar el nu poate să fie rău de-adevăratelea, înăuntrul fiinţei lui, neam de neamul lor, ai lui Ploieşteanu au fost oameni aşezaţi şi de ce ar fi Nicu altfel? Aşchia nu sare departe de copac, nici de data asta. O să vedeţi, se îndreaptă el... aşa crede şi Vasile al meu, care v-a ajutat atunci...

M-am gândit multă vreme la fapta acestui militar, la modul în care, dând la o parte amintirile copilăriei, ale prieteniei, a făcut să triumfe conştiinţa curată, dragostea pentru dreptate, pentru adevăr.

RISCUL

Am efectuat instruirea subofiţerilor care intrau de pază în oraş şi a militarilor în termen de la trupele de securitate-miliţie, atrăgându-le în mod deosebit atenţia că este dat în urmărire un infractor periculos, care a comis o infracţiune de omor, cu urmări deosebit de grave. Le-am spus tinerilor militari că individul – Gheorghe Geamăilă – este deosebit de periculos, să fie atenţi că în cazul în care ar apare, poate să-i atace, iar acesta nu are niciun fel de scrupule pentru a se sustrage răspunderii. M-au ascultat cu atenţie, iar unul dintre ei m-a întrebat:

— Tovarăşe colonel, dar era unul şi la mine în

comună, Gheorghe Geamăilă, nu cumva o fi ăsta?

— Din ce comună eşti tu?

Mi-a răspuns la întrebare, însă eu nu i-am dat pe loc niciun răspuns. L-am lăsat doar să înţeleagă că despre acesta este de fapt vorba.

— Îl cunosc personal, îl ştiu cum arată…

— Nu despre asta este vorba! V-am dat semnalmentele, ştiţi acum cum arată; ocupaţi-vă de prinderea lui. Cu mare, cu mare atenţie însă, aşa cum v-am spus.

Soldatul Stănilă Victor a plecat, împreună cu subofiţerul de miliţie, într-unul din cartierele cele mai mari şi cu cele mai multe probleme, în care se petreceau câteodată şi lucruri grave. Aveau loc scandaluri în mod frecvent, era o concentraţie mai mare de ele mente parazitare, însă mergea în zonă cu un subofiţer de nădejde, pe care acum îl însoţea, astfel că, în cazul în care ar fi apărut criminalul, avea cine să acţioneze pentru a-l prinde.

În cursul nopţii, în jurul orei 24, la unul din magazinele din sectorul lor, s-a auzit un zgomot. Subofiţerul de miliţie şi militarul în termen s-au îndreptat într-acolo, au ascultat cu atenţie şi şi-au dat seama că în interior a pătruns un individ. L-am somat, dar infractorul a sărit prin geam şi a rupt-o la fugă pe şoseaua principală, care iese din municipiul Târgovişte. Era zăpadă mare, viscol, dar subofiţerul şi militarul în termen Stănilă Victor au plecat în urmărirea lui, urmărire ce a durat timp îndelungat. La un moment dat, subofiţerul nu a mai putut fugi, însă soldatul, mai tânăr, a continuat cursa fără niciun fel de teamă.

Ajuns pe câmp, dincolo de combinatul de oţeluri speciale, soldatul Victor Stănilă l-a somat de câteva ori pe infractor, însă acesta nu s-a oprit. Pe zăpada strălucitoare se vedeau pete de sânge, semn că cel urmărit se tăiase în geamul prin care ieşise din magazinul de unde intenţionase să fure. Au alergat până în apropierea satului Dumbrava. Atât cel urmărit, cât şi urmăritorul erau sleiţi

de puteri; distanţa dintre ei se micşora pas cu pas, până ce ajunsese la câţiva metri, în final, soldatul l-a ajuns din urmă şi după o luptă scurtă, corp la corp, l-a imobilizat şi determinat să meargă înapoi. La câţiva paşi în urma lui Geamăilă, cu arma în poziţie de tragere, soldatul păşea ferm, neascultând văicărelile prizonierului că îl dor rău rănile.

— Ce-ai căutat în magazin? îl întreba acesta scurt în loc de orice răspuns.

— Bă, eu cred că te cunosc pe tine, exclamă la un moment dat infractorul. Nu eşti tu Victor al lui nea Stănilă? Militarul tăcea. Hai, mă, spune, insistă omul cu cătuşele la mâini.

— Da, eu sunt şi ce-i cu asta?

— Bine, mă, chiar tu să mă duci pe mine la poliţie? Ce câştigi tu prin treaba asta? Lasă-mă dom'le să plec, că mă distrug ăştia acum în bătaie.

— De ce să te bată? Eu lucrez de-atâta timp aici şi n-am văzut un om care să fi fost bătut.

— Aşa, bă, că au necaz pe mine, n-am făcut nimic, da' nu ştiu ce-au cu mine.

— Bine, dar cu treaba din magazin cum este?

— Am vrut să-mi cumpăr ceva, că mi-e frig, nu vezi că sunt numai în bluză?

— Acum se cumpără, în puterea nopţii? îmbrăcămintea se cumpără ziua, nu noaptea, spărgând magazinele.

— Şi ce, dom'le, e magazinul tău? Ce te frămânţi atâta?

Discutau de la distanţă, dar în tot acest timp infractorul Gheorg he Geamăilă era mereu atent să prindă momentul când, printr-o mişcare bruscă să-i ia militarului automatul.

— Nu te întoarce, stai la distanţă că trag, să ştii, îl avertiză Victor Stănilă.

— Tragi tu în mine, mă? Cum o să tragi, păi nu intri în puşcărie?!

— Eu te sfătuiesc să mergi frumos înainte şi să nu te

repezi la mine, că să ştii că trag, nu glumesc.

— Io-tă-te, mă, ajunseşi mare poliţist şi tu, se miră ipocrit Geamăilă.

— Hai, vezi-ţi de drum înainte, i-o reteză milip tarul.

Au parcurs distanţa de aproape cinci kilometri schimbând fel de fel de vorbe, care mai de care mai agresive şi mai răutăcioase din partea infractorului. La un moment dat, când mai aveau aproape un kilometru până să ajungă în cartier, Gheorghe Geamăilă a căzut jos. Victor a stat puţin pe gânduri, neştiind dacă acesta se preface sau este într-adevăr bolnav, a pus automatul la spate, s-a apropiat cu atenţie de infractor, a pus mâna pe el, însă acesta era inconştient. L-a luat de mâini şi de picioare şi, ducându-l cu greu prin zăpadă, în braţe, a ajuns la locul unde rămăsese subofiţerul care îşi luxase un picior în timpul urmăririi infractorului. S-au deplasat împreună la sediul miliţiei şi de aici, cu maşina, la spitalul din localitate.

Tăieturile suferite de infractorul Gheorghe Geamăilă erau grave, pierduse mult sânge şi a fost nevoie de transfuzie. Am fost anunţat despre prinderea lui Geamăilă şi m-am deplasat imediat la spitalul unde i se dădeau primele îngrijiri. L-am găsit acolo pe soldatul Stănilă Victor în timp ce dădea sânge; altfel, viaţa infractorului era în pericol. În urma intervenţiei chirurgicale, cu ajutorul sângelui primit de la militar, în câteva zile Gheorghe Geamăilă şi-a revenit, a fost readus la miliţie iar cauza pentru care el fusese dat în urmărire şi-a urmat cursul normal, infractorul primind o pedeapsă pe măsura gravităţii faptelor pe care le săvârşise.

Am discutat cu militarul în termen Stănilă Victorşi am aflat trista lor poveste. Atât Victor, cât şi Gheorghe Geamăilă, vecini, consăteni, s-au întâlnit în viaţă, într-o situaţie dramatică – unul în postura de infrac – tor, celălalt în postura de ostaş, militar în termen, chemat să apere legea, misiune pe care şi-a îndeplinit-o cu credinţă, cu dăruire şi pasiune, cu devotament faţă de poporul care l-a investit cu această înaltă calitate. L-am întrebat atunci,

pentru că nu înţelesesem de ce a acceptat să doneze sânge pentru un astfel de om. Mi-a răspuns:

— Ce era să fac, tovarăşe colonel? Chiar dacă era el aşa, cu păcatele pe care le are pe suflet, chiar dacă era un criminal, este un om. Şi chiar dacă în final ar fi fost condamnat la moarte, asta numai legea ar fi hotărât-o. Să ştiţi că pentru orice om sunt în Dare să fac la fel.

— Dar atunci, în noapte, cum de-ai avut curajul să-l iei în braţe? Dacă se prefăcea?

— Tovarăşe colonel, în orice meserie există un risc. Am înţeles că în meseria aceasta riscul este cel mai mare. M-aş fi luptat din nou cu el şi aş fi reuşit să-l imobilizez încă o dată.

L-am privit cu admiraţie pe acest militar care, într-un moment foarte greu, într-o situaţie aparte, în care se cerea o hotărâre fermă şi mult discernământ, s-a orientat perfect şi a acţionat ca un lucrător cu experienţă. Mai mult, a procedat întocmai ca un om adevărat, cu multă înţelegere, cu omenie.

Vor trece anii şi probabil că Victor Stănilă se va întâlni într-o bună zi cu consăteanul său Gheorghe Geamăilă, care acum îşi execută pedeapsa meritată. Sunt convins că şi atunci va avea o atitudine tot atât de demnă şi-i va spune celuilalt că el aşa trebuia să procedeze, îi va spune că aşa l-a educat pe el poporul. patria – să nu admită încălcarea legilor de către niciun cetăţean, să nu lase nepedepsită nicio eludare a legilor făurite de poporul nostru.

S-A ÎNTÂMPLAT ÎN MUNŢI

Transfăgărăşanul, această minunată construcţie a socialismului, a epocii pe care astăzi cu mândrie o numim „Epoca Nicolae Ceauşescu”, încorporează în ea efortul eroic al multor ostaşi ai armatei noastre.

Tinerii militari, alături de constructorii civili, au muncit eroic la dislocarea rocilor, la făurirea drumului, a tunelurilor.

Întâmplarea pe care vreau să v-o povestesc s-a petrecut în perioada în care pe Transfăgărăşan lucrările de

realizare a construcţiei ajunseseră aproape de Căldarea Berbecilor, un loc foarte dificil, un loc foarte greu de muncă. Nu erau puţine clipele din viaţa militarilor în termen când, suspendaţi pe înălţimi, trebuiau să disloce rocile, să mânuiască utilajele grele, expuşi oricând pericolului de a cădea în prăpastie, expuşi oricând la accidente. Dar ei au muncit cu eroism, cu bărbăţie şi curaj, cu devotament, credinţă, cu dragoste pentru patria noastră scumpă, înfruntând toate obstacolele.

Cu toate că în zonă se desfăşurau lucrările şantierului, zeci de turişti nu încetau să frecventeze regiunea respectivă, să se aventureze pe cele mai înalte culmi ale munţilor, să-i traverseze. Mai ales în sezonul de vară. Mulţi dintre ei erau elevi. În grupuri mai mari sau câte doi-trei, aşa cum tinerii cutreieră de obicei, făcând alpinism, călătorii turistice, de / orientare şi multe altele.

Printre aceştia erau şi cetăţeni străini, tot tineri. Aşa cum se ştie, ei sunt primiţi cu dragoste, cu prietenie, cu tradiţionala ospitalitate românească.

Uneori, îi apuca noaptea. Îşi aşezau corturile în locul unde ajungeau. Tot acolo făceau un foc de tabără, se distrau. Noaptea târziu, încă se mai auzeau cântece. A doua zi, cu rucsacurile în spate, porneau din nou la drum, fiecare în direcţia pe care şi-o propusese.

Deseori, pe lângă corturi, militarii în termen şi tinerii turişti stăteau de vorbă, îşi povesteau, se mai întâlneau cu câte unii de prin părţile lor natale. Atunci când veneau turiştii, ostaşii parcă aşteptau veşti de departe. Aşa că excursioniştii erau primiţi cu voioşie, cu prietenie.

Într-una din seri. la un utilaj greu pe care lucra sergentul Vasile Ionescu, împreună cu soldaţii Ion Petrescu şi Gheorghe Rotam, au venit doi tineri turişti foarte speriaţi. Nu prea au înţeles ostaşii multe lucruri din ce voiau să le spună, dar au observat că sunt cu mâinile în buzunare şi nu mai au nimic asupra lor. După ce s-au mai liniştit, tinerii au povestit cum au putut că undeva, acolo sus, în munţi, dincolo de Căldarea Berbecilor, cineva le-a luat rucsacurile. Ba, mai mult – i-a şi lovit. Le-au spus

militarilor că nu au unde dormi, nu mai au bani, nu mai au ce să mănânce.

Sergentul Ionescu – un băiat isteţ, care înainte de stagiul militar lucrase la Combinatul siderurgic din Reşiţa – a raportat comandantului său, care se afla mai jos, în tabără, situaţia. I-a cerut permisiunea să dea concursul acestor tineri, să-i ajute să regăsească lucrurile.

Au pornit toţi cinci în direcţia pe care turiştii o arătau. Au mers pe jos, pe timp de noapte, pe cărări de munte abrupt. În munţi, vara sunt mulţi oameni – turişti, muncitori forestieri, ciobani cu oile şi alte persoane în trecere ocazională, E greu' în noapte să-ţi dai seama cine a fost, încotro a luat-o şi unde să te duci pentru a-i găsi pe cei care i-au jefuit pe tineri. Cu toate acestea, militarii s-au orientat şi s-au îndreptat spre locul unde i se spunea Valea Pustnicului, unde, de regulă, noaptea rămâneau turiştii pentru odihnă. Au mai mers încă vreo 4 kilometri pe drum greu şi au ajuns într-un loc unde erau aşezate mai multe corturi. Au trecut pe la toţi, au stat de vorbă cu drumeţii, i-au întrebat, însă nu i-au găsit pe cei pe care îi căutau. La un moment dat, nişte tineri, dintr-unul din corturi, le-au spus că mai devreme cineva a trecut spre punctul numit Lespezi, care şi acela se afla la o distanţă destul de mare, undeva în stânga.

Militarii n-au ezitat şi au pornit în căutare. Au găsit într-o poiană un cort, iar fata care îi însoţea, împreună cu celălalt turist, nu s-a putut abţine să nu arate cu degetul că acela este cortul lor. Era în jurul orei 24… Ce era de făcut?

Între timp, la miliţie se primise telefon de la unitatea militară despre această faptă şi se încunoştinţase că un grup de militari a plecat în căutarea indivizilor care au comis fapta. Distanţa era mare, aproape 20 kilometri, echipa operativă plecase deja spre zona respectivă; cert este că militarii se aflau în faţa unor infractori, undeva, în plin munte.

Şi au hotărât singuri. Mai întâi au aşteptat. S-au întins pe iarbă, i-au potolit pe cei doi tineri care erau destul de agitaţi şi au aşteptat. În zori s-au îndreptat toţi

trei către cort, fiecare din parte opusă, i-au strigat pe cei dinăuntru şi, drept răspuns, unul dintre aceştia a ieşit cu un cuţit în mână.

Sergentul Ionescu a încercat să-l facă să înţeleagă că nu e bine ce-au făcut, că victimele sunt cetăţeni străini, veniţi în ţara noastră să ne viziteze, nu să fie expuşi unor asemenea fapte. I s-a răspuns ou un hohot scurt, înfundat, de râs.

Între timp au ieşit alţi doi din cort, manifestând aceeaşi atitudine. Tratativele nu dădeau niciun fel de rezultat. Din contră, şeful grupului devenea din ce în ce mai agresiv. L-au ameninţat să plece de acolo şi să îşi vadă de treabă, că altfel „o încurcă”.

Militarul a încercat din nou, cu multă răbdare, cerându-le să le lase tinerilor turişti lucrurile şi să plece, să îşi vadă de treabă. Bineînţeles că răspunsul a fost acelaşi, grosolan, agresiv, fără niciun fel de echivoc.

Ce a urmat este lesne de înţeles. Sergentul Ionescu, împreună cu militarii, s-au repezit spre cei trei infractori, i-au imobilizat, i-au legat, i-au condus 8 kilometri până la tabără, cu lucrurile în spate. Acolo s-au întâlnit cu echipa operativă a miliţiei, care i-au preluat pe hoţi şi i-a condus în oraşul de unde se deplasaseră spre locul faptei.

Au urmat apoi cercetările, trimiterea în judecată a celor în cauză pentru infracţiunea de tâlhărie şi condamnarea acestora.

Am discutat îndelung acest caz, într-o seară, cu comandantul punctului de lucru, cu comandantul unităţii. În faţa tuturor militarilor, am adus mulţumiri acestor bravi ostaşi pentru frumoasa lor faptă cetăţenească, pentru modul în care au reuşit să restabilească legalitatea, să recupereze lucrurile unor oameni care fuseseră jefuiţi.

Am înscris şi acest caz în agenda mea de amintiri şi mi-am propus să-l caut pe Vasile Ionescu în cursul anilor. L-am găsit în Reşiţa, lucra la uzina în care crescuse, era căsătorit, avea familie.

Revederea a fost plăcută. Mi-a povestit că este maistru, câştigă bine, are un copil de care este foarte

mândru. Ne-am amintit de timpul stagiului militar, de „Valea Pustnicului”, unde şi el lucrase alături de ceilalţi ostaşi.

Ne-am despărţit ca nişte buni prieteni, ca nişte bune cunoştinţe.

M-am gândit la acest caz şi acum: ce i-a îndemnat pe militarii respectivi să facă un asemenea act de înaltă ţinută cetăţenească? Desigur, răspunsul este unul singur: educaţia sănătoasă primită în uzină, în armată, în organizaţiile de tineret, conştiinţa lor, faptul că un om în uniformă militară nu se poate împăca cu încălcarea legilor, a normelor de convieţuire socială.

Aşa au rămas întipăriţi în memoria mea…

PROPRIETARII… NEPROPRIETARI

Am să vă relatez acum un caz dificil, rezolvat cu multă strădanie, la care împrejurarea că am întâlnit un om adevărat ne-a ajutat să descurcăm firele încâlcite ale unei poveşti dramatice.

Într-o comună de munte a fost găsită omorâtă o bătrână, căreia i se furaseră mai multe obiecte de valoare, printre care şi o salbă, pe care o avea moştenire de la mama sa. Se mândrea lelea Maria cu salba ei şi oricui îi trecea pragul îi arăta o fotografie în care se vedea un bărbat înalt, chipeş, cu o mustaţă stufoasă, alături de care stătea o femeie tot atât de înaltă, tânără, frumoasă „ce purta pe pieptul puternic salba. Poza cira veche, făcută probabil de unul din fotografii ambulanţi de pe vremuri, dar încă mai reda fericirea celor doi oameni şi, mai ales, mândria cu care femeia îşi purta podoaba cu care s-a făli ani de-a rândul. A fost ucisă această femeie într-un mod cu totul mişelesc şi găsită de vecini abia după câteva zile.

Lucram de câtva timp în comuna aceea şi ne străduiam să descurcăm iţele complicatului caz, făcând tot felul de ipoteze, de variante, în dorinţa de a ajunge la identificarea autorului care trebuia să-şi primească pedeapsa bine meritată, pedeapsa pe care legea o aplică în asemenea cazuri grave. Am stat de vorbă cu vecinii, cu cei care o vizitau în mod frecvent pe victimă, dar firele se

rupeau. Au apărut într-adevăr unele indicii cum că în comună ar fi fost văzută în seara zilei respective o maşină, un autoturism Dacia de culoare roşie, care s-ar fi îndreptat spre Câmpulung în jurul orei 23, însă nu ştiam decât atât – culoarea maşinii. În drumul parcurs de aceasta, în aceeaşi noapte în care s-a comis şi omorul, s-a mai petrecut o faptă. Pe şoseaua dinspre localitatea în care ne aflam noi spre Câmpulung, undeva pe câmp, o tânără fusese jefuită şi siluită de nişte indivizi. Nu ne-a putut oferi decât relaţii foarte vagi, pentru că fusese lovită puternic la cap, în urma cărui fapt şi-a pierdut cunoştinţa.

Ne-am mutat cu verificările în oraşul Câmpulung, unde, după multe strădanii, după verificarea tuturor autoturismelor de culoare roşie şi multe alte investigaţii ce ţin de profesia noastră, am reuşit să ne localizăm la un grup de persoane. Dar treburile mergeau anevoios, foarte încet. Trecuseră trei săptămâni de la comiterea acestor infracţiuni grave, iar noi încă ne aflam în faza de început.

Ne-a venit însă în ajutor un detaliu important – şi anume faptul că pe şoseaua care mergea la localitatea în care fusese săvârşit omorul, pe lângă câmpul unde fusese comisă cea de a doua faptă, treceau mereu plutoane de militari ce se îndreptau spre poligonul din apropierea comunei. Din discuţiile purtate cu aceştia, am reuşit să mai cristalizăm câte ceva din problemele ce le aveam de lămurit, să obţinem unele date cu privire la semnalmentele ocupanţilor autoturismului şi, încet-încet, verificările noastre au demarat; aveam senzaţia că se îndreaptă spre făgaşul dorit, adică al identificării autorilor.

Marc ne-a fost mirarea când, într-o zi, am găsit maşina într-o comună vecină. Abandonată, răsturnată

Într-un şanţ şi… iată, firele iar se rupeau pentru că autoturismul fusese furat dintr-un alt judeţ şi folosit de infractori, piuă ce s-a răsturnat. Norocul lor a fost că niciunul nu s-a accidentat, să rămână acolo.

Eram, cum spunem noi – aproape ca la început – fără niciun fel de date, de indicii noi care să ne conducă la

rezolvarea acestor două cazuri…

Discutând mai îndeaproape cu militarii, aceştia au încercat într-adevăr să ne ajute cu date, cu semnalmente, dar mai mult nu ştiau nici ei să ne spună. Şi aşa a trecut aproape un an de la declanşarea cercetărilor, timp în care echipa oare se ocupa de rezolvarea cazurilor lucra în conlucrare cu miliţiile din alte judeţe, căutând să elucideze împrejurările şi autorii infracţiunilor.

Până într-o zi. În acea fericită zi, soldatul Oncioiu Ion, originar din comuna Dâmbovicioara, stând la fereastra dormitorului din cazarmă, a observat pe un teren viran din apropierea unităţii doi indivizi care stăteau pe iarbă. I-au creat atunci impresia lui Oncioiu că au săpat o groapă în care au ascuns ceva. S-a învoit soldatul a doua zi de la comandant, a mers la locul respectiv, constatând că era tăiată o glie din iarbă. A ridicat-o uşor cu mâna, iar dedesubt a găsit o casetă în care se aflau salba pentru care fusese ucisă bătrâna şi alte câteva bijuterii. Tânărul a acoperit la loc caseta şi a mers la comandantul unităţii, unde a raportat împrejurările, după care am fost imediat încunoştinţaţi despre acest fapt. Ne-am deplasat la locul indicat de militar, am organizat supravegherea acestuia mai multe zile şi apoi au apărut şi „proprietarii”. Desigur că au fost reţinuţi imediat, împreună cu obiectele respective, iar la miliţie au fost cercetaţi, dând în acest mod de capătul unei afaceri tenebroase.

Era vorba de doi infractori dintr-un alt judeţ, care veniseră în cartierul de lângă cazarmă la un cunoscut al lor din penitenciar, ce anterior lucrase în comuna unde fusese ucisă lelea Maria. Acesta ştia despre existenţa salbei bătrânei. împreună, cei trei infractori au mers acolo, au săvârşit omorul; pe drum, în mod accidental, s-au întâlnit cu tânăra, victimă a violului şi a tâlhăriei; astfel, au mai săvârşit alte două infracţiuni deosebit de grave, după care au dispărut. Unul dintre ei a rămas acasă, iar ceilalţi doi au părăsit judeţul, răsturnând autoturismul şi abandonându-l. Au revenit după câtva timp, au îngropat bunurile furate cu gândul ca, după ce va trece o perioadă

de timp şi se vor mai linişti apele, să le dezgroape şi să le vândă, dat fiind că acestea prezentau o valoare deosebită.

La prima vedere, ceea ce v-am povestit pare o întâmplare banală, lipsită de importanţă, care poate fi pusă pe seama faptului că, în mod ocazional, a văzut militarul Oncioiu Ion ce se întâmpla în imediata apropiere a cazărmii. Dar eu am pus rezolvarea acestui caz pe seama verificărilor repetate şi discuţiilor purtate cu ostaşii, care aveau resentimente şi chiar ură faţă de asemenea fapte, faţă de cei care le-au comis.

În discuţia avută cu soldatul Ion Oncioiu, când i-am adresat mulţumirile organelor de miliţie pentru sprijinul ce ni l-a acordat în rezolvarea acestui şir de cazuri grave, mi-a spus simplu:

— Tovarăşe colonel, eu mă trag din comuna Dâmbovicioara, vin dintr-o familie de ţărani. Părinţii mei sunt oameni cinstiţi, nimeni în neamul nostru nu a fost vreodată hoţ, nu a furat vreun capăt de aţa de la cineva. Şi-apoi la noi în comună nu sunt hoţi, iar noi suntem duşmani cu hoţii. Când auzim de câte-o faptă de-asta, ne îngrozim şi pe urmă tot satul povesteşte ani în şir. Să vedeţi însă acum, când am să le spun că şi datorită mie aţi putut rezolva un asemenea caz.

— Chiar te rog să le povesteşti, soldat Oncioiu Ion. Şi să-i mai spui tatălui tău că are un băiat de toată isprava. Ai înţeles?

— Am înţeles, tovarăşe colonel.

L-am căutat pe Ion Oncioiu peste câţiva ani şi l-am găsit în oraşul Rupea. Când m-a văzut, m-a salutat ca pe un vechi prieten şi mi-a spus cu fală:

— Vă mai amintiţi, tovarăşe colonel, de cazul acela?! Păi noi ştim din moşi strămoşi că niciun omor nu rămâne nedescoperit. Când le-am povestit în sat, nici nu m-au crezut, dar pe urmă le-a spus şi şeful de post şi cred toţi oamenii acum. Mereu mă întreabă câte unul despre ce-a fost atunci. Ce să-i faci? Eu sunt mulţumit că v-am putut ajuta…

AŞA S-A NĂSCUT GEORGICA

La discotecă a avut loc un scandal. Nu prea mare, ce-i drept – doi tineri s-au înfruntat, s-au certat şi până la urmă toată treaba s-a lăsat şi cu nişte pumni daţi de fiecare dintre ei, să-şi verse năduful.

A doua zi a fost nevoie de intervenţia preşedintelui cooperativei agricole de producţie, >a şefului de post, pentru clarificarea situaţiei şi, în final, problema s-a rezolvat. Cine erau „eroii”? Nicu Vasilescu – un băiat harnic, frumos, tâmplar la cooperativa agricolă, despre care preşedintele acesteia spunea cu mândrie că este bun la toate, el din nimic face oricând ceva; se pricepe şi la dulgherie, la electricitate, pe toate le meşterea Nicu în cadrul gospodăriei. Era Nicu înalt ca un brad, isteţ, dar, ce-i drept, şi bun de gură. Celălalt, Georgică Staicu, şoferul gospodăriei, era un băiat blond, cu părul cârlionţat, toată ziua nu îşi găsea locul, alerga de colo-colo, dar îşi întreţinea cum nu se poate mai bine maşina.

Preşedintele a analizat scandalul dintre ei şi şi-a dat seama că adevărata cauză nu era alta decât o fată cu cosiţe lungi, cu ochi albaştri – Tudoriţa, cea mai bună îngrijitoare la ferma zootehnică a gospodăriei. Ochii Tudoriţei erau de fapt vina, ei îi făcuseră pe cei doi băieţi să ia foc şi să provoace scandalul de la discotecă.

Încet-încet, lucrurile s-au clarificat, nunta Tudoriţei cu Nicu Vasilescu era iminentă, a avut loc şi

Georgică a rămas oftând, înnegurat, mai cu seamă că se apropia şi ziua să plece în armată. Şi a plecat flăcăul nostru tot cu gândul şi sufletul la Tudoriţa, acum femeie măritată. Dar viaţa de militar l-a făcut să uite de acest necaz, puţin câte puţin, mai ales că de la o vreme primea scrisori de la Florica – prietena Tudoriţei, de care, drept să-i spunem, şi lui îi plăcea, dar Florica nu avea ochii ca albăstrelele…

În timpul serviciului militar, Georgică a lucrat pe o maşină, s-a achitat de misiunile primite, fiind bine apreciat de comandanţi, mai presus de toate fiindcă era un băiat simpatic şi disciplinat. Georgică era mereu cu zâmbetul pe buze, voios, găsea întotdeauna de făcut câte o glumă, câte

o şotie. Pentru asta, toţi militarii, colegii lui ţineau la el.

A venit iarna şi Gheorghe Staicu – tatăl lui Georgică – s-a hotărât să-şi însoare băiatul… Când Georgică a venit în concediu, toate pregătirile fiind gata, a cerut fata de la părinţi, aşa cum se face pe la noi şi la început nunta, cu pregătirile demarate de vineri, cu pocânzeri, cu sarmale, cu invitaţi şi dansul de sâmbătă, când e fedeleşul…

Noaptea a nins puternic. Zăpada era aproape de jumătate de metru, iar străzile erau impracticabile. S-a oprit circulaţia. În dimineaţa nunţii, oamenii au început să facă pârtii pe şoseaua mare a satului, pe strada ce ducea la casa lui Gheorghe Staicu, în curtea căruia avea loc nunta; aşa, programul s-a dat peste cap, iar mesele pentru invitaţi au fost aşezate prin casele vecinilor, pentru că oricum nunta trebuia să aibă loc.

A început petrecerea. Era o plăcere să priveşti cum trecea prin sat întreaga procesiune a nunţii, în sănii trase de cai cu clopoţei, cu tineri chiuind, mergând de la casa miresei la cea a mirelui; ce mai, tot satul era în sărbătoare.

Georgică avea mulţi prieteni, unii de-o vârstă cu el; alţii mai vârstnici, oameni de la cooperativa agricolă, colegi de muncă cu el, au venit cu toţii, în frunte cu preşedintele, care era mândru de mire, pe care îl considera băiatul lui, crescut de el.

Seara, când nunta era în toi, a intrat în curte doctorul Stoenescu de la dispensar, vădit emoţionat. S-a oprit chiar în faţa lui Georgică şi i-a spus:

— Georgică, te rog să mă ajuţi, într-o problemă deosebită… Tudoriţa e gata să nască şi… trebuie făcută de urgenţă o intervenţie, iar eu n-am nicio posibilitate aici. Trebuie să mergem la spitalul din Curtea de Argeş, unde am dat telefon şi suntem aşteptaţi. Te rog, ajută-mă.

— Păi cu ce să mergem pe drumurile astea? se miră mirele. Şi-apoi eu sunt acum ginerică, uite, sunt în plină nuntă.

— Georgică, am vorbit cu Ioaniţescu, îţi dă maşina şi putem merge, altfel este viaţa Tudoriţei în pericol, te rog mult să mă înţelegi.

S-au adunat mesenii, Gheorghe Staicu cu toată familia – s-a întrunit un mare consiliu de familie. Cum să plece ginerele în noaptea nunţii şi pe drumurile astea? Viscolul, zăpada mare… S-a ajuns la concluzia că este imposibil să plece, acum şi pe un asemenea timp.

George Staicu tăcea. În minte îi revenea imaginea Tudoriţei, copilăria petrecută împreună cu ea, prima lui dragoste care îi fusese „furată" de altul; şi-a amintit şi de Nicu Vasilescu ce nu venise la nunta lui, fără să-i trimită o vorbă măcar… Ce să facă?

Ochii Tudoriţei i-au revenit cu claritate în minte, cu două lacrimi sclipind la colţuri. Atunci s-a hotărât.

— Bine, să rămână mesenii, rămâne toată lumea pe loc, eu plec. Este vorba de viaţa unui om, a doi oameni de fapt.

— Cum să plece, a sărit ca ars Gheorghe Staicu. Neam de neamul nostru nu a pomenit să plece ginerele în noaptea nunţii.

— Lasă, tată, viaţa unui om este mai de preţ. Voi rămâneţi aici, distraţi-vă, că vin şi eu în câteva ore înapoi.

A plecat George Staicu în costumul de ginere, a mers în curtea lui Ioaniţescu, a pornit maşina, s-a dus la Nicu acasă şi a luat-o pe Tudoriţa mai mult moartă decât vie, pe soţul ei şi au plecat prin viscol, prin zăpadă, distanţă de aproape 25 kilometri până la spitalul din Curtea de Argeş. Drumul a durat vreo patru ore… Mereu coborau din maşină, dădeau zăpada cu lopata, făceau pârtii, au împins şi au ajuns la spital aproape de miezul nopţii. Au mai zăbovit acolo încă vreo două ore, iar când au auzit ţipătul noului născut au răsuflat uşuraţi. Medicii, la fel de osteniţi ca şi ei, le-au spus că se pot duce liniştiţi acasă, pentru că Tudoriţa şi pruncul ei sunt în afară de orice pericol.

În comună au ajuns în zorii zilei de luni. Mesenii lui Ce orgi că plecaseră, lucrurile se mai liniştiseră, iar cei doi prieteni s-au despărţit la răscrucea drumurilor.

— Noroc, Nicule, să-ţi trăiască băiatul, a rostit Georgică zâmbind, cu mâna întinsă către proaspătul tată.

— Mulţumesc, Georgică, spuse acesta emoţionat,

după care fiecare şi-a văzut de drumul lui.

Aşa a fost la nunta lui George Staicu. Acesta a terminat permisia, s-a prezentat la unitate; după un timp, a terminat armata… şi într-una din zile, acasă fiind, la poarta lui a venit Nicu Vasilescu însoţit de Tudoriţa lui, care îşi ţinea cu dragoste copilul la piept. După ce s-au salutat, Nicu a deschis discuţia, vădit stânjenit:

— Dragă Georgică, am venit să ţi-l arătăm şi ţie pe Georgică Vasilescu, aşa l-am botezat, pentru că tu eşti de fapt cel care i-ai salvat viaţa. Hai să lăsăm supărările şi să rămânem prieteni ca odinioară. Noi am venit ¡să-ţi mulţumim pentru tot ce-ai făcut pentru noi; altfel, nu era nici mititelul ăsta pe lume şi poate nici Tudoriţa.

George i-a invitat râzând în casă, au stat împreună până târziu, Tudoriţa şi Florica l-au examinat îndelung şi amănunţit pe „ăla micu'", îşi dădeau sfaturi cum se îngrijesc copiii, căci trebuia să vină pe lume şi al Floricăi. Aşa ¡s-a reînnodat o veche prietenie între cei doi bărbaţi şi nevestele lor, aşa s-a născut Georgică…

SFÂRŞIT DE TOAMNĂ

A devenit obişnuit faptul că, alături de oamenii din agricultură, militarii din forţele noastre armate participă şi ei la strânsul şi depozitarea recoltei. Zi şi noapte pe ogoare, aceşti harnici flăcăi ajută ca recolta să ia drumul hambarelor patriei…

Soldatul: Vasile Pdpescu – şofer pe o maşină ce transporta produsele culese de membrii cooperatori şi militari – era un băiat harnic, cinstit, corect şi, de fapt, nu şi-a dezminţit nicicând aceste calităţi. Toată ziua era vesel, plin de umor, muncea mult şi trecea în rândul colegilor lui drept unul dintre cei mai buni şoferi, care se pricepea la toate. De fapt, în glumă, îl porecliseră „Meşterul strică-drege". Era destul să asculte un motor, să-l privească, punea mâna pe o cheie şi apoi spunea:

— Gata, băieţică, eşti liber. La drum! Şi mai învaţă meserie!

Se mai ţinea el şi de şotii, mai trăgea câte o fişă la câte un delcou, mai încurca ceva pe la vreun motor, printre

fire, pe-acolo, ca să râdă de cineva, dar în final tot el rezolva lucrurile…

De la un timp, lui Vasile Popescu tot îi făcea semn un băiat, aproape zilnic, să-l ia cu maşina. L-a luat o dată, de două ori, au început să discute, să se împrietenească. Apoi, acela s-a prezentat: îl chema Nicu Catană şi erau cam de aceeaşi vârstă; a început, încet-încet, să-i povestească despre el.

— Hei, băieţică, păi, ce crezi? eu sunt amărât cu munca, aşa ca tine? Am făcut armata, m-am descurcat, pe ici, pe colea, am mai făcut şi câte un ciubuc, deh, de muncit o să muncim noi când vom fi mai bătrâni, nu acum, când suntem tineri…

— Şi acum, cu ce te ocupi?

— Cu ce să mă ocup? Mă descurc eu. Îmi mai dă ăla bătrânu' câte un ban, mă mai duc pe la oraş, nu mor eu de foame, vezi-ţi de treabă; şi-apoi îmi place viaţa. Îmi mai place să mă şi distrez. Când să mă distrez? Când voi fi bătrân?!… Ţi-am pregătit o surpriză.

— Care?

— Te invit pe la un prieten de-al meu. Pe la nea Gheorghe Cazacu. Băiat de treabă, are gospodărie bună. Este morar aici în comună. Vrei să mergi?

Seara, au intrat în gospodăria lui nea Gheorghe Cazacu – un grăsan care i-a primit cu multă prietenie într-o casă frumos aranjată, cu fel de fel de mobile, televizor color, video, multe lucruri pe care Vasilică nu prea le-a văzut în sat la el şi nici la alţi oameni. Parcă ghicindu-i întrebarea, Gheorghe Cazacu i-a spus:

— Ce te uiţi, băieţică? Eu sunt om gospodar, tată, o viaţă întreagă am muncit. Şi cine nu munceşte, nu prosperă. Uite… Am fată, pe Rădica, o vezi? I-am făcut tot ce-i trebuie, tată. îi fac o nuntă ca-n poveşti. Neam de neamul nostru aşa am fost: oameni gospodari, la casa noastră, am avut de toate şi avem şi acum.

Cea de care vorbise tată-său era parcă scoasă din cutie – cu nişte unghii mari, vopsite, finuţă, a plecat ochii în jos cu ruşine. Se cam vedea că nu prea pusese mâna la

muncă. Dar Vasilică a tăcut din gură. Au stat la masă. S-au simţit bine.

Nicu Catană era prieten vechi cu nea Gheorghe Cazacu. Glumeau, se luau „peste picior”; au băut câte un pahar cu vin, s-au „încălzit”, au început să cânte şi toată treaba s-a terminat cam după miezul nopţii, când au plecat fiecare la locul lor. Ba, Vasilică şi Nicu Catană au mai şi cântat puţin prin sat, tulburând liniştea locuitorilor, dar, în rest nimic…

Azi aşa, mâine aşa, s-au repetat vizitele la Gheorghe Sazacu. Frumoasa Rodica a început să fie mai zâmbitoare, să vorbească cu Vasilică, să-i pună câte un film la video şi din vorbă în vorbă…

Nicu Catană a venit într-o dimineaţă la locul de parcare a maşinilor.

— Vasilică – zice, mergem în oraş să facem şi noi o plimbare, tăticule. Să bem un şpriţ şi venim mai târziu.

— Păi, zice Vasilică, eu nu pot să plec de aici, am treabă, nu mă învoiesc şefii.

— Lasă, mă, te descurci tu!

S-a învoit Vasilică şi au plecat împreună în oraş. Au mers la restaurant, au servit câte o friptură, au băut câte un pahar cu vin. Între timp, Nicu Catană i-a spus:

— Măi, eu am şi păţit-o de vreo două ori, ce să-i faci?! Aşa este când faci de-astea – ori trăieşti bine şi mai şi „cazi pe bec”, ori te ţii numai de muncă. Eu unul nu le am cu munca. Am ales-o pe-asta. Nu prea a înţeles Vasilică ce vrea să spună şi apoi s-au întors în sat. Pe drum, Nicu i-a spus:

— Ascultă, Vasilică, tu crezi că eu am spart vreo bancă? De unde crezi că am banii ăştia? şi de şpriţ, şi de masă şi de cutare… păi, te pregătesc să facem şi noi o treabă.

— Ce treabă?!

— O treabă bună, aşa, ca-ntre bărbaţi serioşi.

— Ce să fac?!

— Băi, uite care este treaba. Într-o zi, când ţi-oi spune eu, vii şi nu mai tragi maşina în curtea bazei, o bagi

în curte la moară. Te duci după aceeală bază frumos, ou o a doua cursă, o tragi în curte, ieşi şi iei şi avizul ăla. Şi vezi că este acolo nea Petre Staicu – om serios. Îţi confirmă primirea pentru amândouă cursele şi cu asta ai terminat. Şi ai şi tu partea ta, vedem noi cât. Nea Gheorghe zice că vreo câteva mii, dar ne mai putem înţelege la preţ, nu e nicio treabă…

— Da, măi, dar… dacă ne prinde?

— Vezi-ţi, mă, de treabă! Nu s-a născut încă omul acela care să ne prindă pe noi. Păi ce, facem numai de acum treaba asta?! E veche problema.

Vasilică era cam ameţit, n-a prea înţeles bine cele spuse de Nicu Catană. A plecat la tabără şi s-a culcat.

A trecut o zi, au trecut două, trei. Într-una din dimineţi, l-a aşteptat Nicu Gatană în drum şi i-a spus:

— Hei, tipule, ce facem? începem meciul? Vezi, a doua cursă cum o bagi. Te-aşteaptă acolo cineva. O descarci repede şi valea!

A trecut întâia, a doua, a treia cursă, Vasilică nu s-a dus. Seara, la retragerea din curse – scandal mare. Nicu Catană era făcut foc şi pară:

— Ce-ai făcut, băi deşteptule? O faci pe cinstitul cu mine? Dar când ai băut şi-ai mâncat, cum a fost? Ce crezi, te joci cu astea?

— Măi Nioule, stai să vezi…

— Fii atent, dacă nu o faci, să ştii că-ţi dau peste ochi. Ce, nu ţi-e ruşine? Ne facem de râs cu omul ăsta. Am aranjat toată treaba; de când ne chinuim noi să o rezolvăm…

Era un moment de răscruce în viaţa lui Vasilică. Nu ştia cum să se comporte. Toate lucrurile păreau bune până în momentul acesta. Nu ştia încotro să o ia. S-a întâmplat însă ca şeful postului de miliţie – plutonierul-adjutant Georgescu, care îl cunoştea pe Nicu Catană, ştia ce pramatie este şi cu ce se ocupă

— Să observe legătura dintre el şi Vasilică, tocmai în acest moment deosebit de greu pentru soldat şi să intervină cu folos. L-a oprit pe drum şi i-a spus:

— Măi, ostaş, ia vezi tu ce faci cu pramatia aia de Catană. Îl cunoşti?

— Nu-l cunosc bine, tovarăşe adjutant.

— A fost de două ori în puşcărie, de muncă nu vrea să se apuce, numai de prostii se ţine, numai de furtişaguri. Tu eşti băiat cuminte, vezi-ţi de treaba ta. Nu ştiu eu cam ce-aţi pus voi la cale, dar staţi la un loc. Ce zici, ţi-a spus ceva?

— Da, tovarăşe adjutant. Şi tocmai voiam să mă consult cu cineva. Vasile Popescu i-a spus şefului de post toată povestea.

— Bine, zise acesta, vezi-ţi de treaba ta. Nu face ce ţi-a spus el, şi mai departe ne descurcăm noi.

Aşa a şi făcut soldatul; şi-a încheiat cu bine campania şi apoi au plecat fiecare la treburile lor.

Bineînţeles, că, la scurt timp, atât Gheorghe Cazacu

— Cel cu gospodăria mare – cât şi Petre Staicu de la baza de recepţie, care nici el nu se lăsase mai prejos din punctul de vedere al celor acumulate pe nedrept şi Nicu Catană au ajuns unde trebuie, pentru că tot nu renunţaseră şi făcuseră ceea ce îşi propuseseră, adică să fure din avutul obştesc.

— L-am întâlnit la câtva timp pe Nicu Catană într-o împrejurare mai puţin plăcută pentru el. L-am întrebat şi despre povestea cu militarul.

— Ce să-i faci, domnule?! Băiat cinstit, nu s-a „lipit”. Am încercat eu să-l iau cu şpriţul, cu una, cu alta, cu banii, n-a ţinut. Deh, asta este nenorocirea. Mai nimerim şi din ăştia, ce să facem?…

— Şi ce-ai făcut până la urmă?

— Ce să fac? Am găsit unul până la urmă, a fost de acord şi uite, am ajuns aici.

M-am gândit atunci la conştiinţa lui Vasile Popescu. Greşise totuşi undeva, acceptând uşor anturajul acestui infractor, dar în final curăţenia lui sufletească a învins şi el a rămas aşa cum fusese de fapt – un om cinstit, un adevărat ostaş.

PROCESUL

Dincolo de consiliul popular al comunei Păuleşti, pe uliţa mare a acesteia, se află două case frumoase, bine îngrijite. Sunt ale fraţilor Voicu. Prima, a lui nea Costică Voicu, gestionar la cooperativa de consum din comună. În spatele ei, casa fratelui său, Petre Voicu, gospodar harnic, ce lucrează la cooperativa agricolă de producţie.

Despre fraţii Voicu oamenii vorbesc frumos în comună. Sunt cunoscuţi ca oameni harnici, pricepuţi, gospodari destoinici. Nu s-au certat niciodată cu nimeni, nu au avut niciun fel de conflict, şi-au onorat totdeauna obligaţiile faţă de obşte şi, în general, sunt iubiţi de cetăţeni.

Amândoi au fost militari în termen la un an unul după altul. Au făcut armata slujind cu credinţă patria. Amândoi s-au „liberat” cu gradul de sergent, lucru ce îl făcea pe bătrânul Voicu să ¡se laude, să se mândrească cu feciorii săi, care i-au făcut fală şi despre care, spunea el, a primit scrisori din armată, de la comandanţii acestora, care i-au transmis cuvinte de mulţumire pentru modul cum şi-au crescut şi educat copiii.

Au trecut anii, fraţii Costică şi Petre s-au însurat, s-au aşezat la casele lor, au copii, sunt oameni serioşi, stimaţi şi respectaţi de cetăţeni.

Petre Voicu are în grijă o pereche de cai mândri şi falnici, pe care îi iubeşte nespus de mult. devenind proverbială afecţiunea lui faţă de aceştia. Nu există om în sat, pe care el să nu-l fi servit în rezolvarea vreunei probleme; căratul cocenilor de la câmp, transportul lemnelor de la pădure… Dar, marea lui dragoste, aşa cum spuneam, sunt caii pe care îi îngrijeşte şi cea mai mare supărare a lui, pe care o poate avea, este atunci când unul dintre ei nu mănâncă sau s-a lovit la un picior şi atunci se perpeleşte nea Petre Voicu, cheamă veterinarul din comună, face rost de fel de fel de doctorii şi nu-i mai intră nimeni în voie până când caii nu sunt iar sănătoşi şi frumoşi, ţesălaţi, iar el, pe capră, în căruţă, se mândreşte când trece pe uliţele satului.

Fiul lui Petre Voicu, Marian Voicu, un băiat liniştit şi

cuminte, a urmat şcoala profesională, a terminat liceul la seral, a fost apoi primit în rândul membrilor de partid şi, la vremea când s-au întâmplat cele ce vi le povestesc, era militar în termen într-o unitate prin părţile Moldovei. Toate ar fi fost bune, dacă nu s-ar fi petrecut nişte lucruri neplăcute în viaţa lui nea Costică Voicu, gestionarul, despre care el şi astăzi îşi mai aminteşte cu durere în suflet şi se mai încruntă câteodată, când cineva îl mai ia „peste picior”, aducându-i aminte despre procesul lui renumit, în care a trăit un mare necaz, pe care îl povesteşte întristat…

După ce nea Costică Voicu a intrat ca gestionar la cooperativa de consum, încet-încet a început să se schimbe. Dar nu numai el, ca om, dar a început să se schimbe însă şi în ceea ce priveşte modul de viaţă. Mai întâi şi-a cumpărat o maşină, nu i-a plăcut, a schimbat-o şi şi-a cumpărat alta. După aceea s-a apucat de casă, a reparat-o şi i s-a părut iarăşi că este puţin, a mai construit vreo trei camere, i-a mai ridicat încă un nivel, şi-a cumpărat televizor color, videocasetofon, şi-a cumpărat fel de fel de covoare şi multe, multe altele, care îl cam făceau pe fratele său Petre să îi spună câteodată, aşa, pe ocolite, seara, când stăteau pe bancă:

— De, mă, de unde atâţia bani? Eu n-am să cumpăr niciodată ce-ai cumpărat tu. La care, Costică, foarte ţanţoş şi mândru, îi răspundea:

— Ce să faci, Petre, ban la ban trage.

Azi aşa, mâine aşa, până când Costică nu a fost mulţumit cu maşina pe care o avea în curte şi i-a cumpărat şi fiului său, Nicu, altă maşină, s-a mai apucat să construiască un fânar, care nici nu-i trebuia de altfel, şi ăla aproape cât casa.

De la o vreme oamenii începuseră să vorbească din ce în ce mai urât despre Costică. Se spunea că îi respinge, că s-a înfumurat, că nu îi mai serveşte, că vinde mărfurile cu ce preţ vrea el, nu mai respectă niciun fel de lege şi la toată acestea, Costică rămânea nepăsător, îşi vedea de treaba lui mai înainte.

Până când, într-o dimineaţă, a primit o citaţie să se prezinte la judecătoria locală, că era chemat în faţa comisiei pentru controlul averii, lucru care l-a întristat foarte mult. A avut o lungă dezbatere cu fiul său, Nicu, cu fratele său Petre, cu cumnata şi apoi a plecat pe drumul spre judecătorie, abătut şi necăjit, lăsând magazinul închis.

A urmat cercetarea comisiei o perioadă, în care el şi-a făcut rost de fel de fel de adeverinţe, de fel de fel de acte, dar treaba era cam lămurită, nu ieşea socoteala. Ceea ce construise, bunurile acumulate nu „băteau" cu veniturile pe care el le obţinuse. Înainte de acest proces, băiatul lui Petre Voicu, Marian, militar în termen, până să plece în armată, câştigase un autoturism. Băiatul n-a vrut să ia autoturismul, ci a lăsat banii la C.E.C., spunându-i tatălui său că, atunci când va trece în rezervă, se va aşeza la casa lui, astfel că o să folosească aceşti bani pentru a-şi întemeia căminul şi pentru a-şi satisface şi alte nevoi legate de căsnicia lui, că lui nu-i place maşina şi nu vrea să arunce banii pe drumuri.

Neieşindu-i socotelile lui nea Costică, tot căutând în dreapta şi în stânga, i-a venit lui ideea să facă apel la nepotu-său.

Spre surprinderea lui Marian, într-una din dimineţi s-a trezit la poarta cazărmii cu unchiul său însoţit de tatăl său Petre. Discuţia a început cam stângace, dar până la urmă unchiul Costică a trebuit să atace direct problema:

— Mă nepoate, sunt la mare încurcătură. Ştii tif, deh, ca omul gospodar, am mai strâns şi eu ba una, ba alta pe lângă gospodărie, lumea în comună e rea şi invidioasă şi m-a târât pe drumul judecăţii. Uite, acum îmi cere să dau socoteală de unde am avut bani. Parcă ce, eu am spart vreo casă… De unde era să fur eu bani? Şi m-am gândit că tu, nepotul meu de sânge, n-ai să mă laşi la încurcătură, pentru că neam de neamul nostru n-a fost în încurcătură.

— Păi, cu ce. să te ajut, unchiule?

— Măi, Mariane tată, uite, tu ai câştigat banii ăia la C.E.C. şi ai carnetu' ăla. Cunosc, m-am interesat şi mi-a spus avocatul pe care l-am angajat că nu se ştiu banii de la

C.E.C. decât dacă ai seria, ori tu ştii că seria ta, a libretului vreau să spun, nu se poate afla uşor… Şi, am zis că n-ar fi rău să-mi dai şi tu o mână de ajutor să ies din încurcătură.

— Şi ce să fac, unchiule?

— Uite, să vii la proces, că te pun martor, şi să spui că mi-ai împrumutat banii ăia, 70.000 lei şi d-aia am făcut pătulul, din împrumutul de la tine. Şi că m-am înţeles să ţi-i dau într-un anumit timp, aşa, şase-şapte ani, când oi avea şi eu bani. Şi mă scapi, mă, obraz curat, că râde lumea de mine, m-arată cu degetu'. Ce vrei? Să-mi da casă, să mă gonească din ea? De unde, mă, să am eu bani? Că n-am furat nimic. Ei, ce zici, Mariane?

— Ce să zic, unchiule? Eu n-am fost niciodată la judecătorie, nu ştiu ce să fac.

În timpul acesta, Petre Voicu tăcea, se uita la fiul său şi la fratele său, care încerca să îl convingă.

S-au despărţit, unchiul promiţând că vine cu maşina să-l ia la proces.

Marian a spus:

— Nu veni, unchiule, cu maşina, că dacă o să-mi dea drumul, dacă o să aprobe comandantul, vin cu trenul. Nu te deranja să vii cu maşina.

— Lasă, tată, cum să nu vin?! Vin, că trebuie să facem treaba. Doar tu înţelegi că sunt şi eu la încurcătură. Oameni suntem, rude suntem, mă, n-ai înţeles?

S-au despărţit. A trecut o perioadă, timp în care Marian şi-a văzut de treburile sale din cazarmă, era cunoscut şi apreciat de comandanţi ca un ostaş disciplinat, îşi făcea cu conştiinciozitate datoria, obţinea rezultate bune la pregătirea de luptă şi politică şi toată lumea avea numai cuvinte de laudă pentru el.

Într-o dimineaţă a fost chemat la comandant

— Uite, tovarăşe soldat Voicu Marian, ai o citaţie. Eşti chemat la comisia pentru cercetarea provenienţei unor bunuri la judecătoria locală. Care este situaţia?

— Tovarăşe maior, vă raportez: este vorba de un unchi al meu, care are un proces acolo şi trebuie să depun mărturie.

— Şi ce să facem? Vrei să te duci?

— Aş vrea.

— Bine. Te prezinţi, scoţi formele şi te duci patru zile să rezolvi situaţia aceasta. Este o obligaţie cetăţenească de fapt să te prezinţi în faţa instanţei. Ce-ai să spui acolo, ce-ai să faci, vezi tu, dar nu uita că eşti ostaş al armatei noastre.

— Am înţeles.

Drumul spre casă făcut de Marian i-a permis să se gândească îndelung la ce avea să urmeze. Avea în faţă imaginea unchiului Costică frământat, la încurcătură, vocea lui mieroasă, rugătoare, ameninţătoare, care îi cerea să facă ceva să îl scoată din necaz. Se gândea la privirea tatălui său, Petre, care tot timpul a tăcut, nu a spus nimic. Se gândea la mătuşa sa, care l-a iubit de mic. Se gândea l-ai mama sa… Şi toate aceste gânduri îl frământau pe Marian, încât nu putea să dea un răspuns la ceea ce avea de făcut. S-a mai gândit şi la ce a spus unchiul Costică în legătură cu avocatul – că ştie îl bine că nu se cunoaşte seria C.E.C.-ului şi multe, multe altele.

Ajuns acasă, în seara dinaintea procesului, bineînţeles că s-au întâlnit în familie, unchiul Costică nu a amintit prea multe de ceea ce avea să se întâmple, decât i-a zis:

— Nepoate, am ştiut eu că nu mă laşi tu la necaz. Uite, mă, aşa se cunoaşte adevăratul ajutor al unei rude, nu din gură.

În dimineaţa procesului, cum Marian nu mai fusese niciodată la judecătorie, a văzut lume multă pe coridoare, martori, învinuiţi, împricinaţi, avocaţi care discutau cu înfrigurare cu clienţii lor, dându-le sfaturi sau reproşându-le câte ceva, spunându-le întrebările… Era o lume nouă, nu mai fusese niciodată aici. Niciodată nu văzuse ce se întâmplă într-o judecătorie. A văzut şi judecătorii în robele negre trecând spre sala de judecată. L-au impresionat. I se părea că totul este deosebit, nou şi de fapt era într-adevăr nou în viaţa lui, căci niciodată nu mai fusese într-o judecătorie sau într-un tribunal.

Unchiul Costică stătea lângă el şi, cu un aer de mare cunoscător într-ale justiţiei, îi dădea explicaţii, îi spunea ce se întâmplă în sală, cine o să-l întrebe şi ce o să-l întrebe, ce trebuie să răspundă, îi explica unde este sala comisiei, de ce poartă judecătorii robe negre, care este judecător, care avocat, care este procuror şi multe altele, care se învălmăşeau în capul lui Marian de nici nu îşi putea da bine seama de ele şi nici să le înţeleagă.

Primul a fost strigat unchiul Costică, după care, la câtva timp a fost strigat şi Marian Voicu. Judecătorul care conducea comisia l-a întrebat cu voce blajină, fermă însă, dacă recunoaşte că a împrumutat suma de 70.000 lei unchiului său Costică Voicu. S-a aşternut tăcerea. Marian a reflectat şi a răspuns cu voce înceată:

— Nu, tovarăşe preşedinte, nu am împrumutat niciun ban. Am câştigat un autoturism şi banii îi am la C.E.C.

S-a produs stupoare. Martorul, după cum bine ştiţi, era propus de nea Costică Voicu. Ar fi trebuit să depună în favoarea lui.

S-a încheiat depoziţia, Marian a ieşit pe hol, iar nea Costică a rămas în continuare să îşi desfăşoare socotelile, aşa cum de fapt era procedura.

La plecare, se înţelege, nu au mai mers împreună şi nu au mai vorbit apoi multă vreme. O ceartă de nedescris s-a produs în familia lui Marian, între Costică şi Petre, au intervenit şi mătuşa, şi mama, şi alţi unchi şi alte mătuşi din sat, s-au făcut nenumărate consilii de familie şi, bineînţeles, s-a discutat ruşinea ce le-o făcuse Marian, care a făcut, aşa cum ziceau ei, de râs pe nea Costică în faţa comisiei.

Ostaşul a plecat la imitate, şi-a încheiat stagiul militar, s-a întors acasă. Între timp, Costică Voicu a fost obligat prin hotărâre judecătorească să dea nişte bani pe care n-a putut să-i justifice. Şi viaţa şi-a reluat cursul ei normal. Marian s-a angajat la uzină, s-a căsătorit, şi-a întemeiat o familie şi locuieşte tot în Păuleşti, pe aceeaşi stradă cu tatăl şi unchiul său.

Am trecut peste câţiva ani prin această comună şi am

dorit să aflu ce se mai întâmplă în familia Voicu. Am vorbit cu Petre Voicu, tatăl lui Marian. L-am întrebat ce mai face fratele său Costică:

— Ce să facă, s-a apucat de treabă la C.A.P. S-a astâmpărat acum. A reintrat şi el în rândul oamenilor.

— Dar Marian, el ce face?

— Marian e sănătos, bine, însurat, la casa lui.

— Dar, ia spune-mi, nea Costică vorbeşte cu Marian? V-aţi împăcat, mai aveţi necazuri?

— A fost o vreme când Costică m-a tot bombănit pe la gard, mi-a spus că n-am vrut să-l ajut, că fiul meu este un ticălos, că nu ştiu ce, că o să-l omoare când o veni din armată, că el l-a făcut de râs şi multe altele… A mai trecut o vreme, a uitat şi Costică şi a înţeles că a primit ce meritase, că prea se întinsese mult… şi acum suntem bine sănătoşi.

— Dar Marian vorbeşte cu nea Costică?

— Păi, vorbeşte, ce să facă? Ştiţi, omul uită la un moment dat… Şi, apoi, de ce era să mintă copilul meu? Aşa l-am învăţat eu? Că eu nici nu i-am spus ce să facă atunci când l-a chemat…

M-am despărţit de Petre Voi cu cu o nespusă bucurie în suflet. M-am gândit multă vreme la ceea ce l-a determinat pe Marian Voicu „să-l facă de râs” pe nea Costică, aşa cum zicea el: obligaţia lui morală de cetăţean, educaţia sănătoasă pe care a primit-o în uzină, în armată, conştiinţa lui de om, de membru de partid şi faptul că un militar al forţelor noastre armate nu trebuie să accepte neadevărul, ori de unde ar veni el…

RECONSTITUIREA

Povestea aceasta a început şi s-a terminat tot cu un militar, însă este tristă.

În anul 1950, în comuna Sâmbureşti s-a înregistrat dispariţia unui militar. Era vorba de un sergent – Vasile Preda, Tică al lui Preda, cum îi ziceau oamenii – ce era în permisie şi care, venind din comuna vecină de la un bal, dispăruse în condiţii misterioase. Dosarul întocmit la vremea respectivă de autorităţi scotea în evidenţă

verificări foarte amănunţite cu privire la traseul străbătut de acest tânăr şi, în final, s-a conchis că a căzut de pe puntea ce lega cele două sate, situate de-o parte şi de alta a unui râu, s-a înecat şi a dispărut în viitoarea apelor. S-au mai făcut şi după anul 1950 verificări, care însă nu s-au soldat cu alte rezultate.

Undeva, într-o căsuţă din sat, mama Veta îşi plângea tristeţea şi, cu fotografia fiului aflată pe masă, petrecea ani grei, înneguraţi, pentru că acesta era singurul ei băiat, care dispăruse şi cu el dispăruse şi singurul ei sprijin în viaţă…

Cu câţiva ani în urmă, făcându-se nişte săpături pentru un şantier de irigaţii, o echipă de militari în termen a descoperit osemintele unui om. Cercetările amănunţite efectuate la faţa locului, expertizele la cel mai înalt nivel, la Institutul de Medicină Legală, au stabilit cu certitudine că este vorba de Preda Vasile, decedat în anul 1950, recunoscut fiind după dantură, după catarama de la centura de militar şi cu ajutorul altor indicii de domeniul criminalisticii. Expertiza medico-legală efectuată după scurgerea atâtor ani a pus în evidenţă un alt aspect al acestei probleme, anume acela că nu era vorba de un înec; acest tânăr a fost pur şi simplu ucis. La craniu avea o perforaţie mare care-i provocase moartea imediat.

Puşi în faţa acestei situaţii, am făcut apel la vechiul dosar şi am declanşat cercetări, am făcut noi verificări amănunţite pentru stabilirea împrejurărilor în care îşi aflase moartea sergentul Preda Vasile. A trebuit să derulăm o pagină a trecutului, să facem apel la oamenii care mai trăiau, să reconstituim acele împrejurări.

Tinerii care se aflau la balul din seara respectivă erau oameni maturi, ţineau şi nu mai ţineau minte ce a fost atunci, dar îşi mai aminteau de dispariţia băiatului. Încet, cu răbdare, am discutat cu multe persoane, am reconstituit cele ce s-au petrecut în seara balului, plecarea acasă, însă cu frânturi de amintiri era foarte greu ca, după aproape 26 de ani, cineva să ne dea o relaţie precisă.

Încet-încet, s-a derulat firul, rămânând ca un singur

om, care de fapt era cel mai preţios pentru cercetările noastre, Petre Mitru, care pe vremea respectivă lucra ca om de serviciu şi paznic la consiliul popular, să ne spună pe cine a văzut trecând în noaptea respectivă pe uliţa ce ducea spre râu, pe poteca lui Petrescu, cum îi spuneau oamenii. Moş Mitru, aflat acum în vârstă de aproape 80 de ani, era un taciturn. Nu prea ieşea din casă, nu vorbea cu nimeni, fiind îngrijit cu multă dragoste de una din fetele lui, femeie în vârstă şi ea, căreia îi murise bărbatul şi locuia împreună cu tatăl său.

A fost foarte greoaie discuţia cu moş Mitru. La început nu-şi amintea nimic, nu prea ştia nici cine suntem noi şi nici ce vrem de la el, nu şi-l mai amintea nici pe îi că Preda, dar, încet-încet, pe prispa lui nea Mitru am început să derulăm povestea aceasta tristă:

Tatăl lui Vasile Preda, Gheorghe Preda, a lucrat mulţi ani ca argat la Petre Vasilescu, cel mai bogat om din sat. Gheorghe avea o casă mică la marginea satului, în care trăia împreună cu nevasta lui, Veta, şi cu fiul lor – Tică, militarul despre care este vorba. Era în anul 1941 când Gheorghe Preda a plecat pe front şi nu s-a mai întors. A primit mama Veta, prin 1945, o telegramă adusă de moş Mitru, prin care i se comunica faptul că soţul ei a căzut eroic pe câmpul de luptă, în Cehoslovacia. A rămas singură cu Tică al ei, pe care l-a crescut cu multă grijă şi dragoste, aşa cum fiecare mamă îşi înconjoară copilul. Imediat după război, Tică a lucrat în continuare în curtea lui Vasilescu, a muncit de dimineaţa până seara, făcând de toate: păscând vacile, mergând la arat, cărând lemne din pădure şi multe altele ce putea face un copil de vârsta lui într-o gospodărie mare ca a lui Vasilescu.

Odată cu trecerea anilor, Tică a crescut, maică-sa l-a dat la şcoală şi cu greu a învăţat băiatul câteva clase în comună, pentru că Petre Vasilescu îl chema la muncă. Îmi povestea bătrâna mamă, în serile acelea, câte greutăţi au avut cu bogatul Vasilescu…

Cu fiecare zi care trecea, creştea în inima lui Tică şi ura faţă de familia Vasilescu, însă ceva neprevăzut a

intervenit, schimbând esenţial lucrurile.

Petre Vasilescu avea o fată – Roxana, de vârsta lui Tică, cu care acesta a crescut odată. Timp însă de joacă, împreună, n-a prea fost – pentru că, de băiatul muncea din greu iar fata era îngrijită cu toată atenţia de înstărita familie în care se născuse. Se mai duceau ei împreună, dar pe furiş, în grădină, unde prindeau fluturi; mai mergeau cu vacile la păscut... Oricum, încet-încet, între ei s-a legat firul prieteniei. Măruţa Vasilescu – mama Roxanei –, care observase această stare de lucruri, era foc şi pară. La vremea când Tică trebuia să plece la armată, ea a izbucnit:

— Cum să se lege ea de sărăntocul ăla? De asta avem noi nevoie în casă? Ce, fata mea să ia un asemenea bărbat?

— Taci, femeie, că nu-i nimic serios! i-a răspuns bărbatul.

— Mie-mi spui? insistă ea. Nu mi-a spus mie nevasta lui Gică? I-a văzut stând de vorbă la gard. Dacă vine într-o zi şi-o cere de nevastă, să te văd atunci ce-o să faci... Şi cu ce-o să vie, cu mâinile goale? Nu am nevoie de un asemenea ginere, de un om ca ăsta în curtea mea.

A plecat Tică Preda în armată, a venit liniştit acasă, în concediu, la mama lui, însă era mult schimbat. Ca orice tânăr aflat la vârsta lui, chemat să-şi facă stagiul în primii ani ai armatei populare care se clădea, venise cu o educaţie sănătoasă, cu o orientare corectă cu privire la muncă şi viaţă. Erau primii ani în care începuse să se frământe ideea cooperativizării agriculturii noastre, pe care o discuta îndelung cu bătrâna sa mamă. La antipodul acestei concepţii, în comună, se aflau Petre Vasilescu şi vărul său, Gică Vasilescu, împreună cu toată pleiada celor care se îmbogăţiseră pe spinarea altora.

În seara aceea tragică, Petre Vasilescu a pus la cale, la ideea soţiei lui, urmărirea Roxanei la balul din comuna vecină. În timpul petrecerii, Tică, acum un băiat zvelt, chipeş, îmbrăcat în uniforma de sergent, a dansat tot timpul numai cu Roxana; mai mult, a şi sărutat-o o dată pe obraz, ceea ce i-a făcut pe Petre Vasilescu să pălească. A plecat înainte de a se termina balul şi acasă, împreună cu

Gică Vasilescu şi nevasta lui, au ţinut o consfătuire de familie deosebit de furtunoasă.

La miezul nopţii, când Tică s-a îndreptat spre râu, a fost urmărit de cei doi veri, pe care i-a zărit şi moş Mitru, ce era de pază la consiliul popular. L-au aşteptat pe sergent, într-un colţ mai întunecat, l-au lovit cu un par în cap, l-au îngropat şi cu aceasta s-a încheiat trista poveste a lui Vasile Preda.

Zvonurile din vremea respectivă, cum că acesta ar fi căzut în apă şi s-a înecat, desigur că tot ei le lansaseră.

Cazul pe care îl aveam de rezolvat era dificil, victima era moartă de mult timp, iar trecerea timpului prescrisese incriminarea infracţiunii. Petre Vasilescu şi vărul său Gică muriseră şi ei de câţiva ani, mai trăia doar Măruţa Vasilescu.

Am discutat în final şi cu autoarea morală a acestei tragedii. Măruţa Vasilescu, acum în vârstă, era mâhnită că făta ei, pentru care muncise şi se sacrificase atât, Roxana, a plecat în lume, s-a căsătorit cu un „coategoale" şi locuieşte pe undeva, prin Braşov. Bătrâna rămăsese tot cu ideile ei, neschimbate. I-am reproşat că, de fapt, ea este autoarea morală a omorului despre care îi vorbeam. N-a recunoscut nimic, dar când am întrebat-o ce-ar fi fost rău dacă acum ar fi avut o familie compusă din Roxana, Tică şi copiii lor, nepoţii ei, pe care i-ar fi crescut şi cu care s-ar fi mândrit, n-a răspuns, însă avea lacrimi în ochi. S-a şters repede, cu colţul broboadei.

N-am plecat din comuna aceea până n-am discutat şi cu mama lui Vasile Preda. Am găsit-o în cerdacul ei, liniştită, resemnată. Era la curent cu toate cercetările întreprinse de noi, mai ales că de curând îi făcuse băiatului înmormântarea osemintelor găsite după atâţia ani de frământări şi aşteptări deznădăjduite. Bătrâna ne-a mulţumit, ne-a privit cu recunoştinţă, însă cu ochii aceia trişti, cum n-am mai văzut vreodată. Ne-a întrebat pe fiecare ce vârstă avem, dacă mamele ne mai trăiesc, unde se află ele, dacă le revedem des, întrebări din care ne puteam da seama cât de mult le fericeşte această mamă pe

femeile acelea care ne-au dat viaţă şi care ne aşteaptă să le mai deschidem uşa din când în când.

În final, după ce s-a gândit un timp, bătrâna marnă a lui Tică Preda ne-a rugat cu glas stins, aproape neîndrăznind:

— Mamă, aş vrea să-l văd şi eu pe băiatul acela care l-a găsit acolo pe Tică al meu.

I-am satisfăcut dorinţa. Când l-a zărit pe tânăr, bătrâna îndoliată s-a dus spre el, l-a mângâiat cu o mână tremurândă şi cu glasul tandru, abia stăpânindu-şi lacrimile, l-a întrebat cum se numeşte, câţi ani are şi dacă îi mai trăieşte mama; pe urmă, întorcându-se către noi, ne-a spus:

— Aşa arăta, maică, şi Tică al meu. Apoi l-a sărutat pe tânăr pe obraz şi a izbucnit în plâns.

Am mângâiat-o toţi pe mama Veta, bătrâna mamă căreia-i fusese răpit unicul copil şi am plecat mâhniţi, purtând în suflet regretul că nu i-am putut aduce acestei femei, acestui suflet nobil şi îndurerat, o consolare…

INIMA DE MAMA

Întâmplarea pe care ţi-o prezint, stimate cititor, s-a petrecut cu ani în urmă într-o comună de la poalele Carpaţilor, unde îmi desfăşuram activitatea…

Am fost anunţat într-una din seri, că s-a înecat un tânăr, căzând de pe o punte ce se afla undeva, la marginea satului, în timp ce venea cu doi prieteni ai săi, de la balul ce avusese loc în comuna vecină.

Mergeam cu maşina, împreună cu procurorul şi medicul legist. Am ajuns în comună, ne-am deplasat la faţa locului. Cadavrul tânărului fusese deja scos din apă pe timpul nopţii de către şeful de post. După o atentă cercetare, nu ne-a fost greu să stabilim împrejurările. În seara respectivă tinerii au fost la bal în comuna vecină, s-au distrat şi, în jurul orei 23, au venit spre casă. Când au trecut puntea de la marginea satului, cam şubredă de altfel – sub care se profila construcţia unui pod nou, cu nişte piloni scoşi din apă –, unul dintre băieţi a căzut şi s-a înecat. Diagnostic pus cu certitudine de către medic.

Dar nu despre aceasta vreau să vă povestesc. Vreau ca prin aceste rânduri să vă prezint, stimaţi cititori, ce înseamnă o mamă, o inimă de mamă. Fiecare ne-am născut, am crescut şi primul chip pe care l-am recunoscut şi îndrăgit pe lume a fost chipul mamei. Oriunde ne aflăm în viaţă, mama ne poartă de grijă cu gândul, cu vorba, cu sfaturile ei şi, în cele mai frumoase sau cele mai grele clipe ale vieţii, ne amintim de ea cu drag şi pioşenie.

Şi în acest caz, cel mai greu şi mai serios lucru pentru noi toţi a fost suferinţa mamei, chipul mamei tânărului, care, pe malul apei, nu mai era în stare să plângă, privea în gol, absentă la tot ceea ce făceam noi. O înţelegeam…

Am plecat din comună cu durere în suflet, cu gândul la această femeie necăjită care, văduvă, crescuse cu multă grijă şi afecţiune sufletească pe tânărul ce-şi pierduse viaţa într-o împrejurare atât de stupidă.

Dosarul era în curs de rezolvare. Mi s-a părut că parcă ceva nu merge, ceva nu este în regulă, nu se leagă. S-au continuat cercetările, s-au făcut noi serii de analize. Expertiza medico-legală a continuat.

Într-una din zile a venit la mine mama tânărului, îngândurată, cu faţa tristă, îndolia/ta. M-a rugat să stau de vorbă cu ea…

Încercam să-mi găsesc expresiile, cuvintele care s-o facă să înţeleagă că moartea s-a datorat înecului şi că nu sunt alte cauze. Dar cine este în stare oare să găsească argumentele care să poată consola durerile unei mame? Cred că nimeni.

Mama, însă, cu glasul tremurând, îmi spunea că simte că ceva nu este în regulă. Simte că fiul ei, singurul ei copil, a fost omorât şi mă roagă, ne roagă pe noi toţi să facem ceva şi să aflăm adevărul, căci ea nu crede în… înecul lui.

— Era un copil cuminte, nu putea să cadă aşa, prosteşte. L-am crescut cu multă grijă, l-am mângâiat, l-am alintat, mi-am luat bucăţica de la gură şi i-am dat-o lui… Era tot sprijinul bătrâneţelor mele. Vă rog, tovarăşe, vă

rog! vorbea, îndurerată, ea. A plecat apoi, lăsând în urmă imaginea ei, durerea ei nemărginită.

Am hotărât să reluăm totul cu mai multă migală. Trei tineri pleacă dintr-un sat în altul vecin, se întorc, ajung la punte, emul alunecă de pe aceasta şi cade în râu. Cine erau de fapt băieţii? Unul era cel care murise. Altul, un văr al său, era tractorist la brigada din comună, prieten din copilărie, iar al treilea, tot un văr, din partea tatălui victimei, era militar în termen într-o unitate, undeva, în Ardeal. În ziua respectivă se afla în permisie. Tinerii, martori în elucidarea dosarului, erau cuminţi, fără niciun fel de apucături rele, iubiţi de oamenii din sat, liniştiţi, respectuoşi. Am stat îndelung de vorbă cu fiecare în parte, am discutat, am stabilit împrejurările, momentele, tot ce s-a petrecut la bal, dacă s-a iscat vreo discuţie, dacă a fost vreo neînţelegere între ei. Faptele păreau să se lege. Cei doi susţineau acelaşi lucru: că nu s-a întâmplat nimic deosebit, că – au venit împreună, că pe punte victima a fost ultima şi s-au speriat în momentul în care a căzut în apă, că au încercat să o scoată, însă fiind întuneric, când au intrat în apă era mult prea târziu.

Ceva însă nu se lega. Era inexplicabil cum cei doi, care mai şi băuseră câte un pahar de vin, au trecut puntea, iar Nicu, cel care se înecase, nici măcar nu se atinsese de băutură.

Peste câteva zile, m-am trezit în biroul meu cu militarul în termen, de data aceasta îmbrăcat în uniformă. Mi-a spus că vrea să-mi relateze ceva. L-am invitat să ia loc pe scaun, l-am îndemnat să înceapă…

La balul din comuna vecină, Nicu a dansat mai mult cu o fată, o fată frumuşică, care lucra la cooperativa de confecţii din comună. Tatăl ei era pădurar. De multă vreme însă, Petre, tractoristul, îi tot da târcoale, îşi tot făcea drumuri în fel şi chip, dar se pare că încercările lui repetate de a cuceri inima frumoasei fete nu s-au soldat cu niciun fel de rezultat.

În seara balului, Rodica, aşa o chema, îl sorbea din ochi pe Nicu şi aproape tot timpul petrecerii au dansat, s-

au distrat împreună. Aproape de plecare, Petre i-a spus lui ’Nicu, făcând un gest semnificativ cu degetul, că nu are obraz şi să îi fie ruşine, că mai sunt şi rude, la care respectivul a zâmbit şi s-a făcut că nu înţelege. Au plecat către casă. Când au ajuns pe punte, pe la jumătatea acesteia, Petre a sărit de câteva ori brusc făcând-o să se mişte şi să se balanseze puternic pe verticală şi orizontală. Ca urmare, Nicu a căzut, s-a lovit cu capul de un pietroi şi…

Aceasta era toată povestea.

L-am întrebat pe militar de ce n-a căutat să-şi amintească toate amănuntele acestea atunci când am fost în comună, cu trei zile în urmă. Iarăşi a plecat capul în jos şi a părut ruşinat. Mi-a spus că duminică a plecat la un văr al său, la marginea satului. La întoarcerea spre casă, a trecut pe lângă cimitir. A privit înăuntru şi la un mormânt a zărit-o pe mama lui Nicu, îndoliată, îngenuncheată, plângând. S-a dus şi s-a apropiat de ea. S-a aşezat pe iarbă şi a mângâiat-o, iar aceasta l-a privit tristă, cu ochii care căutau parcă ceva, undeva departe, departe… A luat-o de braţ şi au plecat împreună către casă. Pe drum, nu i-a spus niciun cuvânt, a suspinat tot timpul şi l-a ţinut strâns de braţ, iar la despărţire doar l-a întrebat:

— Chiar aşa, mamă, băiatul meu a căzut?! Tu crezi asta, puiul mamei? Te-ai gândit tu vreodată ce-ar fi făcut mama ta dacă ar fi păţit ca mine? Vezi, băiatul mamei cât poate să sufere o mamă… Du-te, scumpule şi îţi doresc mult noroc şi fericire în viaţă!…

I-a sărutat mina şi a plecat…

Şi a plecat. A fost suficient să privească chipul acestei mame, ca frământările să înceapă şi, odată cu ele, aducerea aminte.

Ce a urmat este lesne de înţeles. Procesul, condamnarea, pedeapsa vinovatului şi anii care s-au scurs.

Am rămas din acea cercetare cu chipul mamei, acea femeie blândă, imposibil de consolat în marea ei durere, acea mamă care, cu cele mai simple şi modeste cuvinte şi-a apărat cauza, şi-a apărat durerea, şi-a apărat într-un

anumit fel, în împrejurarea respectivă, fiul său…

Şi au trecut iarăşi anii. Într-o zi m-am dus la penitenciarul din judeţ să rezolv o problemă de serviciu. Am oprit maşina la intrare. În jur erau mai multe persoane care aşteptau vorbitorul ce avea loc în ziua respectivă. Am salutat, dar parcă, după ce am făcut câţiva paşi, am simţit că cineva mă priveşte insistent şi că ştiu persoana respectivă. M-am întors. Era mama tânărului care căzuse de pe punte. M-am dus spre ea, am întrebat-o ce caută pe-acolo:

— De, mamă, ce să fac… E şi el singurşi necăjit, supărat, maică-sa e bolnavă, plânge tot timpul… Mi s-a făcut milă. Am mai fost pe aicea, i-am adus câte ceva.

Mi-am luat la revedere şi, câteva clipe mai târziu, de la fereastra din biroul comandantului, o priveam cum sta liniştită, îngândurată să vină cel aşteptat, să dea pachet celui care o lăsase fără fiul ei.

Multă vreme m-am tot gândit la această întâmplare. Ce putea fi, oare? Inima de mamă? înţelegerea ei faţă de cel care o lăsase fără unicul ei fiu?! M-am gândit la multe. M-am gândit la conştiinţa militarului care, îndemnat de vocea blajină a acestei femei, s-a frământat, a restabilit adevărul…

…Cazul s-a petrecut cu mulţi ani în urmă, când la marginea municipiului Piteşti, era în plină construcţie combinatul petrochimic.

În acest loc, mii de oameni veniţi din toate colţurile ţării, la chemarea partidului, au ridicat obiectivul care stă mărturie vremurilor noi pe care le trăim, gradului înalt de dezvoltare la care a ajuns societatea noastră. Alături de oamenii muncii, la ridicarea combinatului şi-au adus o mare contribuţie şi militarii forţelor noastre armate, care, zi de zi şi noapte de noapte, alături de muncitori, au făcut dovada unor fapte de pilduitor cotidian.

Despre soldatul Georgică Vasilescu, originar dintr-un sat de pe valea Râului Doamnei, şi prietenul său nedespărţit – Petre Donoiu, dintr-o comună vecină, aşezată pe valea Bârsanului –, vreau să vă povestesc în cele ce

urmează.

Georgică Vasilescu, până să fie încorporat, a muncit ca şofer la autobaza din Curtea de Argeş, iar în perioada stagiului militar, având permis pentru toate categoriile de conducere auto, a lucrat pe un autobuz ce transporta militarii din combinatul petrochimic, ce se prefigura, la cazarmă. Aici s-a împrietenit cu Petre Donoiu, erau din comune vecine şi prietenia face ca viaţa să treacă mai uşor, mai frumos.

Într-una din seri, în jurul orei 23, în timp ce Georgică Vasilescu venea cu autobuzul împreună cu

Petre Donoiu, undeva, la marginea câmpului, au văzut o persoană căzută într-un şanţ. Au oprit autobuzul, s-au dus amândoi acolo: o femeie în stare de leşin, lovită, plină de sânge pe faţă. Cei doi tineri au luat-o pe braţe, au dus-o la autobuz, s-au întors şi au transportat-o la spitalul municipal din Piteşti.

Aici, la medicul de gardă, femeia şi-a revenit, a povestit că pe drum s-a întâlnit cu trei indivizi care au bătut-o şi i-au luat geanta cu bani, cerceii, inelul… Ea venea de la serviciu, lucrase în schimbul doi.

Medicul de gardă a anunţat miliţia municipală. O echipă s-a deplasat la faţa locului pentru a discuta cu femeia şi a luat măsurile necesare pentru identificarea şi prinderea autorilor faptei.

Cei doi ostaşi au plecat cu autobuzul, după ce au discutat cu ofiţerii de miliţie. Pe drumul spre cazarmă, care avea trecere obligatorie prin punctul unde fusese găsită femeia, la distanţă de aproape un kilometru de locul respectiv, cineva le-a făcut semn cu mâna, de pe marginea şanţului. Au oprit şi – din sumară descriere a femeii – Georgică Vasilescu şi prietenul său şi-au dat seama că îl au înaintea lor pe unul din cei trei indivizi. L-au întrebat:

— Ce doreşti, omule?

— Unde mergeţi? întrebă acesta.

— Mergem la dormitoarele de la combinat, răspunse Georgică Vasilescu.

— Mă luaţi şi pe mine?

— Urcă, îi spuse băiatul, deschizând uşa maşinii.

— Dar mai sunt cu un prieten, insistă individul.

— Ia-l şi pe el, zise militarul:

Cei doi s-au urcat în autobuz şi militarii şi-au dat cu uşurinţă seama, din comportamentul acestora, că sunt cam speriaţi şi tot priveau înapoi.

Georgică Vasilescu i-a făcut un semn discret lui Petre Donoiu şi a oprit autobuzul, după care i-a întrebat1 pe cei doi călători nocturni:

— Ce căutaţi voi la ora aceasta, pe aici?

— Am venit de la lucru şi... în acest timp Petre a pus mâna pe levierul aflat lângă piciorul său. Aştepta.

— Dar de ce aici? Voi n-aţi avut nici maşină, nici autobuz, ce-aţi căutat voi pe aici? îi întrebă iar Georgică.

— Păi, venim de la combinat, răspunse unul dintre cei întrebaţi.

— Cum de la combinat, reluă militarul, că drumul de la combinat nu este pe aici. Voi aţi făcut vreo prostie. Ia să-mi spuneţi voi despre ce este vorba.

— Dar ce, mă, tu eşti de la miliţie? Ce, faci tu anchetă cu noi acum? se supără cel care le făcuse semn cu mâna.

— Fraţilor, reluă Georgică ameninţător, spuneţi, că de-aici nu mai scăpaţi. Am închis şi uşile, pe geam nu săriţi pentru că nu puteţi şi nici eu nu vă dau voie, aşa că asta este... Ştiţi voi ce aţi făcut.

— Astâmpăraţi-vă, că vă facem arşice, pe amândoi, dacă faceţi pe poliţiştii cu noi, le-a răspuns individul.

A fost suficient un semn şi, cu repeziciune, cei doi militari i-au imobilizat pe infractori, i-au aşezat cu faţa în jos pe podeaua maşinii. Din buzunarul unuia a căzut un cuţit. N-avusese vreme să-l scoată, să lovească... Georgică Vasilescu a întors autobuzul, în timp ce Petre Donoiu îi păzea pe cei doi.

— O să vedeţi voi, că o să ne duceţi la poliţie şi acolo o să ne dea drumul, pentru că nu am făcut nimic. Vi s-a năzărit vouă să faceţi pe marii poliţişti. Da' o să vă tăiem bucăţi după aia!

— Stai cuminte, acolo, că o să descurcăm noi

lucrurile, le răspunse Petre, precaut.

Încet-încet, maşina a ajuns la miliţia municipală, unde cei doi, conduşi de militari, au fost depuşi la ofiţerul de serviciu şi nu a durat mult până când s-a făcut şi operaţiunea de bază – confruntarea: pe unul dintre ei l-a recunoscut femeia pe care o loviseră şi o prădaseră. A început apoi ancheta, au spus cine este şi cel de-al treilea infractor, s-au găsit şi geanta cu banii, şi celelalte lucruri, în acest fel cazul de tâlhărie a fost repede rezolvat.

Am discutat fapta curajoasă a acestor militari în biroul comandantului unităţii militare, în prezenţa căruia i-am felicitat pe cei doi tineri pentru acţiunea lor curajoasă, pentru înalta lor ţinută cetăţenească şi i-am întrebat, pur şi simplu din curiozitate:

— Dar vouă nu v-a fost teamă? Dacă vă tăiau?

— Cum să ne fie teamă, tovarăşe colonel?! îi trânteam de nu se vedeau! Noi suntem militari, răspunse Georgică Vasilescu mândru.

— Cum aţi ajuns la concluzia că sunt tocmai cei căutaţi?

— Eu trec mereu noaptea pe acolo, reluă militarul, ¿e făceau ei noaptea pe drum? Şi-apoi mi s-a părut curios faptul că primul a ieşit din şanţ şi mi-a făcut semn cu mâna. Un om cinstit merge pe drum, nu stă pitit prin şanţuri.

Au trecut anii. În comuna de lângă munte, Domneşti, l-am reîntâlnit pe Georgică Vasilescu, care lucra tot pe-o maşină ca şofer, tot plin de voie bună. Ne-am strâns mâinile ca vechi cunoştinţe. L-am întrebat dacă-şi mai aminteşte despre întâmplarea din armată.

— Vedeţi dumneavoastră, îmi răspunse fostul ostaş, mai târziu am mai avut asemenea cazuri. Eu am fost mereu alături de oamenii loviţi de astfel de elemente. Un om cinstit nu poate fi dorit1 de partea legii…

„FIUL” POMPIERULUI

Într-una din case, situată în plin centrul Câmpulungului-Argeş, locuia meşterul Niţă, cunoscut în tot târgul pentru măiestria lui în a repara şi confecţiona

cele mai felurite tipuri de încălţăminte. Aproape toţi copiii din urbe erau trimişi la el să le repare ghetele făcute harcea-parcea în nesfârşitele meciuri de fotbal de pe maidanul de alături unde echipele cartierului se confruntau pentru realizarea unor scoruri astronomice – de pildă 30 la 2 sau 40 la 15.

Meşterul Niţă avea doi copii. Cel mic, Nicuşor, venea la meciuri, asista pe tuşă, alerga după mingi şi le aducea înapoi. Cel mare lucra la uzina din Câmpulung, era meseriaş acolo.

Întâmplarea a făcut ca acum 25 de ani să-mi desfăşor activitatea pe meleagurile oraşului natal şi să asist la o dramă chiar în cartierul unde am bătut şi eu mingea şi am participat la desele meciuri pe maidanul cunoscut…

Într-o seară, în casa meşterului Niţă s-a produs un incendiu puternic, mai bine spus o explozie. Meşterul Niţă cu soţia sa, Maria – o femeie bună, cumsecade, blândă, iubitoare –, au căzut victime acestei nenorociri. Nicuşor a suferit arsuri grave şi a fost nevoie să fie internat în spitalul din Câmpulung, unde a stat luni în şir sub îngrijirea atentă a oamenilor în halate albe.

Dar nu aceasta a fost totul. În timpul când a izbucnit incendiul, la faţa locului a venit maşina companiei de pompieri din oraş, care s-au străduit cu multă dăruire să salveze atât locuinţa, cât şi persoanele care erau în interior şi care au suferit şocul exploziei. Nu s-a mai reuşit salvarea părinţilor. S-a reuşit în schimb ca Nicuşor, care nu putea să iasă din casă, să fie salvat de către soldatul Gică Popescu, care pentru a face acest lucru a fost nevoit să intre prin flăcări, să sufere arsuri groaznice, de gradul II, care l-au făcut ca a doua zi să fie internat şi el în spitalul orăşenesc din Câmpulung. Luni în şir, atât pompierul, cât şi copilul, micul Nicuşor, au fost vecini de pat. De la o vreme însă copilul şi-a revenit şi a început să umble plin de bandaje prin salon, să-i întrebe pe toţi vecinii ce-i doare, de ce se vaită, de ce au ajuns în spital, să plângă când se făceau injecţii pacienţilor şi multe asemenea minunăţii, care îl făceau din zi în zi mai drag tuturor celor din spital,

atât personalului sanitar, cât şi bolnavilor.

Cu timpul, pompierul, fruntaşul Gică Popescu – fusese avansat în grad – a început să-şi revină şi el. În serile târzii, grele şi plictisitoare, din spital, a început să poarte discuţii aprinse cu Nicuşor pe teme diferite, în special pe cea a fotbalului, unde Nicuşor, având şcoala maidanului nostru din Creţişoara, era un neîntrecut cunoscător al regulilor jocului. 'Nicuşor punea sute de întrebări salvatorului său, fără să ştie însă bine cine este acesta. De fapt, îl întreba de unde este, cu ce s-a ocupat, cine sunt părinţii lui şi, adesea, în ochii copilului se aşternea tristeţea şi întreba, plângând, pe mama Jeni – sora de salon – când se vor face bine mămica şi tăticul lui. Erau atunci clipe grele, triste, atât pentru cei din jur, cât şi pentru pompier, care, încet-încet, a început să înţeleagă marea dramă care a avut loc, căreia Nicuşor i-a căzut victimă.

Venea primăvara. Se apropia ziua când pompierul, bine îngrijit de medici, trebuia să părăsească spitalul…

Nicuşor a rămas acolo, în spital, ocrotit de grija părintească a medicilor, a surorilor, care se gândeau cu durere la soarta pe care acest copil va trebui să o aibă în viaţă.

Într-una din zile, pompierul s-a gândit o vreme şi, apoi, l-a întrebat pe Nicuşor, care se juca prin curtea spitalului, dacă ar vrea să meargă la el în sat, la care Nicuşor l-a întrebat1 unde este satul, dacă are căţel, dacă are pisică, minge, întrebări care l-au făcut pe Gică să zâmbească.

În ziua când soldatul a părăsit spitalul, o undă de tristeţe s-a aşternut pe faţa lui: arsurile suferite în timpul localizării incendiului îi lăsaseră nişte urme urâte, adânci, aproape desfigurante. Nu mai era băiatul frumos după care toate fetele din sat întorceau capul când trecea pe uliţă. Nicuşor i-a luat de câteva ori boneta, şi-a aşezat-o pe cap şi a salutat ostăşeşte, după care şi-au luat rămas bun. Ajuns în oraş, militarul a mers la cazarmă, s-a prezentat la comandant, care i-a înmânat documentele pentru o

permisie… A plecat către gară.

Până la sosirea trenului mai erau vreo două ore. Pe peron s-a plimbat în lung şi în lat, constatând cu regret că multe priviri se întorceau către el, uitându-se compătimitor la faţa lui.

La un moment dat, gândurile i-au zburat către Nicuşor. Avea în imagine lacrimile mari de pe obrajii copilului, care, la plecare, i-a spus:

— Să mai vii pe la mine, nene.

Acest lucru îl frământa acum.

Bineînţeles că Nicuşor devenise un „personaj” în familia pompierului, pentru că părinţii acestuia, care au venit de nenumărate ori la spital la el, au purtat discuţii foarte „serioase” cu acest copil, fiind nevoiţi să-i răspundă la întrebările pe care le punea, să-i aducă veşti în special despre Azorică – căţelul ce-i alinta visele din nopţile lungi petrecute pe patul spitalului.

Gică s-a întors pe aleea care se îndreaptă spre spital. Se hotărâse… Apariţia lui în salon a fost o revelaţie. „Mama Jeni” a început să plângă când, din pătuţul lui, din colţul durerilor ascunse şi al amărăciunilor copilăriei lui necăjite copilul a sărit în braţele pompierului…

În cel mai scurt timp, pe poarta spitalului păşea un militar pompier cu un copil de mână, îndreptându-se spre gara care îi aştepta… Nicuşor a rămas în familia pompierului, fiind un răsfăţat al mamei Anica, nedezlipit de nenea Petre care meşterea toată ziua împreună cu el, mare ştrengar la şcoală, amărând viaţa profesorilor cu meciurile de fotbal pe care le organiza şi le conducea.

Fapta pompierului, sacrificiul său, în care tinereţea, sănătatea, frumuseţea au fost puse în slujba oamenilor, în slujba salvării acestui copil, au rămas neşterse în amintirea oamenilor din cartierul copilăriei mele. Adesea, vecinii îşi aminteau de drama care s-a petrecut în casa meşterului Niţă. Adesea, tinerii povestesc despre fapta acestui ositaş pompier care şi-a făcut cu înalt devotament datoria…

Sandu era originar dintr-o comună apropiată Câmpulungului, din Schitu-Goleşti. În armată a fost

încorporat la o unitate de grăniceri de pe frumosul litoral constănţean. A trecut cu uşurinţă perioada de instrucţie şi a fost repartizat să-şi facă serviciul de pază în port. Se descurca el bine în armată, însă îl reăcina dorul de acasă, de unde aştepta cu nerăbdare veşti de la prieteni, de la foştii lui colegi de liceu şi, bineînţeles, aştepta veşti de la Adriana, o fată din comună, pe care o iubea mult şi împreună cu care lucrase la o întreprindere din oraşul C mpulung, urmând să se căsătorească.

Cu veştile primite, cu prieteniile pe care le legase printre colegii săi militari, timpul trecea şi lucrurile decurgeau în mod normal, aşa cum de fapt el îi „raporta” cu grijă tatălui său în scrisori. Acesta îşi destăinuia bucuria, dar, în mod repetat, îl atenţiona să fie cuminte, disciplinat, să-şi asculte comandanţii şi să nu-l facă de râs. Ţinea foarte mult Gheorghe Petrescu la acest lucru, pentru că şi el, cu ani în urmă, îşi satisfăcuse serviciul militar tot într-o unitate de grăniceri, obţinuse gradul de sergent şi, totdeauna, în clipele lui de răgaz, îşi amintea cu plăcere de ceea ce făcuse în armată, de prietenii şi colegii săi, cu care şi acum mai coresponda…

Pentru comportarea meritorie pe care o avea, Sandu Petrescu obţinea des învoiri. De la o vreme însă, nişte indivizi din port îi tot dădeau târcoale – îl întrebau de pe unde este, cu ce se ocupă, cât timp mai are până la lăsarea la vatră şi altele. La început, Sandu le-a răspuns scurt, fără niciun fel de tragere de inimă, însă, cu timpul, a început să discute cu ei, mai ales că cei doi care îl abordau mereu erau de vârsta lui. Pe unul dintre ei îi chema Nicu, iar pe celălalt Puiu. Ba, Puiu chiar i-a spus că şi el este ele loc dintr-o comună din judeţul Argeş, de lângă Topoloveni, că are şi el rude prin Câmpulung, cândva a lucrat şi el într-o întreprindere din acest oraş, iar acum lucrează în port, o duce bine şi câştigă mult.

La început, pe Sandu l-a intrigat într-un fel ţinuta lui Puiu, care totdeauna era îmbrăcat cu bluejeansi, cu fel de fel de bluze, fuma numai ţigări străine şi acest lucru îl făcea să creadă că, într-adevăr, interlocutorul său câştiga

bani mulţi.

Într-o duminică s-au întâlnit chiar în oraş, când Puiu i-a spus:

— Hai, Sandule, să bei şi tu cu noi o bere. Acum eşti liber şi o bere poţi să bei şi tu, nu mai fă pe sfântul.

— Dar eu nu prea pot să beau, răspunde Sandu.

— Haide, măi băiatule, o bere poate să bea oricine. Doar nu o să ne apucăm acum să ne îmbătăm.

Cu chiu, cu vai, după mai multe refuzuri şi insistenţe au intrat într-un restaurant.

— Ce-o să faci, Sandule, când ai să pleci din armată? îl întreabă Puiu.

— Ce să fac, mă duc acasă, mă angajez din nou la uzină şi o să lucrez, mă ţin de treabă, ce să fac?!

— Nu asta te-am întrebat eu. Cum o să te duci? Nu te duci şi tu acasă cu nimic? Pe-aici, n-ai văzut cum merge treaba? – mai un video, mai un casetofon, trebuie să te duci şi tu acasă cu ceva, nu? Cu un ban, ceva…

— Bine, dar eu sunt aici ca să-mi fac armata…

— Prost eşti, domnule! Parcă trebuie să ai bani! Banii se fac, nu îţi vin aşa, din cer.

— Se fac, da. Cu ce o să câştig la uzină, cu ce mai am şi eu, poate o să-mi cumpăr şi eu odată video, dar mai este până atunci.

— Măi băiatule, de ce eşti tu fraier? Păi eu, dacă era să aştept, nu mai aveam acum nici video, niciuna, nici alta. Ce, trebuie să aştepţi atât? Dar vezi, ţi-am spus, eu am, am şi casetofon, ascult şi muzică bună, văd şi câte un film…

— Bine că ai. Poate o să am şi eu odată, aşa cum ţi-am spus, dar mai târziu.

După această discuţie, s-au despărţit. La scurt timp, Puiu l-a căutat din nou prin port pe militar. Când l-a găsit, din una, din alta, i-a spus:

— Sandule, hai măi băiete să facem şi noi o treabă, că n-om fi noi uşi de biserică.

— Ce treabă? întrebă militarul mirat.

— 0 – treabă, aşa, simplă, cum fac băieţii deştepţi… şi pe tine nu te costă niciun efort.

— Despre ce este vorba? întrebă iar Sandu, intrigat.

— Lasă, că-ţi spun eu despre ce este vorba, numai să fii tu băiat de salon şi să nu ne faci figura. Tu unde faci de serviciu?

— Asta chiar că nu ţi-o pot spune, răspunse Sandu cu un zâmbet ironic.

— Hai, măi, spune, ce crezi, că nu vedem şi noi aici? Tu chiar crezi că este vreun mare secret? Şi ce, nu am făcut şi noi armata?

— Oi fi făcut tu armata, dar sunt sigur că nici tu atunci nu te apucai să spui la toată lumea ce faci, răspunse militarul vădit indispus.

— Dar ce, domnule, eu sunt toată lumea? se miră Puiu, ipocrit. Nu suntem prieteni, nu suntem din acelaşi judeţ? Şi ce tot faci atât pe secretosul?

— Bine, bine, lasă că mai discutăm noi, răspunse Sandu, după care îşi căută de lucru.

În duminica ce a urmat, la poarta unităţii militare, cei doi l-au aşteptat din nou pe Sandu Petrescu.

— Ce faci, Sandule, nu mergi cu noi?

— Unde? răspunse acesta.

— Facem şi noi o plimbare prin oraş.

Au plecat împreună, au vorbit de una-alta, au ajuns iar în restaurant, au mâncat câte o friptură, au băut câte un pahar cu vin şi au început aceeaşi discuţie.

— Parcă rămăsesem la treaba cu video. Ce zici, Sandule, o mai punem în joc sau nu?

— Ce să punem în joc, Puiule? răspunse Sandu, printr-o altă întrebare.

— Hai, s-o punem, nu fi fraier. Fii atent, aici se poate câştiga un ban fără să furi, fără să faci vreo treabă urâtă, fără să-ţi încalci consemnele şi regulile, totul este simplu ca bună ziua.

— Ce treabă? încercă Sandu, cu scopul de a trage de timp şi a-şi da bine seama despre ce este vorba.

— Uite cum facem, reluă Puiu, noi mai avem pe aici câte o schemă, cu unul, cu altul, ba un obiect, ba un altul, nu te interesează pe tine de altfel, dar ajută-ne şi tu să le

scoatem din port mai uşor, că ne-au speriat ăştia de la poartă. Pe voi, ştii cum este, grănicerii, sunteţi de-ai casei şi nu prea vă controlează, aşa că mai scoate-ne şi nouă câte un pachet. Mare lucru nu este, câte o ţigară, dar treaba finală e asta, care ţi-am spus-o eu, eu video, că se poate face şi video. Că, să ştii tu, aşa se face – azi puţin, mâine puţin şi pleci şi tu cu un ban acasă, că nu deranjezi pe nimeni, nu faci nimic, dar… vezi că pe noi ne-au cam luat ăştia la ochi.

— De ce v-au luat la ochi? întrebă Sandu.

— Pentru că mai facem şi noi câte o treabă, de-asta, răspunse Puiu, înciudat pe Sandu că tot nu pricepe.

— Puiule, eu nu pot să fac aşa ceva. Dacă mă prinde?

— Cine să te prindă, măi băiete? De când sunt eu aici n-am văzut vreun grănicer care să fie controlat la poartă.

— Treaba voastră, eu unul nu mă bag în prostii de-astea. Vă priveşte.

— Ei, lasă, nu o lua şi tu aşa. Faci acum pe corectul cu noi. Tu nu vezi că n-ai niciun ban? câţi bani ai acum în buzunar?

— Am bani, atât cât îmi trebuie.

— Ai cu ce să plăteşti masa asta?

— Bine, dar m-aţi invitat voi. De unde să am atâţia?

— Lasă, lasă, o să plătim tot noi, că tu eşti băiat cuminte şi nu ai niciun ban în buzunar, dar eşti corect…

După ce s-au despărţit, Sandu s-a frământat multă vreme, s-a tot gândit la cele discutate cu cei doi şi a început apoi săi. ocolească, însă nu a reuşit, pentru că ei se ţineau ca scaiul de el, ba în port, ba prin oraş, peste tot unde se ducea şi aşa nu mai scăpa Sandu de ei.

Şi asta până într-o zi, când s-a gândit bine la ce are de făcut şi pentru că aşa a gândit el că trebuie să procedeze, a ieşit la raport la comandantul unităţii şi i-a destăinuit toată tărăşenia. Ce a urmat, este lesne de înţeles: cei doi amatori de chilipiruri au fost chemaţi unde trebuie şi s-au liniştit lucrurile.

L-au mai reîntâlnit după câtva timp.

— Ce-ai făcut, băi, deşteptule!? Ne-ai reclamat?

— Nu v-am reclamat, dar am vrut doar să mă lăsaţi în pace, pentru că nu vreau să am de-a face cu oameni aşa ca voi.

— Bine, domnule, nu face tu ca noi, tu fii băiat deştept şi cuminte, răspunse Nicu cu răutate în glas, după care s-au despărţit.

Întâmplarea aceasta mi-a povestit-o comandantul unităţii – colonelul Lisandru. Mi-a fost uşor apoi să mă interesez de soarta celor doi amatori şi să aflu că de fapt aceştia o făcuseră lată – bişniţă şi furt, iar acum se aflau unde trebuie. Am discutat cu ei.

— Ce vi s-a năzărit vouă pe băiatul acela, pe soldatul Petrescu Sandu? i-am întrebat.

— L-am văzut băiat dezgheţat şi am zis că poate merge cu noi la treabă, dar, uite, că n-a mers şi bine a făcut, altfel era şi el cu noi acum aici.

— Dar el ce v-a spus?

— Ce să spună… Ne-a refuzat şi basta, iar în plus, ne-a mai reclamat şi şefilor lui. Băiat deştept…

— Bine, dar voi de ce nu terminaţi odată cu treburile acestea? i-am întrebat iritat.

— Ce să mai vorbim? Am greşit, ne astâmpărăm şi noi acum, răspunseră băieţii, plecând capetele.

L-am întâlnit şi pe Sandu Petrescu, pe care l-am întrebat:

— Ce te-a făcut, Petrescu Sandu, să refuzi asemenea ofertă? Nu ţi s-a părut tentantă?

— Ba mi s-a părut, răspunse băiatul sfios, dar… altceva a fost… Tatăl meu m-a învăţat ca toată viaţa aceasta pe care o am în faţă, să nu-mi. intre în buzunar vreun ban neifiuncit. Mi-a spus-o el aşa, cu cuvintele lui. Acelaşi lucru m-au învăţat şi comandanţii la unitate, şi apoi ce era să fac? Să trec de partea unora care sunt certaţi cu legea? N-am putut face un asemenea lucru şi nu-l pot face niciodată. Aşa am învăţat, aşa am fost crescut, aşa îi voi învăţa, la rândul meu pe alţii… Nimic bun pe lumea asta nu s-a făcut şi nu se va face prin necinste, nedreptate, prin furt, prin violenţă… Eu aşa cred. Că sunt şi alţii, e drept,

puţini, care altfel înţeleg să treacă prin viaţă, de noi depinde să-i aducem pe drumul cel bun, pe care cu toţii păşim cu fruntea sus…

Ne-am despărţit. Am rămas cu amintirea acestui grănicer destoinic, acest muncitor care, chemat sub arme, a ştiut să cântărească bine faptele, a ştiut să înlăture un anturaj nesănătos, care îl putea atrage pe un drum necorespunzător cu educaţia lui de om, de militar.

BĂNUIALA

Istoria vieţii lui Ion Radu începe cam aşa…

Născut într-o comună de pe meleagurile Gorjului. Părinţii despărţiţi; tatăl avea obiceiul să bea peste măsură; mama sa a muncit din greu până l-a crescut pe Radu. Cu toate eforturile ei, l-a scăpat de sub supraveghere.

Aşa a ajuns ca, la vârsta de 13 ani, să comită diverse furturi. Prins, a fost condamnat şi trimis într-un centru de reeducare pentru minori.

După vârsta de 18 ani a comis altă faptă gravă. Altă condamnare, altă pedeapsă cu închisoarea. Era. cum zicem noi, un om certat cu legea.

A venit vremea să fie înrolat sub drapel. Pe timpul stagiului militar a fost repartizat să lucreze undeva, într-o zonă petrolieră, alături de muncitorii petrolişti care se dăruiesc cu abnegaţie acestei munci grele, pentru a extrage din adâncuri aurul negru.

Este adevărat că petroliştii sunt oameni căliţi, învăţaţi cu greutăţile, care învinge frigul, ploaia, arşiţa pentru a răspunde mereu prezent acolo unde datoria le-o cere.

Radu a intrat într-un colectiv de asemenea oameni de la care a învăţat ce este omenia, de la care a învăţat să preţuiască munca, de la care a învăţat să iubească viaţa.

În cazarmă se comporta bine, era unul dintre militarii fruntaşi în producţie, comandanţii erau mulţumiţi de el.

Într-una din zile, în centrul oraşului s-a întâlnit cu un oarecare Iancău Ion pe care îl cunoscuse în penitenciar. Revederea a fost plăcută. Şi-au strâns mâinile, s-au întrebat ce mai fac şi s-au trezit în… restaurant. Acolo, în

faţa unui pahar de vin, au început să-şi depene amintirile.

Iancău se grozăvea în continuare cu faptul că încă nu s-a angajat, că are nu ştiu câte cereri de încadrare în diferite locuri dar nu îi convine niciunul şi că până una-alta „se descurcă” el cu ceea ce are de făcut, eh, mai cumpără câte un obiect, mai vinde altul, mai…

— Mai am eu şi alte surse, nu ştiu dacă este cazul să ţi le spun ţie, Radule. Să te văd întâi ce fel de om eşti. De, mă, mai ştii, te-or fi schimbat şi pe tine ăştia de la armată. N-oi mai fi rămas de-al nostru…

Radu a zâmbit, s-au despărţit, şi-a văzut fiecare de treburile lui. De câteva seri, la ieşirea din tură, Iancău îl aştepta mereu pe Radu. Astăzi un pretext, mâine altul, până când l-a invitat din nou la un pahar cu vin. Aici a început o discuţie destul de serioasă:

— Bă, crezi că tu şi militarii ăia faceţi vreo treabă?… Păi, nu trebuie să facem rost de bani? Să o ducem mai bine, să ne distrăm, că suntem tineri, acu’ trece viaţa pe lângă noi… Ce, te-ai apucat numai de muncă, muncă? Las-o p-asta, o s-o faci şi p-asta, eu nu zic nimic, dar treaba ta, fă ce vrei.

— Ce vrei să spui, mă, Ioane?

— Păi, hai să facem şi noi o treabă bună pentru că pe tine nu te cunoaşte nimeni, pe mine mă cunoaşte lumea, dar, eh, nu aşa cum crezi tu şi putem să facem treabă amândoi. Dăm o lovitură, împărţim totul frăţeşte jumătate-jumătate şi ne vedem de treburile noastre – nu mă cunoşti, nu te cunosc şi cu asta am terminat.

— Măi, Iancău, eu nu mai fac de-astea. M-am săturat. Vreau să-mi termin armata, să mă duc să-mi văd de treabă, să-mi continui studiile. M-am săturat să tot stau prin centrul de reeducare, prin închisoare.

— Bă, nu fi prost, bă, că chiar dacă fură altcineva aci, beleaua tot, pe tine cade întâi. Ai să vezi tu!… S-a furat, pe tine cade, pe tine te ia primul.

— Şi dacă mă ia, ce? Dacă n-am făcut nicio faptă, cine o să mă tragă la răspundere?

— Bine… fă cum crezi, dar eu mai aştept, mă mai

gândesc până atunci. Am o chestie bună s-o facem amândoi. O facem pe tăcute, aşa că nu se prinde nimeni, nu păţim nimic şi să vezi ce bine o să fie…

A trecut de atunci o perioadă de timp şi undeva, într-un loc între sondele petroliere s-a întâmplat o faptă gravă. La una din staţiile de încălzire o muncitoare a fost jefuită în cursul unei nopţi, i s-au luat banii şi a fost maltratată.

Au început cercetări, de către organele de miliţie, s-au făcut verificări, dar acestea băteau pasul pe loc. În final, s-au făcut o serie de investigaţii şi la unitatea militară unde muncea Radu. Bineînţeles că printre cei care au fost întrebaţi sau verificaţi unde au fost în seara respectivă, a fost şi Radu. Radu, care aşa cum ştim, apărea cu antecedente penale, mai fusese condamnat, a fost internat şi în centrul de reeducare…

Îmi amintesc şi acum discuţia pe care am avut-o cu acesta. Avea o privire liniştită, senină, eram convins că era nevinovat, dar parcă ascundea ceva în ochii săi. M-a întrebat la plecare dacă îl bănuim pe el că putea să facă asemenea lucruri. Nu i-am răspuns, dar apoi i-am spus să stea liniştit şi dacă mai are ceva pe suflet să vină să stăm de vorbă.

Cercetările băteau în continuare pasul pe loc, nu reuşiserăm să clarificăm situaţia, ba, în rândul cetăţenilor, se acredita ideea că persoanele respective pot să mai comită asemenea fapte, se crease o oarecare stare de nesiguranţă.

Într-una din seri, în timp ce ne aflam la birou, am fost anunţaţi că un militar în termen vrea să vorbească cu noi. Era Radu.

— Tovarăşe maior, mă mai bănuiţi pe mine? Mă bănuiţi într-adevăr pe mine?

— Nu, Radule, nu te bănuim.

— Păi, de ce mi-aţi spus că ascund ceva?

— Nu ştiu. Am avut intuiţia că, totuşi, parcă te frământă ceva… Dar în niciun caz faptul că tu ai fi comis această infracţiune.

— Ştiţi… eu aş vrea să vă spun ceva…

— Spune, Radule!

Apoi a început să-mi depene povestea cu Iancău Ion.

— Mi-am dat seama că drumurile noastre s-au despărţit de mult. S-au despărţit din clipa în care am îmbrăcat uniforma militară. Nu mai am nimic comun cu el, dar eu zic că n-ar fi rău să vedeţi dumneavoastră ce este cu el. Ştiu că era foarte rău când se îmbăta. Era în stare de orice. De-asta am venit la dumneavoastră. Vă rog să nu mi-o luaţi în nume de rău, nu vreau nici să-l pârăsc. M-am gândit aşa, că nu este bine ce s-a petrecut, m-am gândit la chinurile femeii respective… Să trăiţi! a încheiat el.

Ne-am despărţit şi am procedat la verificarea lui Iancău Ion. L-am găsit cu uşurinţă, am făcut o serie de verificări; la început, a încercat, să o dea încolo şi încoace, că nu ştie, că nu a fost, ne-a cam plimbat, aşa cum spunem noi, cu justificarea timpului pe unde a umblat, ca, în final, să rezolvăm cazul, să găsim obiectele la el, să recunoască fapta gravă pe care o comisese.

Au fost luate măsurile legale, a fost trimis în judecată, s-au restituit obiectele femeii şi cu asta cazul a fost soluţionat.

Am mers la unitate să-i mulţumim acestui militar pentru fapta cetăţenească deosebit de frumoasă pe care o făcuse – aceea de a veni şi sprijini cercetările organelor de miliţie într-un caz destul de încâlcit.

Am vorbit cu el, i-am mulţumit şi i-am spus că într-adevăr a înţeles rolul şi menirea pe care el le are în societate. Mi-a povestit atunci un lucru foarte interesant. Mi-a spus că până. să vină în armată, în echipa unui maistru în care a lucrat, i s-a întâmplat ceva deosebit. După o săptămână de la angajare, maistrul Georgescu – un bătrân cu părul cărunt – l-a invitat la el acasă, în familie, i-a spus că ştie despre el că a fost condamnat şi că vrea să-l ajute să devină om.

— Uite, tată, ce-am realizat eu într-o viaţă. Mi-am făcut căsuţa, am copiii mari – băiatul este ca tine, fata e măritată la casa ei, aştept în linişte să vină anii de pensie, să trăiesc aici împreună cu bătrâna mea şi te-am invitat şi

pe tine să vezi cum arată o casă de om. De om liniştit, de om gospodar, de om cinstit. Ce, tu nu poţi să fii aşa?

Radu mi-a mărturisit că i-a rămas întipărită în memorie acea discuţie cu maistrul său, i-a mai rămas în amintire şi atitudinea pe care maistrul a avut-o faţă de el zi de zi. L-a tratat ca pe un fiu. Când a plecat militar i-a făcut un pacheţel, i-a dat nişte bani, l-a condus la gară şi i-a spus:

— Mă, să nu mă faci de râs, că nu mai ai ce căuta la mine aici! Să ştii că vin acolo, la cazarmă, şi te urechez.

M-am despărţit de Radu cu inima plină de bucurie. Aveam în faţă un om pe care şcoala muncii şi educaţiei – armata, colectivul în care intrase, oamenii împreună cu care lucra l-au făcut să înţeleagă care este drumul adevăratei onoare şi conştiinţe cetăţeneşti.

M-am despărţit de el, convins fiind de faptul că Radu, după ce va pleca din armată, va deveni, într-adevăr, un om pe care se poate pune bază, un om care niciodată nu va mai încălca legile statului.

Comportarea lui Radu va infirma multe păreri ale unora ca Iancău şi alţii care cred că dacă ai încălcat o dată legea, nu te mai poţi niciodată îndrepta…

MARTORUL

Îmi amintesc de un judecător cu care, în cursul anilor, am colaborat la soluţionarea diferitelor probleme ce le-am avut în activitate şi care mi-a relatat un caz. El se referă la doi buni prieteni, maiştri militari – Nicu Preda şi Raicu Petrică, originari din aceeaşi comună, care au copilărit împreună pe malul Argeşului. Au mers la şcoala profesională amândoi, unde s-au pregătit şi au învăţat o meserie, au fost tovarăşi şi colegi în şcoala militară, fiind înălţaţi în grad în acelaşi timp, viaţa făcând să fie repartizaţi în aceeaşi garnizoană şi în aceeaşi unitate.

Erau prieteni nedespărţiţi. Comandanţii aveau numai cuvinte de laudă pentru aceşti musceleni harnici, buni la toate, descurcăreţi, care nu-şi precupeţeau niciodată timpul pentru a rezolva sarcinile şi misiunile de serviciu.

O perioadă, au locuit împreună la cămin, în aceeaşi

cameră. Se cunoşteau bine unul pe celălalt, îşi cunoşteau şi calităţile şi defectele, erau prieteni buni.

A venit vremea şi s-au căsătorit, la câteva luni unul după celălalt. S-au făcut două nunţi frumoase în sat la ei; bineînţeles că, atunci când unul dintre ei era ginere, celălalt era nuntaş de onoare şi ajutor la toate, aşa cum se fac nunţile pe la noi. Apoi au primit fiecare câte o locuinţă, s-au aşezat la casele lor, lucrurile decurgeau normal, se vizitau mereu în familie, au făcut şi două revelioane împreună.

Cei doi tineri se căsătoriseră cu fete ele treabă. Nicu Preda cu Marioara, o fată de pe uliţa lui, harnică, muncitoare, care lucra la o fabrică din garnizoana unde Nicu îşi desfăşura activitatea. Petre – cu o fată de prin împrejurimi.

Toate lucrurile erau bune, până când, într-o zi, Marioara i s-a plâns lui Petrică:

— Ce să mă mai fac, Petrică? Pe Nicu nu-l mai prind pe-acasă, a venit de câteva ori şi beat, a făcut scandal. Eu am să-i spun tatălui meu că nu mai pot trăi aşa. Uite, aştept şi un copil, iar el a luat-o razna.

— Lasă, Marioara, stau eu de vorbă cu el, îi răspunse Petrică. După scurt timp, Petre i-a spus lui Nicu:

— Ce-i cu tine, Nicule, de ce nu eşti serios? Te îmbeţi, te duci acasă şi faci scandal, pe unde tot umbli tu? Când pleci odată cu mine de la unitate, de ce nu te duci acasă?

— Lasă-mă-n pace, Petre, ce te bagi tu? Ce, e treaba ta? Mă duc unde vreau, răspunse Nicu arţăgos.

— Du-te acasă, nu unde vrei, du-te la nevastă, uite o să ai şi un copil, pe unde-ţi tot petreci timpul?

— Nu e treaba ta, răspunse Nicu, întorcându-i spatele.

Azi aşa, mâine aşa, până când, într-una din zile, Petre a intrat într-un restaurant şi l-a văzut pe Nicu la o masă, împreună cu o fată îmbrăcată cam fistichiu – tipul fetelor care-şi petrec vremea prin localuri. S-a dus la masa lor:

— Ce faci aici, Nicule? întreabă Petre enervat.

— A, Petrică, ţi-o prezint pe prietena mea. Se

numeşte Emy, zise Nicu, întinzându-i mâna.

— Îmi pare bine, Petrică, se prezentă prietenul, vădit indispus, privind-o pieziş pe tânără.

— Nu stai cu mine? îl întrebă Nicu.

— Ba am să stau, zise Petre şi se aşează pe un scaun. Ce faceţi voi aici? continuă el.

— Servim şi noi o cafea şi mai discutăm, explică Nicu.

— Hai mai repede pentru că vreau să merg cu tine acasă! îl zori Petrică pe prietenul său.

— Eu nu pot, răspunse acesta surâzător, pentru că mai am nişte treabă.

— Totuşi, am o chestiune urgentă. Lasă că tu rezolvi altă dată problemele cu domnişoara Emy.

— Du-te dragă, interveni aceasta cu răutate, dacă este urgent… eu nu te reţin cu forţa, du-te, dacă dumnealui insistă ai i.

Nicu s-a sculat supărat de la masă şi a plecat împreună cu prietenul său. Pe drum, acesta l-a întrebat:

— Din cauza asta nu te duci tu, Nicu, acasă, din cauza lui Emy asta?

— Nu, Petre, pe Emy am cunoscut-o acum, la o cafea, răspunse Nicu.

— Ce să cauţi tu, Nicule, la cafea, cu tot felul de Emy şi de domnişoare de teapa ei, când tu ai nevastă acasă? Asta e treabă de om serios?

— Te-am rugat să nu te mai bagi în treburile mele, se arătă Nicu supărat. Vezi-ţi de-ale tale şi pe mine te rog încă o dată să mă laşi în pace, mai zise Nicu, apoi i-a întors spatele, îndepărtându-se cu mâinile în buzunar.

O perioadă de timp nu şi-au mai vorbit nici măcar la serviciu. Petre tot încerca să mai închege o discuţie şi îl mai întreba din când în când pe Nicu:

— Ce faci, Nicule? Ce mai este pe-acasă pe la tine?

— Treaba mea, răspundea acesta scurt şi imediat părăsea încăperea.

Într-o seară, Petri că şi-a luat soţia şi s-au dus împreună la Nicu. L-au găsit singur, stătea în pat şi privea

la televizor, iar lângă el – o scrumieră plină cu chiştoace de ţigări.

— Unde-i Mărioara? întrebă Petrică.

— Nu ştiu, nu mai stă cu mine, răspunse Nicu.

— Unde s-a dus?

— Nu ştiu, răspunse acesta, şi-a luat lucrurile şi-a plecat.

— De ce?

— Nu ştiu. Ştiu eu ce-a apucat-o?

— Ştii tu bine de ce-a plecat. Dacă umbli de colo-colo fără rost şi nu te duci la timp acasă… Unde e acum? insistă Petrică.

— Nu ştiu, cică la o colegă de-a ei.

— Spune-mi unde e, mă duc eu s-o aduc acasă.

Cu chiu, cu vai Nicu a catadicsit şi i-a spus unde stă Marioara, iar Petre şi soţia sa au plecat imediat acolo, au găsit-o şi au adus-o chiar în seara aceea acasă. Au stat împreună până la miezul nopţii, când s-au despărţit în relaţii bune, Petrică fiind convins de faptul că prietenul său a revenit la normal.

Au legat din nou firul prieteniei lor, discutau iar, se mai sfătuiau, până când, într-o zi, Nicu i-a spus:

— Petrică, noi suntem prieteni, am crescut împreună, ne ştim de-o viaţă întreagă. Îţi spun ce am pe suflet. Eu nu mai pot să trăiesc cu Marioara.

— De ce, Nicule? îl întrebă prietenul său mirat.

— Pentru că este rea. Toată ziua mă cicăleşte, tu eşti singurul om cu care mă pot sfătui, care mă poate ajuta.

— Cu ce să te ajut, Nicule?

— Petre, am introdus acţiune de divorţ. Eu nu mai pot trăi cu Marioara şi tu, dacă îmi eşti prieten, mergi cu mine, o să te pun martor, se termină divorţul şi gata.

— Bine, Nicule, dar vei avea un copil, continuă Petrică.

— Lasă, am să plătesc pensie de întreţinere şi am terminat. Mi-oi găsi şi eu o femeie mai bună…

— Taică-tău ce spune?

— Ce să spună, e foc şi pară, spuse Nicu.

— Nicule, eu zic că nu e bine ce vrei să faci.

— Bine, rău, eu te rog să mă ajuţi, se rugă Nicu.

— Am să te ajut, îi răspunse prietenul, numai să-mi spui ce să fac.

— Lasă, că ne descurcăm noi. Am găsit un avocat bun şi o să-ţi spună el atunci…

S-au întâlnit în faţa sălii de judecată, unde avea loc procesul. Gheorghe Preda, tatăl lui Nicu, era tare cătrănit:

— Se poate, măi tată, să faci tu una ca asta? Neam de neamul meu nu şi-a lăsat vreodată nevasta. Ce ştii tu, însurătoarea e o treabă serioasă, nu cum o faceţi voi, tinerii de astăzi, pe negândite. Le-ai luat oamenilor fata, fată bună, de oameni cinstiţi; acum mă faci de râs în faţa satului.

— Lasă, tată, că nu satul trăieşte cu ea în casă. Numai eu ştiu ce păţesc, nu te amesteca dumneata, răspunse Nicu.

Petrică asculta discuţia dintre cei doi şi zâmbea unui gând ascuns.

— Şi tu, Petrică, îl luă în primire bătrânul Preda, ce-ai venit şi tu ca martor? Ce să spui tu? Că nu e fata cuminte?

Marioara stătea într-un colţ, alături de mama saşi plângea încet. Din când în când îi privea pe cei trei bărbaţi care discutau aprins la o distanţă mică de ea.

A urmat chemarea părinţilor şi a martorilor în sală. Când şi-a auzit strigat numele, Raicu Petrică a intrat în sală şi, după îndeplinirea formalităţilor de rigoare, a fost întrebat în legătură cu ce ştie despre relaţiile de familie ale celor doi.

— Tovarăşe preşedinte, eu ştiu următoarele: că

Marioara este o fată bună, o soţie bună, că şi Preda Nicu este om bun şi, pentru că tot suntem aici de faţă toţi, şi părinţii lor şi dumneavoastră şi ei, i-aş spune reclamantului să-şi vadă de treabă, să se împace cu soţia, să se lase de alte ocupaţii, ştie el care, şi să-şi vadă de casă. Iar eu, în calitate de prieten din copilărie al numitului Preda Nicu, vă rog pe dumneavoastră să-l daţi pe uşă afară şi să nu-i luaţi în consideraţie cererea de

divorţ, pentru că nu are niciun motiv serios!

Finalul a fost într-adevăr cel care trebuie să fie – adică divorţul a fost respins ca intentat pe motive neîntemeiate, iar familia practic era bine constituită, nefiind niciun motiv de a se destrăma.

S-a supărat Nicu atunci, era foc şi pară pe prietenul său. Nu i-a vorbit multă vreme, l-a ocolit, într-o zi i-a spus că este trădător, că nu ştie să fie un bun prieten şi alte asemenea răutăţi, la care Petrică a zâmbit şi a ridicat din umeri nevinovat.

Dar vremea şi-a spus cuvântul. S-au împăcat cei doi soţi, Marioara i-a născut lui Nicu un băieţel frumos, l-au invitat şi pe Petrică la sărbătoarea naşterii fiului lor; este adevărat că relaţiile dintre cei doi prieteni nu mai erau ca înainte… Timpul a trecut şi cei doi prieteni au ajuns iar să se viziteze în familie.

Într-o zi, mi-a spus judecătorul că l-a întrebat pur şi simplu din curiozitate pe Nicu Preda:

— Spune-mi, Nicu Preda, mai eşti supărat pe Petrică?

— Tovarăşe judecător, sincer să fiu, am fost foarte supărat, dar să ştiţi că mi-am dat seama că a avut dreptate. Dacă nu-mi punea el frâna, cum spunem noi în termeni tehnici, îmi destrămam familia şi era păcat, pentru că am o soţie bună, cu care mă înţeleg bine. un copil frumos şi o casă de se învârteşte soarele după ea.

— Dar ce i-au spus atunci? reluă judecătorul.

— Dar câte nu i-am spus. Însă el a fost băiat isteţ şi nu prea a stat prin preajma mea. Eh, acum a trecut…

— Dar cu domnişoara Emy ce s-a întâmplat?

— Lăsaţi-o încolo pe Emy, din cauza ei era să-mi destram eu familia… răspunse Nicu cu năduf.

— Şi acum?

— Acum lucrurile merg bine, am învăţat multe din această păţanie…

PUIU NU MAI GLUMEŞTE

Spilcuit, elegant, la patru ace, cum se mai spune, cu părul ondulat, tuns frumos, Puiu s-a obişnuit destul de greu cu uniforma şi rigorile vieţii de ostaş…

Îşi amintea cu nostalgie de frumoasele lui seri… Lucrase ca ospătar, ea şef de bufet, părinţii au avut grijă de el, îi dădeau bani, mai „ciupea” şi el de la clienţi, „Viaţă, nu altceva” – cum îi plăcea să povestească celor din grupa lui. Fire optimistă, încet încet s-a acomodat cu viaţa de ostaş, devenind un bun militar. Şugubăţ, pus pe glumă în orice secundă – în clipele grele ştia să-şi amuze colegii –, săritor, a început să fie îndrăgit şi de comandanţi şi, astfel, viaţa de militar nu i se mai părea o greutate, a început să-i placă chiar.

— Ia spune, Puiule, cum ai făcut tu cu directorul ăla al tău, care îţi cerea bani? îl provoca la vorbă câte unul, în „pauza de-o ţigară”, pe câmpul de instrucţie.

— A, el nu-mi cerea direct, dar… Venea în fiecare zi şi-mi făcea mizerie, ba că nu este curat, ba că nu sunt mesele aranjate, azi aşa, mâine aşa, până m-am luat de gânduri. Dar, unul din gestionarii mai vechi din complexul de-acolo zice: „Măi, Puiule, vezi că nu aşa se păstrează relaţiile cu directorul, să-i dai numai bună ziua. Trebuie să fii şi mai atent cu el, pricepi tu…” „Păi, cum să fiu, nea Costică?” „Eh, vezi şi tu că are şi el „dreptul” lui. De ce nu i-l dai?”. M-am gândit, m-am tot gândit cum să procedez cu directorul şi într-o zi i-am zis: „Tovarăşe director, m-am gândit şi eu că poate aveţi şi dumneavoastră obligaţii, greutăţi… ştiţi, o mică atenţie şi din partea mea…” la care el mi-a răspuns: „Să ştii că eu nu primesc mită şi nu mă pretez la asemenea lucruri. Te rog foarte mult să nu mai aduci în discuţie asemenea chestiuni cu mine”. „Bine, tovarăşe director, i-am spus eu, dar să ştiţi că dacă refuzaţi şi vă răzgândiţi mai târziu, eu nu mai dau din urmă…”

Bineînţeles că povestea aceasta cu „datul din urmă” a stârnit hazul colegilor. Altă dată le-a povestit un lucru şi mai amuzant:

— Eram în criză mare de marfă şi l-am căutat pe director, nu l-am găsit, mi-a spus toată lumea de la birou că este acasă. I-am dat telefon: „Tovarăşe director…” „De ce mi-ai dat telefon acasă, că sunt bolnav, cum ţi-ai permis?”, la care eu i-am răspuns: „Tovarăşe director, aşa

sunt eu, nu am noroc de şefi, pe unii îi ia miliţia, iar alţii se îmbolnăvesc şi mor”. Bineînţeles că s-a făcut foc şi pară, dar până la urmă a gustat şi el gluma şi nu mi-a mai făcut nimic.

Cum o da cu directorul, tot rău ieşea. Odată, ce s-a gândit el, după cum povestea:

— Măi băieţi, într-o zi ce să-i mai spun directorului? Vine la mine şi mă găseşte foarte abătut. „Ce faci, Puiule?”. „Tovarăşe director, sunt foarte amărât”. „Ce ţi s-a-ntâmplat, măi?” „Domnule, zic, de vreo două luni mă paşte un mare pericol”. „Ce pericol, măi?” „Mă paşte un pericol şi nu pot să scap de el…” „Care măi? „Tovarăşe director, sunt în pericol să mă fac om cinstit şi nu ştiu dacă asta o să le placă la toţi. Dumneavoastră ce credeţi? Iar s-a supărat pe mine.

4 – c. 501

Mai târziu i-a trecut, i-a plăcut că nu i-am produs greutăţi şi ne-am despărţit în termeni buni cinci am plecat la armată…

La sfârşitul perioadei de instrucţie, având în vedere calificarea lui, Puiu a fost repartizat la aprovizionare…

Într-una din seri, aflat în învoire, Puiu a intrat într-un restaurant din apropierea unităţii să servească o bere şi acolo s-a întâlnit cu şeful unui depozit de la care unitatea îşi făcea aprovizionarea. Din vorbă în vorbă, s-a legat un fel de prietenie care părea să fie de bun augur. A mers Puiu zile, săptămâni întregi, a ridicat marfă de la depozit, Petrescu Nicolae, căci aşa se numea gestionarul, îl servea bine, cu multă promptitudine, comandanţii erau mulţumiţi de el.

Într-una din zile, Petrescu l-a invitat pe Puiu în magazie şi, în faţa unei sticle cu votcă, a început o discuţie interesantă:

— Puiule, tu cât mai ai până te liberezi?

— Mai am vreo câteva luni.

— Măi, tu vrei ca armata asta să treacă aşa pe lângă tine? Uite, eu sunt om bătrân, de ani de zile vă livrez marfă. Păi, ce faci, pleci cu buzunarele goale acasă?

— Şi ce să fac, nea Petrescule?

— Tu eşti negustor, măi, băiatule, fii băiat deştept! Hai să facem şi noi o treabă, că se poate. Tu ştii cum este la cazan… cazanul este mare, militarii sunt mulţi, eh, nu se cunoaşte.

— Ce să facem?

— Uite-aşa, o factură, două, o cantitate trecută în plus… Te duci, aranjezi cu şeful de depozit, cu bucătarul şef, vezi tu, că e de-al nostru şi vorba aia, banii, tu ştii, n-au miros…

— Măi, nea Petrescule, dar astea-s lucruri periculoase, dom'le. E furt. De, la armată nu merg.

— Lasă, mă, vezi-ţi de treabă, parcă trebuie să ştie tot satul ce facem noi… Fii băiat deştept, ascultă-mă şi pe mine! Ia încearcă să pleci singur şi să vii să iei marfa… Vorbeşte cu băieţii, dacă vor să facă treaba sau nu. Dacă nu, treaba voastră, eu găsesc altul, că la mine se găsesc de toate, şi client şi marfă, că, de aşa. sunt eu, mă îngrijesc de toate.

A plecat Puiu foarte îngândurat şi frământat de această propunere. Se gândea la viaţa lui de dinainte de a fi militar, se gândea la atmosfera şi la ambianţa în care trăia în cazarmă, se gândea la multe. Se gândea la ceea ce învăţase de la comandanţi, se gândea la faptul că şi el parcă este alt om. Îşi făcuse şi planuri în legătură cu modul cum o să se comporte când va trece în rezervă.

Nea Petrescu stătea pe capul lui în permanenţă Azi aşa, mâine aşa, până când, într-o zi, la un transport de marfă, a încărcat în maşină mai puţine produse şi i-a dat un aviz cu vreo 6.000 lei mai mult.

— Ei, Puiule, acu-i acu! Să vedem cum te descurci. Vino, tată, cu recepţia şi stăm de vorbă. Iei şi tu jumătate şi dai şi la băieţi, mie-mi rămâne jumătate, că, de eu sunt cu treaba. Neavând încotro – actele erau făcute –, după mai multă ciorovăială, Puiu a plecat cu inima strânsă spre cazarmă. Până la unitate erau 7 kilometri. Pe drum s-a gândit, s-a frământat, şoferul nu ştia nimic. La un moment dat, i-a spus acestuia:

— Opreşte! Am uitat ceva, întoarcem!

S-au întors şi mare i-a fost mirarea lui Petrescu când a văzut iar maşina în curtea depozitului. Puiu a luat actele şi a mers în birou la Petrescu:

— Nea Petrescule, faci, dumneata, ce faci, ai făcut cu cine ai făcut, nu mă interesează, deşi poate ar trebui. Oricum, eu asta nu o fac. Nu te supăra, uite-ţi actele, anulează avizul, anulează tot, fă-mi documentele exact pe ce mi-ai dat, sau, dacă nu, dă-mi exact şi diferenţa. Să fie clar: eu nu fac treaba asta.

— Să fii sănătos!… La mine în depozit nu ai ce să mai cauţi. Eşti om neserios, eu am crezut că eşti băiat de încredere, doar ai lucrat şi înainte în domeniu. Habar n-ai! N-ai să fii niciodată un negustor bun.

— Nu-i nimic. N-am să fiu, după spusele dumitale, un negustor bun, dar probabil că am să fiu un om bun, ceea ce mi se pare mai important.

Cu chiu, cu vai, Petrescu, strâns cu uşa, a modificat avizul şi Puiu a plecat la cazarmă. A doua zi s-a prezentat la comandant şi l-a rugat să nu-l mai trimită la depozit.

— De ce, că doar ai făcut treabă bună până acum? Te-ai descurcat totdeauna bine.

— Tovarăşe maior, vă raportez că nu mai pot să mă duc. M-am certat cu gestionarul.

— De ce te-ai certat? l-a chestionat mai departe comandantul.

— Păi… încercă Puiu să-şi găsească cuvintele cu care să înceapă.

— Spune adevărul! De ce te-ai certat?

— Tovarăşe maior, eu nu pot să fur de la armată şi în general nu pot să fur. Este adevărat, în viaţa civilă mai „ciupeam” şi eu câte un bacşiş de ici, de colea, dar n-am fost niciodată un om necinstit. Mai ales acum, după câte am învăţat în armată, am început să văd cu alţi ochi lumea şi de-asta nu vreau să mă mai duc.

Comandantul a zâmbit şi i-a spus:

— Lasă, tovarăşe, rezolvăm noi lucrurile.

Ce s-a făcut, ce s-a rezolvat, cert este că în

continuare Puiu s-a dus la depozit, a luat de la Petrescu marfă, acesta mereu bombănea şi mormăia câte ceva, nemulţumit, dar niciodată nu i-a mai făcut asemenea propuneri. Nu după mult timp, mergând după marfă, Puiu nu l-a mai găsit pe Petrescu. Era alt şef de depozit...

M-am gândit mult la întâmplarea petrecută, la atitudinea fermă a acestui ostaş, a acestui om. Făceam o legătură între concepţiile cu care el venise în armată şi modul serios, cinstit, corect, omenesc în care a gândit când i s-a propus să comită o infracţiune, o faptă împotriva legii.

Desigur, Puiu, cu hazul lui înnăscut, va povesti cum a reuşit el să se descurce în afacerea cu Petrescu. Bineînţeles, îl va face director – predilecţia lui –, va mai înfrumuseţa pe ici, pe colo povestirea, care, oricum, va rămâne o poveste serioasă: de viaţă, de muncă, de cinste, de legalitate.

DUPĂ 20 DE ANI

„Era în anul 1983. A fost o zi frumoasă, dar deosebit de grea în viaţa mea. Întâlnirea m-a mişcat profund, încât, practic, nu ştiu cum voi proceda de acum înainte. Voi încerca".

Cu aceste însemnări laconice am închis jurnalul meu de amintiri, de cazuri deosebite şi mi-am propus atunci ca odată, când voi avea prilejul, să-l fac cunoscut şi altora, aşa, ca o experienţă de viaţă.

Cu câteva luni în urmă primisem o scrisoare: „Subsemnatul caporal Popescu Vasile din U.M. O... respectuos vă rog să mă ajutaţi, tovarăşi, în a-mi găsi cel mai scump lucru pe care îl are omul – mama. O caut cu înfrigurare de ani de zile, am bătut la toate uşile, la toate porţile, am întrebat peste tot, însă nu am reuşit să o găsesc. Acum îmi satisfac stagiul militar, mă achit cu cinste de sarcini, sunt calificat într-o meserie, îmi iubesc profesia. Vreau ca după armată să mă întorc în uzina din Braşov unde am lucrat, dar vreau să-mi cunosc şi cu mama. Cred că nu cer ceva imposibil, fiindcă ştiu că dumneavoastră dispuneţi de toate mijloacele pentru a mă

ajuta, de aceea, vă rog încă o dată. Vă rog”.

Multe verificări s-au făcut pe marginea acestei scrisori. Era o poveste foarte tristă. Undeva, pe linia Brăila-Buzău, cu ani în urmă, într-un tren fusese găsit un copil de două luni, înfăşat bine. curat, iar lângă el se afla un bileţel pe care scria numele şi data naşterii: „Vasile – 20 octombrie 1963”. Atât. Micuţul a fost depus la căminul de copii, a crescut, a ieşit un băieţel frumos, a terminat şcoala generală şi s-a înscris apoi la o şcoală profesională din Braşov, iar acum era un strungar bine pregătit, care a lucrat în uzină, până a plecat militar la unitatea de unde ne-a trimis această scrisoare.

La cererea soldatului s-au făcut o serie întreagă de verificări, cercetări, investigaţii, pentru a se stabili cine este mama care lăsase copilaşul în tren.

Directoarea leagănului de copii din vremea respectivă a avut buna inspiraţie să păstreze biletul ce fusese lăsat în faţa acestuia. După lungi şi minuţioase verificări efectuate cu multă pasiune de lucrătorii noştri de miliţie, bănuielile s-au abătut asupra Vioricăi Apostolescu, care acum lucra într-o întreprindere din oraşul Buzău, era căsătorită, mamă a doi copii şi care, după toate datele pe care le deţineam, semăna cu Vasilică… în urma verificărilor întreprinse, s-a stabilit că Viorica, în anul 1962, plecase de acasă şi lucrase într-o fabrică, iar nişte prietene de-ale ei afirmaseră că, într-un timp, aceasta fusese însărcinată, apoi a plecat o perioadă de timp de la locul de muncă, revenind după câteva luni. Datele erau însă nu prea concludente. Cea mai elocventă până la urmă a fost expertiza scrisului, care ne-a dovedit cu certitudine că ea este autoarea biletului.

A urmat partea cea mai grea – discuţia cu Viorica. Am făcut-o personal, cu tact şi înţelegere. Viorica Apostolescu s-a arătat foarte mirată când am invitat-o la miliţie pentru a discuta o problemă:

— Spune, Viorica Apostolescu, ştii că ai un fiu, pe Vasilică? am rupt eu tăcerea. Nu vrei nici acum, după 20 de ani, să discutăm despre el? Nu vrei să-l recunoşti? Nu

mai există niciun dubiu pentru noi despre cum s-au petrecut atunci lucrurile; te-aş ruga în să să-mi spui, şi nu fac apel la lege, ci la sentimentele dumitale de mamă, de ce ai procedat aşa.

Viorica Apostolescu a lăsat capul în jos şi a început să plângă în tăcere. După ce a băut apa din paharul pe care i l-am oferit, încurajând-o, a inspirat adânc şi a început să-mi povestească acea nefericită întâmplare.

— Ce să fac? Am plecat de acasă, de la părinţii mei, m-am angajat într-o fabrică şi locuiam într-un cămin. Apoi m-am împrietenit cu un băiat. Acesta mi-a promis că mă va lua de soţie. L-am crezut, însă nu am ştiut că de fapt era un om neserios. Am rămas însărcinată, pe drumuri, pentru că părinţii nu mă mai primeau pe acasă în starea în care mă aflam. Ce să fac? M-am dus la o mătuşă a mea, Marioara, care m-a găzduit o perioadă de timp. Am născut şi, în culmea disperării, am procedat aşa cum de altfel dumneavoastră ştiţi, am pus copilul într-un vagon de clasa întâi, i-am pus bileţelul în faşă… M-am gândit că poate se va găsi un om de suflet care să-l ia şi să-l crească…

Viorica s-a oprit din povestit. Au urmat clipe grele de tăcere, netulburată de niciunul dintre noi, apoi interlocutoarea mea a reluat cu ochii scăldaţi în lacrimi:

— Nu-mi găsesc liniştea, tovarăşe maior, atunci parcă ceva s-a rupt în viaţa mea. Deşi am acum familie, tot timpul mă frământă gândul acesta. Spuneţi-mi, l-aţi găsit, trăieşte, ştiţi cine este?

— Trăieşte, trăieşte, Viorica Apostolescu, şi te caută cu îngrijorare, i-am răspuns.

— Ce să fac acum, şopti gânditoare femeia. Cum să-i spun eu soţului meu? Am doi copii, cum o să mă descurc? Vrea el să stea la mine?

— Nu, vrea doar să te vadă, vrea să-ţi audă glasul, vrea să ştie cine este mama lui, veni răspunsul meu, greu, hotărât.

— Tovarăşe maior, vă rog să mă lăsaţi să vorbesc şi cu bărbatul meu.

— Şi unde vă găsesc eu?

— Mâine vin eu la dumneavoastră şi vă dau rezultatul, răspunse Viorica ridicându-se de pe scaun şi îndreptându-se cu paşi şovăielnici spre ieşire.

A doua zi, la prima oră a dimineţii, Viorica Apostolescu se afla la poartă împreună cu soţul său, un muncitor cu mult suflet şi multă omenie. Când am intrat în biroul meu, acesta mi-a spus:

— Tovarăşe maior, a fost o greşeală a tinereţii, pe care eu am înţeles-o. Nu mi-a spus pentru că probabil i-a fost teamă, dar noi avem acum o familie bună, cu copii buni, ea este o mamă deosebită. Ce să facem? întrebă Apostolescu, ridicând din umeri şi zâmbind, mai avem un fiu pe care vreau să-l cunosc şi veţi vedea ce bine o să fie. Nu-i aşa, Viorica?

— Cum zici tu, răspunse aceasta cu glasul pierdut, ştergându-şi lacrimile de pe obraz.

Peste câteva zile a urmat întâlnirea. Între timp, comandantul unităţii, care îl însoţise pe băiat, mi-a povestit că a găsit sub perna acestuia un caiet în care erau transcrise toate versurile, cele mai frumoase din literatura română, dedicate mamei, iar militarii i-au spus că Vasilică le ştie pe de rost şi le recită în mod aparte. Avea un cult pentru mamă acest băiat, noţiunea de mamă simboliza pentru el tot ce este mai scump pe acest pământ.

M-am gândit mult timp dacă este cazul sau nu să asist şi eu la întrevederea dintre cei doi. Eram şi eu neliniştit, curios. Când l-am primit însă pe Vasilică în biroul meu, m-a întrebat mirat şi emoţionat:

— Aţi găsit-o? Unde este? Cum arată? După ce l-am liniştit, i-am răspuns pe îndelete la toată acea avalanşă de întrebări şi m-am hotărât că este mai bine să nu fiu de faţă la întâlnirea lor. Nici nu îmi puteam închipui de fapt cum va decurge ea şi l-am condus pe Vasilică într-un birou, spunându-i:

— Vasilică, stai liniştit, nu te emoţiona, fii bărbat. Mama ta va veni aici… Apoi am ieşit repede.

I-am lăsat singuri în acel birou timp de aproape două ore, le-am trimis câte un pahar cu apă, câte o cafea şi mă

întrebam curios câte s-or fi discutat în camera alăturată. Ceea ce vă pot spune este că au ieşit cu lacrimi de bucurie în ochi, iar când m-au văzut au sărit cu recunoştinţă de gâtul meu.

Îi priveam de la fereastră când au plecat din unitatea de miliţie, toţi trei – mama, tata şi băiatul care se afla la mijloc, ţinut cu tandreţe de braţ de noul său părinte. Se îndreptau pe aleea ce ducea spre ieşirea din unitate cu paşi înceţi, dar hotărâţi, spre o nouă viaţă. Să vă spun că nu m-au podidit lacrimile? Nu m-aţi crede dacă aş susţine aşa ceva.

M-am interesat după vreo doi ani de militarul Vasile Popescu. Trecuse în rezervă şi lucra acum împreună cu tatăl său adoptiv la aceeaşi întreprindere, în aceeaşi secţie, în aceeaşi echipă, erau prieteni buni. Când i-am vizitat erau în mare vervă – trebuia să se însoare Vasilică, iar Viorica Apostolescu era hotărâtă să le facă tinerilor o nuntă ca-11 poveşti.

În seara când m-am dus la familia Apostolescu, i-am găsit acasă pe Vasilică, Viorica, pe cei doi copii ai acesteia şi pe viitoarea noră – Rodica, o fată zglobie, care îşi sorbea din ochi soacra, „confidenta” ei, cu care se sfătuia în toate problemele acestea „mari” pe care i le ridica nunta: rochia de mireasă, masa ce o vor da, invitaţiile ce le vor face şi multe, multe altele, pe care noi, bărbaţii, niciodată nu o să le putem rezolva, ci numai ele – soacra şi nora.

Mă gândesc şi acum cât de curat şi nobil şi-a păstrat Vasilică sufletul ani de zile, ani grei, cu câtă tenacitate şi răbdare a aşteptat reîntâlnirea cu mama

— Pe care, până la urmă, a găsit-o şi alături de care trăieşte acum fericit. Cât de mult a putut iubi acest copil fiinţa atât de reală, dar… imaginară! A iubit-o simplu, aşa cum noi, toţi oamenii, ne iubim, ne respectăm, ne divinizăm mamele… A iubit-o, sperând că odată şi el va avea dreptul să rostească acest cuvânt

— Primul care se naşte pe buzele noastre, însemnând şi ajutor, şi dragoste statornică, şi mângâiere, însemnând totul la un moment dat –, sperând cu îndreptăţire, să spună

simplu: MAMA…

POVESTEA LUI NICUŞOR

Într-una din zile, în caietul meu de însemnări a trebuit să fac o menţiune: „L-am găsit pe Nicuşor”.

Povestea a început cu ani în urmă, când, în curtea raionalei de miliţie, obişnuiam noi, tinerii ofiţeri, să jucăm volei, tenis, în puţinele ore libere.

Nicuşor era un băiat blond, cu părul creţ, care toată ziua alerga printre noi. Pripăşit de prin vecini, ne dădea mingile şi, după ce se termina joaca noastră, era prezent în birou, unde trebuia să-şi primească „dreptul”, care nu era prea mare – câţiva lei acolo să-şi cumpere o îngheţată şi, bineînţeles, să ne mai pună câte o întrebare: „Nene, arată-mi şi mie un hoţ. Cum prindeţi voi hoţii? Ce faceţi voi aici, la miliţie?”

Devenise acest băieţel prietenul nostru şi, ca după ceasornic, la ora când noi începeam să batem mingea, era prezent, făcându-şi datoria la postul lui.

Într-o zi, Nicuşor a dispărut. Nu a mai venit. O zi, două, o săptămână, câteva luni. Ne-am întrebat unde este.

Am reuşit să aflăm unde locuieşte şi ne-am dus acasă. Nu l-am găsit. Casa – cu uşile încuiate. A ieşit o vecină şi ne-a întrebat:

— Ce doriţi?

I-am răspuns că îl căutăm pe Nicuşor.

— Nu mai stă aici, maică. Stă la o mătuşă pentru că i-a murit mama şi l-a luat, împreună cu sora lui, o mătuşă care stă pe altă stradă.

Ne-a explicat şi unde stă mătuşa. Ne-am dus acolo şi l-am găsit pe Nicuşor stând la poartă pe o bancă. Când ne-a văzut, a sărit în braţele noastre cu ochii plini de lacrimi. L-am întrebat de ce n-a mai venit.

— Nene, stau departe şi a murit mama. N-am mai venit… Era o mare tristeţe în ochii acestui copil. Ne-am despărţit apoi în relaţii bune, l-am încurajat, l-am invitat să vină din nou la noi în curte – locuia cam departe, ce-i drept e drept. Mai târziu i-am internat pe Nicuşor şi sora lui la casa de copii. Am rămas, cum s-ar spune, prieteni.

Era un copil cuminte, silitor; s-a acomodat repede cu viaţa din cămin… şi au trecut anii…

Nu mai aveam însemnări în caiet despre acest prieten al nostru.

Peste câţiva ani m-am întâlnit ocazional cu Nicuşor pe stradă. N-am mai avut timp să fac menţiunea în caietul meu. Mi-a spus că este bine, că a terminat liceul, că urmează cursurile unei şcoli postliceale, că o duce bine; sora lui s-a făcut mare, iar casa de copii are grijă de ea…

Ultima însemnare pe care am făcut-o are în ea o semnificaţie deosebită.

Am mai amintit despre minunata construcţie a Epocii Nicolae Ceauşescu – Transfăgărăşanul. Mergând odată pe acest şantier m-am întâlnit întâmplător cu Nicuşor. Era militar în termen – sergent – şi lucra împreună cu subordonaţii săi la lucrările de consolidare. A fost pentru mine o reîntâlnire foarte plăcută: în faţa mea stătea o mândreţe de băiat, vânjos, ars de soare şi hotărât să parcurgă un drum în viaţă aşa cum îl parcurg toţi tinerii din patria noastră. La despărţire, l-am rugat să-mi facă o vizită şi am plecat.

După câteva luni, într-o seară, am fost anunţaţi despre un accident de muncă şi ne-am deplasat la spitalul orăşenesc din Curtea de Argeş. Doi muncitori care lucrau pe şantier se aflau în sala de operaţie, în stare gravă, sub intervenţia medicilor.

Când am ieşit afară, pe scări, o grupă de militari aştepta parcă o veste. I-am întrebat despre ce este vorba. Am rămas surprins când l-am văzut pe Nicuşor:

— Ce s-a întâmplat, Nicuşor?

— Să vedeţi, zice, noi lucrăm cu băieţii ăştia şi sunt prietenii noştri. Ni s-a dat telefon şi ni s-a spus că au nevoie de sânge şi am luat toată grupa, am venit cu ea aici. Urmează să ni se recolteze sânge, să vedem care are grupa lor, să-i sprijinim. Nu putem să-i lăsăm, tovarăşe maior, sunt colegii noştri de muncă şi, apoi, au avut ghinion. Ce să facem?!

L-am privit pe Nicuşor – cu câtă seriozitate vorbea şi

cât de simplu descria acest gest uman de mare semnificaţie.

— Bravo, Nicuşor. Aţi făcut bine că aţi procedat aşa.

Ne-am despărţit. Am făcut ultima însemnare în caietul meu. Ce conţinut credeţi că are ea? „Nicuşor, micul prichindel, a ajuns un om adevărat”.

L-am mai întâlnit peste ani. Era căsătorit, avea un băieţel pe care îi chema tot Nicuşor şi care era tot blond. Mi-am amintit cu plăcere de anii copilăriei lui, el de anii tinereţii mele…

M-am dus la birou şi am pus, ca titlu, pe însemnările de demult: „Povestea lui Nicuşor”. Apoi, am adăugat ultimele „date biografice” ale unui om frumos ca toţi oamenii acestui pământ.

KEM USCAREA

Pe şantier lucrurile mergeau bine, militarii munceau pe întrecute, alături de constructori, la edificarea unei hidrocentrale. Se împrieteniseră cu constructorii. Era o plăcere să-i asculţi în clipele de repaus povestind întâmplări de-acasă, despre părinţi, despre munca pe care o desfăşuraseră înainte de venirea în armată, despre visele pe care şi le făureau, despre faptul că peste ani, vor trece prin aceste locuri pentru a revedea minunata construcţie la care au contribuit şi ei.

Printre cei care lucrau pe acest şantier era şi maistrul militar Ionescu. Bun meseriaş, avea în răspundere coloana auto care deservea şi unitatea de construcţii. Băiat bun, priceput, orice defecţiune ştia s-o descopere, s-o remedieze, mai făcea şi câte o glumă, într-adevăr un meseriaş în toată puterea cuvântului. Era iubit de militari, stimat de aceştia, respectat şi socotit aproape un frate mai mare al lor.

De la o vreme însă maistrul a carrî luat-o… razna, începuse să cam bea. Azi aşa, mâine aşa, ba se ducea cu un ştiu care coleg, cu vreun constructor, că este ziua lui, ba nu ştiu cu ce maistru. În ultima perioadă de timp, din ce în ce mai des, se ducea cu nenea Iancu, şeful depozitului de materiale, la o cârciumă din cartierul în care locuia.

Până noaptea târziu, în faţa unui pahar, povesteau vrute şi nevrute.

Nenea Ianlu – om serios, aşa cum spunea el – o cam luase şi el razna, se ducea mereu acasă pe două cărări, plătea seară de seară consumaţii de câteva sute de lei. Azi aşa, mâine aşa, până când într-una din seri îi zise militarului:

— Bă, tu vezi banii ăştia? Crezi că îi am de la spargerea vreunei bănci? Mă crezi tu pe mine vreun spărgător, sau crezi că mi-au crescut în grădină? Bă, fratele meu, banii se fac cu cap! Ce ştii tu?…

— Nene Iancule, nu ştiu de unde-i ai dumneata…

— Păi, aia-i, bă, că trebuie să înveţi şi tu. Că dacă trăieşti aşa, cum trăieşti? Trăieşti degeaba…

— Lasă, nene Iancule, că şi eu trăiesc bine.

— Da, trăieşti bine, dar dacă n-aveam eu bani…

— Păi, pot să nu mai beau.

— Eh, poţi să nu mai bei… Dac-ai luat-o acum cu asta, ăsta-i viciul dracu', bă, tu încă nu ştii…

— Ce să-i faci, nea Iancule? Dar uite, au cam început să mă critice comandanţii. Mi-au interzis să mai vin la băut. Am terminat cu băutura, gata. În seara asta i-am pus punct.

— S-o crezi, tu, bă…

A încercat maistrul militar să se lase de băutură, a reuşit o perioadă de timp, pe urmă era văzut iar în anturajul lui Iancu. Încet-încet, Iancu a început să-l domine. Într-o zi i-a zis:

— Bă, tu ştii ce se caută mai tare pe „piaţă”?

— Nu ştiu, nene Iancule.

— Păi, ascultă-mă pe mine. Benzina şi motorina. Benzina o caută ăştia care au maşini şi motorina ţăranii ăia, bă, care au ARO de cară zarzavaturi. Păi, mă, le mai dăm şi noi şi-am zis că tot bei şi tu un şpriţ. Ce, n-ai nevoie de-un ban? Hai să te bag şi pe tine pe fir. Ce, tu nu ştii să dai şi tu acolo, câteva sute de litri?! Ce se cunoaşte la voi! … Nu se cunoaşte, nu se cunoaşte, bă. Vorbim cu ăla şi vă confirmă cursele, nu-i nicio problemă, nicio nenorocire.

— Băi, nea Iancule, nu mă bag eu în treburi de-astea. Asta înseamnă furt, nu-ţi dai seama?

— Lasă, bă, ce furt? Nu vezi că se pierde câteodată şi degeaba? Şi-apoi nu se cunoaşte, bă… Nu ieşi lipsă, n-ai gestiune, eh, iei de colo, îţi vine cisterna, aprovizionezi maşinile, mai laşi acolo. şi, ca să nu te încarci tu, mi-o laşi mie în depozit. O bag la mine acolo, că eu mă descurc cumva.

— Păi, cum faci mata?

— Lasă, bă, nu te-ntreba tu! Eu ştiu unde o dau, ce, o dau aici? O dau în parcurs. Tu numai să mi-o aduci şi lasă pe mine. Dacă ne prinde cineva spui că mi-ai dat-o cu împrumut.

S-a gândit maistrul, s-a frământat o zi, două, trei, nu-şi găsea locul. Mai primea câte un telefon de la nenea Iancu:

— Ce faci, mă? Te-aştept. Nu te-ai gândit? Vezi că trece timpul!…

Până într-o zi când s-a hotărât. S-a dus la depozit şi a descărcat 1.000 litri de motorină în cisterne lui nenea Iancu. Bineînţeles că Iancu, foarte amabil, i-a spus:

— Bă, nu-ţi dau banii acum, întâi să fac treaba, s-o dau. Pe urmă… Este greu până începem, că pe urmă o să vezi tu, când te-oi învăţa cu banii – nu te mai laşi. Şi mai avem posibilitate. Cât mai avem? Mai avem de lucrat vreo doi ani de zile aici. Facem şi noi o treabă… Mai punem şi noi un ban deoparte. Ce, strică?

A doua zi maistrul militar parcă avea o piatră pe suflet. Deşi băuse zdravăn în seara precedentă, nu-şi găsea locul. S-a frământat, s-a dus pe la maşini, a făcut programul de lucru, s-a gândit, l-a văzut de vreo două ori pe Iancu învârtindu-se prin depozit, parcă nu-i venea să creadă fapta pe care totuşi o făcuse.

Avea un prieten bun, coleg de armată, care era şi el tot maistru pe şantier, civil însă. S-a dus la el. Stelică Ionescu era secretarul organizaţiei de bază, om serios, un bun maistru, un lucrător apreciat de oameni, stimat, iubit.

— Stelică, vreau să te-ntreb un lucru. Dar am o

rugăminte: poţi să-l ţii numai pentru tine?

— Cum să nu, mă Georgică! Se poate? Ai vreun necaz, spune. Eu nu mă pot băga la voi la armată, dar, de un sfat pot şi eu să-ţi dau. Că doar suntem prieteni, sunt învăţat, cu oamenii.

— Măi băiete, uite ce-am făcut. M-a pus dracu' şi m-a încântat unul şi i-am dat nişte motorină. Parcă nu pot, parcă am o piatră pe suflet. Ce să fac?

Şi i-a explicat pe îndelete toată povestea, la care Stelică Ionescu i-a spus:

— Hai cu mine! Au mers în depozit la Iancu, unde a avut acolo o discuţie aprinsă între Stelică Ionescu şi nenea Iancu. Bineînţeles că acesta din urmă a folosit şi o serie de expresii destul de tari, dure.

— Fii atent, dacă vrei să mai fi prieten cu mine şi vrei să te mai respect, te duci şi raportezi comandantului tău şi îi spui tot. îi spui că singur ai făcut asta. Să nu mai faci aşa ceva câte zile vei mai avea, că nu-ţi mai dau nici bună ziua. Nici nu mai recunosc că am fost prieteni. Ai înţeles?

— Am înţeles, Stelică.

S-a prezentat maistrul militar la comandant, i-a povestit toată tărăşenia, cu capul plecat, necăjit.

— Vezi, tovarăşe?… Toate au plecat de la băutură. Ţi-am mai spus să nu te mai încârdui cu tot felul de oameni, pe aici. Fii sobru, cum trebuie să fie un militar. Nu te mai băga în cârdăşenie eu unul şi eu altul. Şi-apoi uite, ai fost la un pas de furt. Totuşi, nu te voi pedepsi pentru că singur ai renunţat la prostia pe care ai făcut-o; dar ţine minte: să fie o lecţie a vieţii tale!

Nu s-a mai dus niciodată maistrul nostru cu nenea Iancu la cârciumă, îşi mai vorbeau aşa, din când în când, îşi mai dădeau bună ziua. Bineînţeles că nenea Iancu era supărat foc pe el că îl „făcuse de râs" în faţa secretarului de partid.

M-am întâlnit, peste multă vreme, cu maistrul Ionescu şi, cunoscând povestea de la alte persoane din şantier – pentru că oricât a fost de mare secretul, tot s-a auzit – am stat de vorbă despre această „cumpănă" din

viaţa sa.

Mi-a spus atunci că a fost cel mai greu moment din cariera lui de militar – momentul de răscruce. În clipa aceea se hotăra soarta lui, dacă mai rămânea om sau nu. Şi a ales-o pe aceea de om.

L-am întrebat, dacă nu l-ar fi consultat pe Stelică Ionescu, ce ar fi făcut? Mi-a spus:

— Indiferent ce s-ar fi întâmplat, tot mă consultam cu cineva, mă duceam şi raportam. Nu puteam. Simţeam că mă apasă ceva pe inimă. Mi-era imposibil. Eu, ştiţi, am fost băiat de ţară, am muncit, am făcut treabă la câmp, am făcut apoi şcoala militară, în armată m-am realizat ca om, am familie, parcă mi se părea ceva ce nu se încadrează în condiţia de om. Şi nu a fost nimeni hoţ în neamul meu. Cum puteam să fiu eu? Dar, am greşit-o, ce să fac!... Cred că băutura a fost de vină.

Am auzit numai lucruri frumoase despre acel om. Mi – am dat seama că avea multă curăţenie sufletească, dar în această curăţenie îşi făcuse loc, la un moment dat... nenea Iancu şi... băutura.

ÎN APELE ÎNVOLBURATE

Davideşti – comună frumoasă, cu oameni harnici, mândri şi cinstiţi, situată pe Argeşel, nu departe de Piteşti.

În Davideşti este o tradiţie, care se continuă şi astăzi: când tinerii se întorc din armată – cu decoraţii, cu grade, inclusiv cel de sergent –, în serile distractive organizate la căminul cultural, primarul sau un alt delegat de-al său citeşte cu însufleţire scrisorile venite de la unităţile militare despre fiii satului, care s-au achitat cu cinste de datoria ostăşească.

Şi atunci cinci plecau tinerii sub drapel, era adevărată sărbătoare: se organizau baluri unde se dansau hore şi să-i be, pentru că vedeţi, şi aci sunt nişte reguli. Sârba o face totdeauna cel mai „vechi” dintre flăcăi, care a terminat armata; el plăteşte muzicanţilor şi tot el învârteşte mândru, în faţa celor prezenţi, fata care s-a prins lângă el şi cu care este în vorbă; de pe margine, mamele îşi urmăresc cu ochii codanele...

Dar frumoase sunt şi împrejurimile acestei aşezări, străbătute de Argeşel, unde în vacanţe ne întorceam cu sufletul la gură, unde ne întreceam care prinde mai mulţi peşti, secam bălţi, puneam stăpânire pe câte una, care era numai a noastră, apoi o închideam de jur-împrejur cu pământ, izolând apa, făceam rost de nuci verzi, le spărgeam cu bolovani până le tocam, amestecam apa cu ele şi ieşeau atunci peştii uşor deasupra, nemaisuportând iodul, noi îi prindeam apoi cu uşurinţă, după care urma împărţeala egală şi dreaptă, O singură excepţie era: cel ce prindea peştele cel mai mare, acesta al lui era.

Aproape de Argeşel este dealul Stălpinoaia – o pantă abruptă, plină de râpe –, pe care îl urcam de multe ori fiind copii, când dam drumul fanteziei noastre, închipuindu-ne că trăim în lumea basmelor ştiute de la bătrâni şi a viselor anilor noştri de atunci.

Astăzi, comuna s-a mai schimbat: s-au construit case noi, mulţi oameni de aici lucrează la uzina de autoturisme din apropiere, s-au calificat în cele mai diverse meserii, sunt maiştri, tehnicieni, ingineri, dar fiecare se întoarce mereu cu gându-l la satul unde a trăit primii ani ai vieţii. Seară de seară, la colţul străzilor, oamenii se întâlnesc, îşi povestesc evenimentele legate de venirea unora dintre ai lor de pe meleagurile unde viaţa i-a împins.

A rămas şi astăzi un obicei ca, la monumentul aflat în apropierea şcolii, pionierii să depună coroane şi jerbe de flori, cinstind memoria înaintaşilor care, în războiul de independentă, în primul şi în al doilea război mondial şi-au jertfit viaţa pentru libertatea pământului românesc…

…Venise primăvara. Oamenii îşi făceau planuri să iasă la lucrările agricole, să are, să semene. Apele pâraielor curgeau învolburate, iar A rgeşel ui, de altfel cuminte, ieşise acum din matcă şi începuse să facă necazuri celor ce aveau terenuri de-a lungul malurilor lui.

Într-una din duminicile de primăvară, când aproape toţi erau la căminul cultural, pe strada dinspre Răstăşeşti, ce duce spre râul Argeşel, s-a auzit un ţipăt de femeie şi, atunci, cei prezenţi s-au îndreptat în fugă într-acolo. O

bătrână striga disperată că pe bărbatul ei l-au luat apele cu tot cu căruţă şi că nu se mai pot salva nici el, nici caii. Toată lumea s-a îndreptat în goană spre râu. Printre oameni se afla şi soldatul George Stănescu, aflat în concediu.

T'înăr, zvelt, puternic, acesta a ajuns primul la râu, şi-a aruncat centura şi vestonul şi s-a avântat în apele învolburate ale Argeşelului, care aduceau cu ele tot felul de buşteni, punându-i în fiecare moment viaţa în pericol. În mijlocul apelor se zbăteau neajutoraţi caii, înhămaţi la căruţa lui moş Costică Georgescu care, disperat, se agăţase de un buştean şi striga înspăimântat după ajutor, abia mai ţinându-se de lemnul care îl salvase pentru moment.

Tot satul privea cu încordare ce face tânărul militar. Acesta, ajuns până la omul aflat în pericol, l-a prins bine cu o mână şi, încet-încet, soldatul şi bătrânul s-au îndreptat spre mal. Au ajuns. Atât tânărul salvator, cât şi cei salvat au căzut la pământ osteniţi. Prin preajmă se afla şi un sanitar chemat în grabă de la dispensar, care le-a acordat celor doi primul ajutor…

A doua zi, în loc să plece la unitate, soldatul George Stănescu a fost internat în spitalul din Racoviţă. După zece zile s-a prezentat şi el la cazarmă, unde primarul din Davideşti făcuse cunoscute motivele întârzierii militarului, rug. Îndul pe comandant să-i prelungească concediul…

Au trecut mulţi ani de atunci, dar oamenii îşi amintesc de acest moment din viaţa comunei, depăşit prin bărbăţia şi curajul fostului ostaş.

Soldatul de atunci – George Stănescu – este astăzi maistru la uzina de autoturisme; e respectat în Davideşti, iubit de consăteni şi, câteodată, chiar el le mai povesteşte prietenilor săi despre emoţiile prin care a trecut în acea primăvară…

REGĂSIRE

Cu ani în urmă ne străduiam să rezolvăm un caz, într-o comună aproape de cea în care m-am născut eu, un caz în care lucrurile păreau foarte simple la prima vedere, însă

– la o analiză mai atentă – deveneau destul de complicate. Un copil în vârstă de 3 ani, în plină zi, plecase de acasă spre marginea râului şi de acolo spre păduricea de lângă sat, unde dispăruse. S-au făcut cercetări minuţioase, s-au elaborat ipoteze – ba că l-ar fi mâncat lupii, ba că s-ar fi înecat; cert este că micuţul Rică nu mai era de găsit… Părinţii copilului ni se tot adresau, întrebându-ne ce-am mai făcut în legătură cu această dramă a lor. Dar, deşi zona fusese răscolită de la un capăt la celălalt, au fost întrebaţi toţi cetăţenii, altfel şi ei curioşi să afle ce-am mai făcut în cazul copilului, rezultatele erau mereu negative…

De la dispariţia copilului trecuseră 13 ani, deci acum acesta ar fi avut 16, când, într-una din zile, aflându-ne în comuna respectivă, am fost anunţaţi că s-a iscat un scandal mare, familia recunoscându-şi fiul într-o şatră de ţigani, iar şeful de post nu poate face faţă situaţiei. Ne-am deplasat imediat la faţa locului să vedem despre ce este vorba şi apoi în clădirea postului de miliţie ara analizat situaţia.

Ţiganii veniseră cu o seară înainte în sat, bătând pe la părţile oamenilor cu căldări de vânzare, după obiceiul lor, iar mama lui Rică şi-a recunoscut fiul într-un băiat blond, cu ochii albaştri, frumos ca şi ea. Desigur că băiatul, pe care acum nu îl mai chema Rică, ci Bratu, i-a spus răspicat că tatăl lui este Romilă, iar mama sa se numeşte Consuela; şi uite aşa s-a iscat scandalul.

Am stat de vorbă la sediul postului de miliţie cu Rică şi cu mama lui, adevărata lui mamă. Aceasta întindea cu dragoste mâinile spre el să-l mângâie, dar băiatul fugea şi se ascundea speriat prin vreun colţ al camerei. În final, n-am reuşit să rezolvăm această problemă, în care ţiganii susţineau sus şi tare că băiatul este într-adevăr al lor. Am verificat şi actele din care rezulta că acesta fusese înregistrat în comuna de baştină a tuciuriilor – este adevărat, mai târziu decât ar fi trebuit, aşa cum au ei obiceiul, dar purta numele Bratu. Am căutat să o liniştim pe biata lui mamă, însă în sufletul nostru aveam certitudinea că lucrurile rămăseseră tot ca la început.

Am discutat şi cu băiatul în vârstă de 16 ani, cu privirea ageră şi vioaie, senină ca albastrul cerului de vară; spunându-i că viaţa pe care o duce el nu poate fi numită cu adevărat viaţă, i-am amintit de mama lui firească, de adevărata lui familie care are o situaţie materială bună şi îi poate asigura condiţii de viaţă, altele decât cele în rândul şătrarilor, dar n-a fost chip să-i schimbăm hotărârea, băiatul răspunzându-ne invariabil:

— Nu-i adevărat, dom şef, eu la ei m-am născut, între ei am crescut. Eu n-am nevoie de oamenii ăştia, nu-i cunosc pe românii ăştia.

Toate insistenţele noastre au rămas fără rezultat, astfel că am încheiat discuţia cu Ricã.

Am mai întâlnit peste încă doi ani aceeaşi familie de ţigani şi l-am revăzut pe Ricã, acum în vârstă de vreo 18 ani. Chipeş, înalt, dezvoltat, l-am întrebat dacă s-a mai gândit la întoarcerea lui la părinţii săi adevăraţi. S-a încruntat şi mi-a răspuns acru:

— N-am la ce alţi părinţi să mă duc. Ăştia-s părinţii mei, ei m-au crescut, ei m-au îmbrăcat, ei mi-au dat să mănânc, ei m-au crescut mare. Aşa că… mai lăsaţi-mă-n pace!

Au mai trecut încă 4 ani.

Într-una din zile am fost anunţat că mă caută un tânăr. După ce l-am invitat în birou şi l-am privit cu atenţie, mare mi-a fost mirarea când am văzut că nu era altul decât tânărul Bratu. Altfel. îmbrăcat decât îl întâlnisem ultima oară, în şatră – acum curat, îngrijit. Măi să fie! L-am invitat să ia loc, după care l-am întrebat ce doreşte. S-a foit câteva clipe, şi-a frământat mâinile şi a început cu glas şovăielnic:

— Păi… tovarăşe maior, am venit şi eu de curând din armată şi aş vrea… să vă spun ceva. A urmat o pauză lungă, timp în care i se auzea doar respiraţia sacadată. Vreau să nu mai stau la ăştia care zic că sunt părinţii mei, a izbucnit el.

— De ce, măi băiete? l-am întrebat mirat.

— Ştiţi dumneavoastră, eu nu v-am spus atunci, dar

aşa este. M-au luat de mic, mai ţin şi eu minte doar aşa, vag, că m-au luat de acolo din sat, dar m-au crescut, m-au îmbrăcat, mi-au dat să mănânc, am trăit printre ei… însă acum am terminat şi eu armata şi mi-am dat seama ce este viaţa şi de aceea am venit la dumneavoastră, să vă rog să mă ajutaţi. Mie unul mi-este ruşine să mă duc în comună să stau de vorbă cu părinţii mei. Aş vrea să-mi iau şi eu un serviciu, să lucrez undeva şi să-mi fac şi eu un rost aşa că… eu nu mă mai întorc acolo.

— Bine, măi Braţule, am răspuns oftând.

— Nu, mie să nu-mi mai spuneţi Bratu, pentru că nu mă cheamă Bratu. Numele meu este Rică. Eu sunt Rică, aşa cum mă ştiu eu de mic. Rică le-am spus atunci că mă numesc şi pe urmă, vreo câţiva ani, mi-au spus şi ei Rică, după care îmi ziceau Bratu. Nu-mi place numele ăsta – Bratu.

— Bine, bine, dar ce facem noi acum?

— Ce să facem? Vă rog să mă ajutaţi şi pe mine, să mă angajaţi pe undeva şi să o chemaţi încoace pe mama.

Desigur că nu i-am chemat părinţii, ci m-am deplasat eu personal, împreună cu Rică, la ei acasă. Am lăsat-o pe mamă împreună cu fiul ei rătăcitor să-şi depene povestea, iar când au revenit în odaia în care mă aflam cu tatăl său, am hotărât ce aveam de făcut. L-am angajat pe Rică într-o întreprindere din municipiul Piteşti, i-am găsit un loc la căminul de nefamilişti şi acesta a fost câţiva ani „secretul” nostru şi al părinţilor tânărului. A fost secretul nostru, pentru că mereu aveam „musafiri” la poartă, care mă întrebau unde este copilul lor, că le-a dispărut.

— S-a liberat, dom’le din armată şi n-a mai venit; unde o fi? cum facem să-l găsim? De ce nu ne ajutaţi să-l găsim? Pe românii ăia de ce i-aţi ajutat şi l-aţi căutat?

— Păi al cui este copilul, al vostru sau al lor?

— Al nostru este, dom şef. Da’ unde-i? Dacă l-o fi omorât cineva, că noi avem mulţi duşmani printre ţigani.

Toate „căutările” pe care le-am făcut la cererea familiei Bratu au rămas, desigur, fără rezultat, nereuşind să-l „găsim” pe Bratu, iar Rică şi-a văzut de treaba lui, s-a

căsătorit, iar acum are familie şi este un om cu adevărat serios.

După câţiva ani a renunţat şi familia Bratu să mai vină şi să mai insiste pe lângă noi; am fost informat că l-au găsit o dată pe Rică la el în comună, unde au avut o discuţie în urma căreia au renunţat să-l mai ia cu ei, pentru că băiatul se schimbase, devenise alt om.

Aceasta a fost povestea lui Rică. Eu i-am promis în momentul când l-am angajat şi îl ţineam ascuns de ţiganii care îl căutau, că nu o voi relata nimănui, dar m-am gândit că prea mare a fost durerea mamei lui care l-a regăsit după atâta amar de vreme. De asemenea, m-am gândit şi la faptul că viaţa lui a luat o întorsătură totală numai după ce şi-a dat seama, în armată, cu adevărat care este menirea omului, a cetăţeanului în societatea, noastră.

Mă mai întâlnesc şi acum, din când în când, cu Rică. Este un om serios, harnic, cumsecade şi, când ne vedem, ne amintim de peripeţiile prin care a trecut. Mă mai întreabă uneori ce mai ştiu de părinţii lui „adoptivi”, însă nu i-am mai văzut niciodată.

*5.

Aceasta a fost povestea unui destin aflat o clipă în derivă, pe care însă viaţa l-a reparat. Şi l-a reparat bine, aşa cum numai ea ştie…

PRIETENIE

Întâmplarea pe care vreau să v-o povestesc se referă la patru tineri: Silviu, Puiu, Vasilică şi Nicu. Au fost colegi şi prieteni nedespărţiţi, atât la şcoala generală, cât şi mai târziu la liceul „Bălcescu”, unde şi-au făurit visele de viitor.

După absolvirea liceului destinele lor au urmat alte drumuri: Silviu, care de fapt era un fel de lider al acestui grup, s-a prezentat la un concurs pentru o şcoală militară de ofiţeri activi a Ministerului Apărării Naţionale; Vasilică a intrat la Uzina de Autoturisme Colibaşi, unde s-a caificat şi a devenit muncitor bun; Puiu s-a angajat la Combinatul Petrochimic; Nicu, însă, care nu prea se împăca bine cu munca, după ce a terminat armata, a încercat de vreo două ori la facultate. Dacă ar fi s-o spunem mai pe-a dreaptă,

cam tăia frunze la câini prin Piteşti. Timp de vreo doi ani de zile nu şi-a găsit niciun rost în viaţă.

Tinerii se mai întâlneau, îşi mai povesteau de-ale vieţii, îşi mai aminteau de copilăria lor frumoasă, petrecută pe meleagurile piteştene, mai se duceau la meciurile de fotbal împreună.

Silviu Petrescu, fiind elev de şcoală militară, mai rar putea să participe la viaţa de zi cu zi a grupului lor, totuşi prietenia se menţinea, legăturile dintre ei erau aceleaşi, respectul, dragostea reciprocă îi legau şi, bineînţeles, părinţii acceptau cu multă bucurie această prietenie a copiilor.

S-a întâmplat însă un fapt neprevăzut care, pentru o perioadă de timp, a destrămat prietenia celor din grup. Un fapt pe care vreau să vi-l redau, tocmai pentru a înţelege nobleţea sufletească a unuia dintre ei.

Într-o duminică, când Silviu era învoit, s-au întâlnit pe la ora 10 în faţa hotelului „Muntenia”, s-au plimbat pe stradă, au intrat într-o berărie unde au servit câte o bere, după care s-au despărţit, propunându-şi să se revadă în jurul orei 18, în acelaşi loc, pentru a se plimba prin parcul din centrul oraşului. Era o primăvară frumoasă, o primăvară cum numai în oraşul lalelelor se poate vedea, se apropia renumita sărbătoare a „Simfoniei lalelelor”, care de mulţi ani se desfăşoară la Piteşti. Motive pentru o plimbare prin centru erau, deci, suficiente.

Când s-au întâlnit, Nicu Oncescu a venit însă cu o altă propunere:

— Băieţi, să ştiţi că eu sunt singur acasă şi vă invit să mergem la mine. Am videocasetofon, vă pun un film frumos, bem şi câte un pahar de vin, am mai invitat şi nişte fete şi o să facem o seară frumoasă împreună, cu muzică, cu băuturi.

Invitaţia a fost acceptată. Aşa că, în casa lui Nicu, a avut loc un chef între tineri până către ora 24.

În timpul acesta Nicu a folosit din plin rezervele familiei şi i-a servit pe invitaţi, atât pe fete, cât şi pe băieţi, cu vin şi preparate pe care mama sa le avea în casă. În

jurul orei 24, invitaţii au început să plece pe rând. Au mai rămas cei patru prieteni, Rodica – o cunoştinţă mai veche de-a lor – şi Silvia, o prietenă a acesteia. Fetele stăteau mai departe. Băieţii se înţeleseseră între ei să le conducă acasă. La un moment dat, Nicu Oncescu discuta în şoaptă cu Puiu şi Vasile.

Păreau foarte încântaţi de ce vorbeau. Şi de vinul pe care Nicu îl pusese din belşug pe masă.

În jurul orei unu, când toţi erau sub influenţa băuturilor alcoolice, băieţii au început să facă fel de fel de propuneri fetelor. Neacceptaţi, au trecut la brutalităţi. Silviu, care a intervenit, pentru a aplana conflictul, a fost repede apostrofat în mod grosolan, şi obligat să părăsească locuinţa prietenului său.

Ajuns în stradă, a trecut prin centrul oraşului, gândindu-se cu regret la ceea ce lăsase în casa prietenului său Nicu Oncescu. Simţea o greutate în suflet, ceva indefinit îl apăsa. S-a supărat pe el, pe prietenii săi, pe faptul că acceptase invitaţia din seara aceea, se gândea să meargă acasă, nu îşi găsea locul, nu avea astâmpăr. Şi tot gândindu-se la această problemă, s-a trezit la ofiţerul de serviciu de la miliţia municipală, căruia i-a povestit cele întâmplate, pe scurt, în casa prietenului său Nicu Oncescu, rugându-l să intervină pentru a preveni cele ce intuia că se puteau întâmpla acolo.

De la miliţie a plecat acasă târziu, în jurul orei trei, când deja lucrurile au fost lămurite.

Intervenţia promptă a organelor de miliţie a făcut ca ceea ce intuise Silviu să nu se producă.

Ce a urmat, este lesne de înţeles. Fetele au fost conduse acasă, cei trei tineri au fost atenţionaţi de ofiţerul de miliţie, apoi, a doua zi, a avut loc la comandantul miliţiei o discuţie cu părinţii acestora. Practic, toată povestea a luat sfârşit.

S-a creat însă un gol mare în prietenia lui Silviu cu foştii săi colegi. Nu şi-au mai vorbit multă vreme, s-au ocolit reciproc, şi chiar când se întâlneau ocazional pe stradă, nu se uitau unul la altul. În special Nicu era

supărat pe fostul său coleg, pentru gestul pe care acesta îl făcuse, aşa cum spunea el „îl turnase la miliţie”, îl făcuse de râs…

Au trecut anii, Silviu a ieşit ofiţer şi lucrează într-o unitate militară, este un cadru de nădejde, de perspectivă.

L-am întâlnit şi am discutat această problemă cu el. L-am întrebat dacă se mai întâlneşte cu cei trei prieteni ai săi din copilărie şi dacă le-a trecut supărarea. A zâmbit şi mi-a spus:

— Desigur, o perioadă au fost supăraţi pe mine, m-au socotit un trădător, că nu ştiu să mă port, dintr-un anumit unghi. În special Nicu avea ideile acestea, dar acum ne-am împăcat, suntem bine, chiar săptămâna trecută am fost pe la el. Ne-am întâlnit toţi patru, suntem în relaţii bune, vorbim, soţiile sunt prietene şi… totul a trecut.

M-am despărţit de ofiţer gândindu-mă la actul de înaltă conştiinţă cetăţenească pe care el l-a făcut atunci, salvându-şi prietenii de la o faptă care putea să-i coste mult; o faptă urâtă – de încălcare a legii.

Mi-am spus că asemenea caractere se pot clădi, se pot forma numai în rândurile armatei noastre, unde oamenii sunt educaţi, unde li se formează o înaltă conştiinţă cetăţenească şi, mai mult, o înaltă ţinută umană.

ÎN LIVADA CU CIREŞI…

Într-o zi de iunie, aproape de sfârşitul programului, tocmai a sunat telefonul. La capătul firului, şeful postului de miliţie din Leordeni raporta că pe raza comunei, în livada cu cireşi, s-a găsit cadavrul unei femei necunoscute. După primele indicii, ar fi vorba de o crimă. Bineînţeles că echipa operativă de la miliţia judeţului s-a deplasat de îndată la faţa locului, pentru a cerceta cazul.

Am intrat în livada de cireşi. În partea de sud a acesteia, lângă nul Argeş, am găsit în iarbă cadavrul unei fete în vârstă de 23 – 24 ani, drăguţă, brunetă. Se afla într-o poziţie care explica faptul că avusese loc un act de violenţă. Parcă ne spunea: „Vedeţi ce mi s-a întâmplat?!”

A urmat cercetarea la faţa locului, după toate regulile criminalisticii. împreună cu procurorul Rădulescu de la

procuratura judeţeană, care făcea parte din echipă, am trecut la verificări şi investigaţii pentru a lămuri împrejurările comiterii faptei.

Rezultatul autopsiei a fost scurt: „Moartea s-a produs prin strangulare”.

Aceasta însemna că plecăm de la zero, deoarece nu cunoşteam identitatea fetei.

În meseria noastră, când avem de-a face cu un omor, dificultăţile sunt mult mai mari când victima nu este cunoscută. Spunem noi că, de fapt, am avut ghinion şi că ceea ce necesită să facem este mult mai greu decât în oricare alt caz, pentru că primul lucru care trebuie să îl rezolvi este identitatea victimei. De abia, de aici pleci la o serie întreagă de verificări, de cercetări, până când dai de capătul firului, să vezi ce s-a întâmplat.

Ne-am mutat reşedinţa la postul de miliţie Leordeni. Întreaga echipă a muncit zile şi nopţi pentru a lămuri acest caz grav şi dificil pentru noi.

Au trecut zile, săptămâni. După aproape două luni, eram, aşa cum spunem noi, ca la început, nu ştiam nimic. Aveam în faţă un caz în care s-a produs un omor. Cine este victima, cine este autorul? Acestea erau marile întrebări pe care ni le puneam şi la care nu puteam da niciun răspuns.

În cursul îndelungatelor verificări şi investigaţii pe care le făcusem, a apărut totuşi un bătrân, pe nume nea Costică, în vârstă de vreo 70 de ani, care a relatat faptul că în ziua în care s-a comis omorul, undeva, într-o staţie de autobuz, în centrul comunei, se afla o fată cu un tânăr blond, cu părul creţ şi, lângă ei, un militar cu o raniţă.

I-am arătat bătrânului fotografia victimei, s-a uitat la ea. A văzut şi cadavrul la morgă. Era şi nu prea era sigur că e vorba de fata pe care o văzuse. Despre blonzi, ce să mai spui… era comuna plină, dar câţi n-or fi trecut pe acolo, câţi n-or fi luat maşini de ocazie, câţi n-or fi mers la gară la Leordeni…

Lucrurile se încurcau din ce în ce mai mult. Am încercat să găsim militarul. Foarte greu şi acest lucru. Am

făcut o evidenţă în comună, în comunele vecine, cine şi unde face armata, cum se numesc, la ce unităţi, am mers la unităţile respective, am vorbit cu militarii. Niciunul nu venise în permisie, nu trecuse pe acasă.

Uiţi

Ne-am gândit că probabil a trecut vreun militar pe acolo, cu vreo maşină. Erau întrebări, întrebări pe care ni le puneam totdeauna seara, când analizam ceea ce am realizat în cursul zilei şi când constatam cu amărăciune că de fapt nu tăcuserăm niciun pas înainte pentru aflarea adevărului.

Am luat-o iar metodic, de la capăt. Am început cu militarul. Ne-am deplasat din nou la fiecare unitate militară unde erau încorporaţi tineri din comună. Rezultatul a fost, iarăşi, negativ. Băieţii nu ştiau nimic. Am verificat apoi hainele fetei. De la ce magazine s-au cumpărat, din ce localităţi. Nici pe această pistă n-am aflat nimic.

Cât priveşte pe tinerii blonzi, lucrurile se încurcau şi mai rău. Nu puteam să ajungem la nicio concluzie.

Într-una din zile, am fost anunţaţi telefonic că s-a primit o scrisoare în care un tânăr, fost muncitor la Braşov, acum militar în termen la o unitate din Bucureşti, a scris că a auzit despre cazul pe care-l cercetăm în comună. Se oferea să ne dea nişte relaţii.

A doua zi mă aflam la poarta unităţii. La comandant, în birou, am discutat cu acest minunat băiat, pe care nu pot să-l uit niciodată, fruntaşul Silviu Georgescu. Un băiat isteţ, inimos, care ne-a spus că are o fată în comuna Călineşti, cu care este prieten. Şi-au propus să se căsătorească după terminarea stagiului militar.

Ostaşul ne-a relatat că prin luna iunie a fost la Călineşti de unde a luat o maşină de ocazie până în Leordeni şi, rămânând în intersecţie, a aşteptat o altă maşină până în jurul orei 12. În locul respectiv se afla o fată şi un băiat, care aşteptau o maşină în direcţie opusă. Ceea ce ne povestea coincidea cu datele pe care le aveam noi.

Toate lucrurile merg de minune, ne-am spus noi, dacă ne-ar garanta că l-ar putea recunoaşte pe băiat. Am pus întrebarea cu înfrigurare. Aşteptam răspunsul cu emoţie. A venit prompt, cum nici nu mă aşteptam:

— Desigur, îl cunosc şi dintr-o mie!

Bucuros de această discuţie, l-am rugat pe comandantul unităţii ca în cazul în care mai avem nevoie de militar să ne sprijine în elucidarea acestui caz.

Am plecat de la unitate bucuroşi. Apăruse un fir, un indiciu.

După trei zile, la apelul nostru, comandantul l-a învoit pe militar şi acesta a venit la Leordeni. I-am pus faţă în faţă pe soldat şi pe bătrânul nostru – nea Costică.

— Tată, parcă ăsta e. Da', deh, poţi să ştii… câţi militari sunt… Eu am mai văzut militari. Mi se pare că el e… Deh, ziceţi şi dumneavoastră… Ai fost, mă taică, acolo?

— Păi, cât era ceasul?

— Păi, era… eu mă duceam să mănânc, era de prânz.

Încet-încet, am început să derulăm firul. Până la urmă, am fost mai mult ca siguri că cei doi fuseseră în acel loc, la acea oră, în acea zi.

Am început o muncă migăloasă. O muncă în care zeci de persoane au fost prezentate pentru identificare, zeci de persoane cu semnalmentele acelui blond de care vorbise mai întâi bătrânul şi, de data asta, cu deplină siguranţă, fruntaşul Silviu Georgescu. Am făcut verificări în mai multe comune, am stabilit unde lucrează fiecare.

Militarul era foarte inimos, bucuros şi chiar curios să vadă cum muncim noi, cum se rezolvă asemenea caz, despre care începuse să cunoască multe amănunte. Chiar ne dădea şi sugestii.

Am vizitat cu Silviu mai multe oraşe, am stat de vorbă cu mai multe persoane, care aveau semnalmentele asemănătoare şi erau de prin partea locului şi, de fiecare dată, cu multă siguranţă, după ce vorbeam cu persoana respectivă, dădea din cap, în semn că „nu".

Lista era pe cale de a se epuiza. Mai rămăseseră pe tabelul nostru vreo patru-cinci persoane. Trei erau din

Târgovişte. Ne-am dus şi acolo. A doua zi am luat-o de la capăt. Ne-am dus la întreprinderea de Utilaj Petrolier, am stat de vorbă cu un băiat care lucra acolo. Apoi am mers la întreprinderea „Romlux”, acelaşi lucru. În sfârşit, au rămas doar două persoane pe tabel, din care una lucra la Combinat ca mecanic de locomotivă.

La intrarea în întreprindere, dimineaţa, când venea schimbul, ostaşul nostru a tresărit şi mi-a arătat un tânăr, care mergea liniştit, cu o salopetă pe umăr.

— Ăsta e!

L-am lăsat, ne-am dus la biroul personal, după nume l-am găsit, l-am chemat acolo, la care am avut acelaşi semn imperceptibil de confirmare din partea colaboratorului meu.

A urmat o percheziţie domiciliară, foarte amănunţită, în care, spre mirarea noastră, am găsit un buletin de identitate al unei fete, care semăna, întrucâtva, cu cea ucisă. Doar că fotografia fusese făcută la o vârstă mai mică.

L-am întrebat pe Petre Ristea – aşa cum îl chema – al cui este buletinul.

— A, este al unei fete cu care am fost eu prieten şi l-a uitat la mine.

— Şi unde-i ea acum?

— Păi, am auzit că ar fi luat-o miliţia că, nu ştiu, umbla, era fără serviciu, era fără căpătâi. Pe aicea am cunoscut-o şi eu şi…

— Şi de ce n-ai dus buletinul la miliţie?

— Păi, chiar voiam să-l duc, să-l dau la evidenţa populaţiei, că ce era să fac cu el… nu puteam să-l arunc. L-a uitat într-o seară la mine aici.

Răspundea sigur, fără niciun fel de ezitare, fără niciun fel de emoţie. Ba, la un moment dat, a fost foarte iritat, că de ce l-am luat de la serviciu?

— Eu lipsesc azi, cine o să-mi plătească ziua?

Îi priveam pe el, pe martor, nu ştiam ce să cred. Dar de un lucru eram sigur: că buletinul aparţinea victimei noastre.

În birou, la sediul miliţiei judeţene, a urmat o lungă discuţie. În jurul orei trei dimineaţa, ne-am lămurit. Atât noi, cât şi Petre Ristea. Petre Ristea s-a lămurit că n-are scăpare şi a făcut mărturisiri complete.

Ce se întâmplase de fapt?

Petre Ristea a cunoscut această fată în Târgovişte, când ea a venit să se angajeze la una din întreprinderile unde lucrau foarte multe femei.

S-au împrietenit, au mers la film, la cofetărie, la restaurant, şi-au făcut declaraţii unul altuia, şi au hotărât într-un termen foarte curt. de două săptămâni, să se căsătorească. Se pare că lucrurile mergeau pe o cale bună, dar au intervenit părinţii băiatului, care au spus că n-are ce căuta cu ea acasă, că el are fată la ei în sat, pe care o cunoaşte de când era mică. Să nu-l prindă, deci, la poarta lor cu ea că-l dezmoştenesc.

Au început frământările. De o parte – Cristina, aşa o chema pe victimă, pe de altă parte – familia Ristea. Şi, din aceste frământări nu a învins raţiunea, nu a învins concepţia sănătoasă despre vaiţă, a învins cea îngustă, concepţia chiar greşită a părinţilor.

Tinerii s-au înţeles să meargă acasă la Petre Ristea. Au plecat amândoi cu o maşină de ocazie, s-au oprit într-un anumit punct, de acolo au mai mers pe jos, iarăşi au aşteptat o maşină în intersecţia de care vă spuneam, unda s-au întâlnit cu militarul nostru, iar de acolo, după ce militarul a plecat cu altă maşină, au luat-o amândoi pe jos. Traversând şoseaua, au intrat în livada cu cireşi. Petre Ristea i-a spus că o duce la părinţii săi, că trebuie să treacă un cânrp pe aici. Au avut şi acolo, în livadă, o discuţie violentă, în care el i-a spus că nu poate să o ia în căsătorie, că n-are ce face. Fata a plâns, s-au certat şi, în final, Ristea, într-o criză de nervi, a strangulat-o. I-a luat geanta şi, cu o altă maşină de ocazie, a ajuns la Târgovişte.

Trecuseră aproape trei luni din acea zi de iunie. Lămurisem cazul. Am făcut reconstituirea, oamenii de prin partea locului erau foarte revoltaţi şi indignaţi de fapta murdară a acestui criminal… După câţiva ani, am trecut

odată pe acolo. În cimitir am găsit crucea pe care scria numele Cristinei.

Femeile de prin partea locului îngrijesc acest mormânt, pun pe el flori proaspete…

Am vrut să-l caut şi pe militar. L-am găsit la Braşov. Era acasă la părinţii săi, împreună cu soţia şi cu copilul – un băiat zburdalnic, care a început să ne întrebe vrute şi nevrute, ce facem la miliţie, cum sună sirena, unde ducem hoţii, ce le facem dacă sunt hoţi, dacă avem un beci acolo unde sunt şobolani, că i-a spus lui cineva, că îl bagă acolo dacă nu e cuminte şi multe altele.

Am discutat cu fostul ostaş, am depănat firul amintirilor, mi-a povestit ce s-a întâmplat după ce a plecat din armată. M-a întrebat de ce l-am căutat. I-am spus că am făcut-o din plăcerea de a-l revedea, pentru că, aşa cum suntem noi, nu putem uita uşor pe cei care ne-au ajutat, pe cei care au înţeles că slujim oamenii, că slujim aflarea adevărului. Şi el făcea parte din acea categorie a oamenilor minunaţi care, făcându-şi datoria cetăţenească, a muncit alături de noi, s-a străduit să aflăm adevărul într-o dificilă cauză, să-l descoperim pe cel care a ignorat legile statului, pe cel care a luat cuiva cel mai scump lucru pe care îl are omul – viaţa.

Ne-am despărţit târziu. La plecare, l-am rugat ca, dacă vreodată are ocazie să vină în localitatea în care lucrez, să mă caute.

Mi-a promis că o va face.

Aş fi şi astăzi bucuros de revedere, l-aş primi ca pe un prieten. Un prieten al celor care, pentru totdeauna, se situează DE PARTEA LEGII.

Cuvânt înainte 3
De partea legii
În numele vieţii 13
Riscul 22
S-a întâmplat în munţi 27
Proprietarii… neproprietari… 32
Aşa s-a născut Georgică… 37
Sfârşit de toamnă 42

Procesul 48
Reconstituirea – 57
Inimă de mamă 63
Noaptea, târziu 68
„Fiul” pompierului 72
Undeva, pe malul mării 76
Bănuiala 83
Martorul 89
Puiu nu mai glumeşte… 96
După 20 de ani 102
Povestea lui Nicuşor 108
Remuşcarea 111
În apele învolburate 116
Regăsire 119
Prietenie 124
În livada cu cireşi 128